

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180. Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Položaj Poljske

»Vojna živcev« se nadaljuje v ne-
zmanjšanim obsegu na vseh »frontah«.
Negotovost, ki je ena najbolj značilnih
znakov sedanje dobe, je v mnogem
posledica živčne razdraženosti, napeto-
sti duhov in iz takih razpoloženj izvi-
rajočih nevarnosti. Na konkretne vojne
nevarnosti mislijo danes že vse dr-
žave brez izjeme, s psihološkimi ne-
varnostmi, ki jih prinaša »vojna živ-
cev«, pa tudi že resno računajo povsod,
kjer se pojavlja grožnja neposrednega
udara, h kateremu je »vojna živcev«
samo uvod. Pred tako preizkušnjo so
trenutno tudi Poljaki, odkar je v zraku
napetost zaradi Gdanske in vsega,
kar je s tem vprašanjem v zvezi. Pro-
blem notranje strnjivosti in duhovne
edinosti je postal tudi za Poljsko glav-
ni obrambni problem. Diplomatski in
drugi problemi so v marsičem odvisni
od rešitve tega psihološkega vpraša-
nja, ki tvori ključ za razumevanje tre-
nutnega mednarodnega položaja Polj-
ske.

Vsi poznavalci poljskih razmer se
strinjajo v tem, da je vse notranjejo-
politično življenje na Poljskem prevsem-
erjeno v duhu popolne notranje edinosti
in sloga. Poljaki so se iz razvoja do-
godkov v zadnjem letu mnogo naučili.
Predvsem so spoznali bistvo nevarno-
sti, ki jim prete. Po tem spoznanju so
določili tudi svoje zadržanje. Njegova
najbolj značilna oznaka je, da zaupa-
jo v prvi vrsti sami sebi in se zanašajo
predvsem na svojo moč, akoravno jim
je uspelo, da so svoj trenutni medna-
rodni položaj tudi diplomatsko vse-
stransko zavarovali. Toda izkušnje lan-
skega leta jim narekujejo v tem po-
gledu previdnost, ki ni toliko znak ne-
zaupanja do zaveznikov, kolikor pre-
pričanje, da bodo od zaveznikov le to-
liko cenjeni, kolikor bodo s svojim po-
našanjem dokazali, da se zavedajo od-
govornosti za svoj obstoj. Maršal Rydz-
Smigly je že v dveh svojih izjavah
jasno povedal: »Mi se bomo za svojo
neodvisnost borili in vsakem primeru,
tudi sami in brez zaveznikov.« To sta-
lišče odgovarja splošnemu razpoloženju
poljskega naroda. Poljski državniki pa
ga poudarjajo predvsem zato, da po-
kažejo v pogledu obrambne odločnosti
popolno neodvisnost od trenutnih sta-
lišč zaveznikov. Poljska je prav s to
taktiko že doslej žela pomembne di-
plomatske uspehe, ki bi jih v primeru
mlačnega zadržanja gotovo ne dosegla.

Sedanje poljsko stališče izvira pred-
vsem iz spoznanja, da je po trenutnem
razpoloženju kompromisna rešitev gdn-
skega vprašanja nemogoča. Ostro si
namreč stojita nasproti nemški in polj-
sko stališče: na eni strani nemška za-
hleva po priključitvi Gdanske k tret-
jemu rajhu, zahteva, ki jo je že 28.
aprila tega leta jasno postavil Hitler
v svojem govoru pred rajstvom in
ki so jo za njim ponovili mnogi odgo-
vorni nemški in gdanski krogi; na
drugi strani pa prav tako odločna polj-
ska odklonitev te zahteve in vseh na-
videzno kompromisnih »vmesnih reši-
tev« postopne priključitve, kajti Polj-
ska se je postavila na stališče, da bi
slehera nasilna sprememba sedanje
položaja svobodnega mesta, pa naj se
izvede naenkrat ali postopoma, od z-
unaj ali od znotraj, pomenila vojno.
Tako se je izrazil poljski zunanji mi-
nister Beck že 5. maja tega leta. V sta-
liščih obeh prizadetih strank se med
tem nič ni spremenilo. Razni »poskus-
ni baloni« o kompromisnih rešitvah ali
poskusi postopne dejanske izvedbe
sprememb so imeli za posledico le še
večjo zostritev obeh načelnih stališč.

Odločno postopanje je Poljakom omo-
gočil tudi njih novi diplomatski polo-
žaj, ki se je ob izbruhu gdanske napet-
osti v marsičem čez noč spremenil,
kakor se je čez noč spremenil tudi
strateški položaj Poljske. Dokler je bila
Poljska vezana z Nemčijo s prija-
teljsko pogodbo iz leta 1934, je morala
voditi zelo previdno politiko spretnega
ravnavanja med obema svojima ve-
likima sosedoma na vzhodu in zapadu,
med Rusijo in Nemčijo. To kolanje in
diplomatsko žongljanje je po od-
povedi poljsko-nemške pogodbe odpa-
dlo in diplomatski položaj Poljske je
postal v marsičem enostavnejši. Vrnila
se je spet na linijo zavezništva s
Francijo, obenem pa dosegla daleko-
sežna jamstva od Anglije in postala
čez noč prvi člen v verigi miru, ki jo
je začel spletati London v vzhodni in
jugovzhodni Evropi. Avtomatično se
je tudi približala Rusiji, svoji vzhodni
sosed, in sicer v razmerju svojega od-
daljevanja od zapadne sosedice, odnosno
v razmerju naraščanja napetosti in na-
stajanja konkretnih nevarnosti zaradi
Gdanske, ki je za Poljsko samo del ce-
lokupnega diplomatskega in vojskega
problema, nastalega z novim položaj-
em.

Seveda je Poljska nova zavezništva
realno pretehtala. Že ob sklenitvi za-
časnega sporazuma z Anglijo si je po-
godbeno zagotovila odločanje o tem,

V znamenju manevrov...

Kakšno vzdušje pritiska na Evropo, dokazujejo najbolj gigantski manevri obeh taborov na kopnem, na morju in v zraku

London, 8. avg. o. Snoči so se začeli v
Angliji letalski manevri, kakršnih Velika
Britanija se ni videla. Okoli 20. je letalski
minister sporočil, da je »razmerje med
Eastlandom in Westlandom zelo napeto«.
Tako nato je objavil otvoritev »sovrž-
nosti«. »Zapadna dežela« je skušala s kon-
centriranim napadom uničiti »Vzhodno de-
želo«, najbolj gosto naseljeno industrijsko
področje med Hullom in morskim kopali-
ščem East Boun, ki obsega 28 grofij, med
njimi tudi London, skupaj okrog 20 milio-
nov prebivalcev. Sovražno eskadro je
tvorilo nad 500 najboljših angleških bomb-
nikov, njihova operacijska baza pa je bila
Bove. Za obrambo »Vzhodne dežele« je
bilo mobiliziranih 600 bombnikov in 300
lovskih letal, poleg tega je bilo v akciji
tudi vse protiletalsko moštvo. V Londonu
so spustili v zrak balone. Protiletalska
artiljerija je imela moštvo v polni priprav-
ljenosti. Razen rednih čet so bile mobilizirane
vse prostovoljske formacije za obrambo
pred napadi iz zraka. Tako je sodelovalo
pri manevrih 200.000 ljudi.

Glavni napad »Zapadne dežele« je bil
izvršen v pretekli noči in se je London v
tem času znašel ves v mraku. O operaci-
jah letalstva je izdalo letalsko ministrstvo
službeno poročilo, ki pravi, da je bilo ne-
posredno za tem, ko so se pričele operacije
»Zapadne dežele«, povzročeni več bomb-
nih napadov vzdolj vzhodne obale do ustja
Temze. V prvih 40 minutah je bilo izvrš-
nih na tem področju 11 nenadnih napadov.
Kljub izredni napadalni aktivnosti je o-
pazovalski sistem odlično funkcioniral.

Manifestacija moči angleškega imperija

Vsi današnji londonski listi posvečajo
svoje vodnike velikim angleškim letal-
skim manevrom, in naglašajo, da so poka-
zali silo in moč angleškega vojnega letal-
stva. Angleško vojno letalstvo daleč pre-
sega letalske sile vseh drugih držav, ki so
dale povod za tako gigantsko oboroževa-
nje. Anglija je nadoknadila vse kar je za-
mudila v prejšnjih letih in je sedaj vse-
stransko pripravljena, da lahko mirno g-
leda v bodočnost.

Komunikacije letalskega ministrstva

Letalsko ministrstvo je izdalo sporočilo,
v katerem objavlja podrobnosti o velikih
manevrih, ki so sedaj v teku. Sporočilo po-

udarja med drugim, da sodeluje na ma-
nevrih čez 1.300 letal. Preteklo noč je bi-
lo izvršeni nič manj kot 160 ločenih na-
padov odnosno protinapadov. Od tega je
bilo izvršeni okrog 100 napadov na južni
in okoli 60 napadov na severni obrambni
odsek. Napadalec je poslal najprej 60
bojnih patrol proti izlivu reke Temze. Že
v začetku je bilo odbitih okrog 40 patrol.
Branitelji so imeli vrh tega v začetku bor-
be slab razgled, mnogo slabšega, kakor
napadalec, ki so se v začetku napada skr-
ivali za nizke in goste oblake. Vse protile-
talske topniške sile so neumorno delova-
le, neizvzemi tudi največjih kalibrov. Prav
tako so bile izredno delavne opazovalske
čete, med katerimi so se zlasti odlikovali
balonski stražarski oddelki. Domovinske
obrambne sile so nato prešle v hud proti-
napad. Maneversko sodišče jim pripisuje
dosedaj velike uspehe.

Štirje veliki bombniki, ki so se v megli
izgubili, so se danes zopet vrnili na svo-
je izhodne postojanke ter so tudi s tem
dokazali ne samo tehnično sposobnost an-
gleških letal, marveč tudi vzdržnost an-
gleških pilotov.

Vaje 130 rezervnih vojnih ladij

London, 9. avg. br. Z veliko parado pred
kraljem in drugimi visokimi odličniki so
se pričeli danes tudi veliki manevri an-
gleške rezervne vojske mornarice. Pri paradi
je sodelovalo 130 vojnih ladij. Jutri bodo
vse te ladje odplule v Severno morje, kjer
bodo šesttedenski manevri. Današnji pa-
radi je prisostvoval na kraljevi jahti tudi
poveljnik francoske vojske mornarice, ad-
miral Darlan.

Tudi v Sredozemskem morju

London, 9. avgusta. br. Danes so se pri-
čeli v vzhodnem delu sredozemskega mor-
ja manevri angleške vojske mornarice. Ti
manevri predstavljajo preizkušnjo obram-
be obal v tem delu Sredozemskega mor-
ja. Manevri bodo trajali do 13. avgusta.
Nakar se bodo pričeli kombinirani an-
gleško-egiptski manevri ob egiptski obali, ki
bodo trajali štiri dni in bodo pri njih so-
delovali vsi oddelki egiptске vojske ter an-
gleške čete v Egiptu, egiptska in angleška
mornarica in egiptsko in angleško vojno
letalstvo.

Vojaška moč Italije in Nemčije

Rim, 9. avg. AA. (Stefani). Davi ob
osmih se je začela v Turinu veličastna vo-
jaška parada pred kraljem in cesarjem,
kraljevskimi principi, maršali, uglednimi za-
stavniki stranke in tujnimi atašaji ter v
navzočnosti velikanske množice ljudstva.
Parade se je udeležilo 50.000 mož in 10.000
mož motoriziranih enot, ki so se udeležili
manevrov v dolini reke Pad. Defile so za-
čeli oddelki italijanske liktorske mladine
in albanska kraljevska garda.

Veliki manevri v dolini reke Pad potrju-
jejo, da je italijanska armada pripravljena
ne samo po svoji opremljenosti in oborožitvi,
ampak tudi po organizaciji in izurjenosti. Ita-
lija razpolaga danes s 75 divizijami, v bo-
doče jih bo pa imela več kot 100. Nemčija
je organizirala več kot 50 divizij, ki jih lah-
ko v mobilizaciji podvoji in potroji. Anek-
sija CSR je zajamčila Nemčiji velikansko
količino vojnega materiala in ji dala na
razpolago škode tovarne in tovare in
Volkov, ki spadajo med prve na svetu.
Os je mnogo močnejša od sovranske koali-
cije glede vojaških sil in se lahko reče, da
ni zgodovina še nikoli zabeležila obstoja ta-
ko močnega bloka, kakor je italijansko-
nemška zveza. Obe totalitarni državi raz-
polagata z letalstvom, ki mu ni enakega
na svetu glede kakovosti in številčnosti.
Italija in Nemčija imata največje podmorn-
iške brodeve. Zato se obe državi osi ne
bojita preizkušnje. Želita sicer mir, a
sta prav tako pripravljene na vojno, ako
jima jo vsilijo plutodemokratske države.

Berlin, 9. avgusta. o. Danes so se pričeli
doslej največji nemški manevri s preho-

dom motoriziranih sil preko Labe. Pionirji
so zgradili pontonske mostove in so mo-
torizirane čete pričele napad proti severu in
vzhodu. Veliko število šol v Berlinu je bilo
urejenih za vojaštvo. Vojaške oblasti so
mobilizirale tudi zasebna motorizirana vo-
zila, pogonska sredstva pa so na razpolago
samo za vojaštvo.

1.200.000 Rumunov pod orožjem

London, 9. avg. o. »Daily Telegraph« po-
roča, da je v Rumuniji pod orožjem
1.200.000 ljudi. Rumunska vlada obvešča
angleško sproti o vseh svojih u»repih«.

Bukarešta, 9. avg. d. Poročevalci Uni-
ted Pressa je med vožnjo skozi obsejno
ozemlje opazil zbiranje močnih rumunskih
vojaških oddelkov ob madžarski meji. V
vseh vaseh so nastanjene množice vojakov.
Večina rumunskih enot, ki so bile o prili-
ki madžarske okupacije Podkarpatske Ru-
sije dirigirane v obsejne kraje, tabori še
sedaj v tankajšnjih krajih. Iz Podkarpatske
Rusije prihajajo še vedno begunci, ki se
pritožujejo nad madžarskim terorjem.

Zavarovanje belgijske meje ob Luksemburgu

Bruselj, 9. avg. AA (Havas) Vojaške o-
blasti so izdale nove ukrepe za zavarova-
nje belgijske meje nasproti Luksemburgu.
Vojaške vaje ardenskih lovcev, ki bodo ob
koncu meseca bodo omogočile končnove-

kdaž so njeni življenjski interesi tako
ogroženi, da mora vojaško nastopiti.
Pozneje je odločno reagirala na sle-
herni poskus londonskega izkmanja,
kakor je pokazala zlasti o priliki znan-
e »Hudsonove afere«, ki je izzvala
Rydz-Smiglyja na svarilo, »da se bo
Poljska tudi sama branila«. Razočara-
nje za Poljsko je pomenil tudi potek
londonskih pogajanj za najete posojila.
Angleži so za sedaj pristali le na
blagovni kredit v višini osem milijonov
funtov, dočim je vprašanje posojila
v gotovini ostalo še odprto. Poljska
svarila na londonski naslov pa tu-
di to pot niso izostala, četudi so jav-
nosti ostala prikrita. Poljaki niso opu-
stili prilike, da ne bi Angležev opo-
zrili na nevarnost take igre za njihove
lastne interese. Angleško postopanje je
imelo za posledico komaj vidno ohla-
ditev odnošajev, ki se je diplomatsko
manifestirala predvsem v naraščajo-
čem približevanju Poljske k Moskvi.
Zaradi povečane napetosti okoli Gdn-
ske se seveda ta preokret v javnosti ni
posebno opazil.

V varšavskih diplomatskih krogih

označujejo trenutni položaj Poljske
glede zapadnih zaveznikov nekako ta-
kole: Ako bo v bližnjem razvoju vojna
nevarnost naraščala, kakor to na Polj-
skem predvidevajo, potem o poslednji
ohladitvi razmerja z zapadnimi zavez-
niki vsaj na zunaj ne bo sledu, ker bo
v interesu obeh strank še večja utrdi-
tevo sodelovanja; ako bi se pa napetost
vsaj glede Gdanske za nekaj časa omi-
lila in bi se vojna nevarnost oddaljila,
utegnejo poslednje poljske izkušnje
močno vplivati na zanimive diplomatske
spremembe v tem predelu Evrope.
Predvsem bi si Poljska morala poiska-
ti novih diplomatskih oporišč, kar bi
jo povsem naravno vodilo na pot po-
spešnega zblizevanja z Rusijo. Že se-
daj se lahko reče, da se poljsko-ruski
odnošaji boljšajo vzporedno z narašča-
njem nevarnosti in poljsko potrebo po
novih zagotovilih za vsak primer, ka-
kor je seveda tudi obratno res. Koli-
kor bolj neposredna postaja za Poljsko
»zapadna nevarnost« in kolikor
večje je oklevanje zapadnih veselil,
tem večje je tudi poljsko približevanje
vzhodu, kajti tako zvana »vzhodna ne-

ljavno izvedbo omenjenih ukrepov. Po-
trebna gradbena dela se bodo začela v
kratkem.

Pospešeno razširjenje Stalinovega prekopa

Helsinki, 9. avgusta. AA. (Stefani). Fi-
nski list »Svenka Pensen« poroča iz Leni-
nograda, da se noč in dan nadaljuje dela
za razširjenje Stalinovega prekopa, s čim-
er bi se omogočil ruskem brodovju pre-
hod iz Baltičkega morja v Belo morje.

★

Kralj Karol obišče Mussolinija?

Varšava, 9. avg. b. »Kurjer Warszaw-
ski« objavlja informacijo, da se namerava
rumunski kralj Karol, ki kroži s svojo
jahto po Sredozemskem morju, v kratkem
ustaviti v neki italijanski luki, kjer bi se

Novo Monakovo - nemogoče

Pogajanja v Moskvi v zaključnem stadiju - V pogodbi bo klavzula, ki onemogoča vsak separaten sporazum Anglije in Francije z Nemčijo

London, 9. avg. z. Pooblaščenec an-
gleške vlade William Strang, ki je nad dva
meseca sodeloval pri pogajanjih v Moskvi,
se je snoči vrnil v London. Danes je imel
obširne razgovore z zunanjim ministrom
lordom Halifaxom, ki je posebej v ta na-
men prekinil svoj odmor in se vrnil v
London. Po poročilu Stranga so politična
pogajanja v Moskvi v zaključnem stadiju.
V Londonu računajo s tem, da so bila an-
gleškemu veleposlaniku v Moskvi Seedsu
poslana poslednja navodila, ki bodo omo-
gočila končni sporazum.

Na zahtevo Rusije bo v politični pakt
sprejeta posebna klavzula, ki naj prepre-
či vsak povratek k monarkovski politiki. Ta
klavzula je izraz nezaupanja do Chamber-
laina, ki v Moskvi še vedno ni izginilo. Po
tej klavzuli se morata zapadni veselili
glede vsake mednarodne akcije, ki bi imela
za cilj preprečitev vojne, posvetovati
prehodno z Rusijo enako, kakor o vsakem
vojaškem ali drugem ukrepu, ki naj služi
skupnim ciljem mirovne fronte. Na ta na-
čin je Rusija dosegla, da se Anglija ne
more umakniti s skupne mirovne fronte
in skleniti kakih separaten dogovorov z
Nemčijo.

V Londonu izjavljajo, da je ta ruska za-
hleva docela razumljiva, ker si hoče Ru-
sija na ta način zagotoviti soodločanje pri
urejanju vseh mednarodnih sporov in
problemov.

Napetost v Gdansk

Hitlerjevo navodilo Forsterju, naj se izogne vsakemu odkritemu konfliktu s Poljsko, nadaljuje pa naj propagando za priključitev

London, 9. avgusta. br. Londonski listi
posvečajo veliko pozornost razgovorom, ki
jih je imel kancelar Hitler v Berchtesgad-
nu z voditeljem gdanskih narodnih so-
cialistov Forsterjem. Razgovor je trajal
nad dve uri in pol. Forster je danes z le-
talom odpotoval v Berlin, kjer se bo se-
stal z vodilnimi člani narodno socialistične
stranke, nakar se bo vrnil v Gdansk.
»Times« poročajo, da je Hitler naročil
Forsterju, naj se narodni socialisti v
Gdansk izognejo vsemu, kar bi moglo iz-
zvati odkrit konflikt s Poljsko, da pa naj
nadaljujejo propagando za priključitev
Gdanske k Nemčiji. Akcija za remilitari-
zacijo Gdanske se bo nadaljevala, da bi
bil Gdansk pripravljen za vsak primer.
»Times« ugotavljajo, da bi bil spor zaradi
Gdanske že davno rešen, če bi Berlin po-
kazal toliko dobre volje kakor Poljska, ki
je ohranila obudovanja vredno hladnokrv-
nost in se kljub vsemu ni dala izzvati k
ukrepom, ki bi mogli imeti nepopravljive
posledice.

Gdansk, 9. avgusta. br. Za jutri zvečer
je sklicano v Gdansk veliko protestno

sestal z Mussolinijem. Po informacijah
istega lista želi Mussolini pritegniti Rumu-
nijo k sodelovanju z osjo Rim-Berlin, obe-
nem pa poskušati posredovati med Ru-
munijo in Bolgarijo.

Csaky pri Ribbentropu

Innsbruck, 9. avg. br. Danes se je mu-
diti tukaj madžarski zunanji minister grof
Csaky, ki je imel tri ure trajajoč razgovor
z nemškim zunanjim ministrom Ribben-
tropom. O sestanku ni bilo izdano nikako
uradno poročilo, v nemških krogih pa mu
pripisujejo velik pomen. Neutrlni opazo-
valci so mnenja, da je sestanek v zvezi z
nemškimi načrti v Srednji Evropi ter da
sta grof Csaky in Ribbentrop razpravlja-
la tudi o Slovaški. V glavnem je menda šlo
za stališče, ki ga bo zavzela Madžarska v
primeru, da bi bila Nemčija zapletena v
vojno.

Gradnja novih železniških prog v Turčiji

Carigrad, 9. avg. AA. (Stefani). Vlada je
izdala nov program železniških del. V njem
je določena med drugim tudi graditev
nove železniške proge iz Carigrada v An-
karo in proge, ki bodo vezale Carigrad s
severno obalo Male Azije.

Poljska naroča vojni material v Rusiji

London, 9. avg. e. »Paris Soir« poroča, da
bosta angleška in francoska vojaška mi-
sija prispeli danes okoli polnoči v Leni-
nograd. V zvezi s tem pravi, da se v Rimu
in Berlinu močno prizadevajo doseči go-
tovo rezultate še pred pričetkom general-
stabilnih pogajanj v Moskvi. Kljub deman-
tiju trdi »Paris Soir«, da bosta poljski in
rumunski vojaški ataše v Moskvi pris-
stvovala pogajanjem kot opazovalca.

Nov rusko-angleški trgovinski dogovor

London, 9. avgusta. e. Pripravlja se za-
ključitev novega angleško-ruskega trgo-
vinskega sporazuma, ki bo podpisani, ko
bodo končana vojaška pogajanja v Moskvi,
kakor poroča »Daily Express« bo Rusija
dobila s to poogdbo izvozna jamstva v
znatni višini.

Nov rusko-angleški trgovinski dogovor

London, 9. avgusta. e. Pripravlja se za-
ključitev novega angleško-ruskega trgo-
vinskega sporazuma, ki bo podpisani, ko
bodo končana vojaška pogajanja v Moskvi,
kakor poroča »Daily Express« bo Rusija
dobila s to poogdbo izvozna jamstva v
znatni višini.

Napetost v Gdansk

Hitlerjevo navodilo Forsterju, naj se izogne vsakemu odkritemu konfliktu s Poljsko, nadaljuje pa naj propagando za priključitev

London, 9. avgusta. br. Londonski listi
posvečajo veliko pozornost razgovorom, ki
jih je imel kancelar Hitler v Berchtesgad-
nu z voditeljem gdanskih narodnih so-
cialistov Forsterjem. Razgovor je trajal
nad dve uri in pol. Forster je danes z le-
talom odpotoval v Berlin, kjer se bo se-
stal z vodilnimi člani narodno socialistične
stranke, nakar se bo vrnil v Gdansk.
»Times« poročajo, da je Hitler naročil
Forsterju, naj se narodni socialisti v
Gdansk izognejo vsemu, kar bi moglo iz-
zvati odkrit konflikt s Poljsko, da pa naj
nadaljujejo propagando za priključitev
Gdanske k Nemčiji. Akcija za remilitari-
zacijo Gdanske se bo nadaljevala, da bi
bil Gdansk pripravljen za vsak primer.
»Times« ugotavljajo, da bi bil spor zaradi
Gdanske že davno rešen, če bi Berlin po-
kazal toliko dobre volje kakor Poljska, ki
je ohranila obudovanja vredno hladnokrv-
nost in se kljub vsemu ni dala izzvati k
ukrepom, ki bi mogli imeti nepopravljive
posledice.

Nova posredniška akcija?

London, 9. avg. e. V opozicijskih listih
se pojavljajo zopet verzije o sklicanju kon-
ference petih držav Anglije, Francije, Ita-
lije, Nemčije in Poljske, ki naj bi se se-
stala 20. t. m. in naj bi rešila vprašanje
poljsko-nemškega spora. Trdijo, da je an-
gleška vlada dobila za sklicanje te konfe-
rence soglasje Roosevelta in Hulla. Zani-
mivo so tudi informacije o posredniški
vlogi lorda Hensleya, velikega tiskovnega
magnata in šefa koncerna, med Anglijo in
Nemčijo. Lord Hensley je bil pred krat-
kim v Berlinu v privatnih zadevah. Pred
odhodom v Nemčijo je govoril s Cham-
berlainom, v Berlinu pa se je sestel s Hit-
lerjem in Ribbentropom, po povratku v
London pa zopet s Chamberlainom. Po tr-
ditvah opozicijskega tiska se bo kriza po-
ostrila v dveh do treh tednih. Nemčija bo
imela do 11. t. m. pod orožjem že dva mi-
lijona ljudi.

Hitlerjev obisk v Pešti odgoden

Nemčija želi, da se Madžarska pridruži nemško-italijanski vojaški zvezi

London, 9. avg. z. Diplomatski sodnik »Daily Telegraph« poroča, da je bil za prihodnji mesec nameravani uradni obisk Hitlerja v Budimpešti, s katerim bi bil vrnil nedavni Horthyjev obisk v Berlinu, odpovedan. Šef nemške policije Himmler je namreč zahteval, da mora Hitlerja spremljati nad 1000 najzanesljivejših članov Gestapa. Regent Horthy je smatral to za izraz nezaupanja do Madžarske in je zahtevo odklonil, nakar je bil Hitlerjev obisk odpovedan.

Pariz, 9. avgusta. o. Hitlerjev obisk na

Madžarskem, ki je bil nameravan kot vrnitev Horthyjevega obiska v Nemčiji, je bil odgoden na nedoločeni čas. Znano je nadalje, da je madžarska vlada odklonila zaključitev vojaške zveze z Nemčijo. Madžarska naj bi dobila s to zvezo na željo Nemčije gotove prednosti po reorganizaciji srednje in jugovzhodne Evrope. Zaradi rezerviranega zadržanja Madžarske skuša sedaj Nemčija ojačiti svoj pritisk nanjo, da bi jo z notranjo akcijo svojih prijateljev prisilila k zaključitvi vojaške zveze.

Diktatorska pooblastila generala Franca

Zakon o popolni reorganizaciji španske vlade — Ukinitve več starih in ustanovitve novih ministrstev

Madrid, 9. avg. AA. (DNB). General Franco je objavil zakon o reorganizaciji španske vlade. Zakon je v glavnem tak, kakor se je pričakovalo po novih nalogah, ki čakajo Španijo po končani državljanski vojni. Na podlagi tega zakona je ustanovljenih več novih ministrstev, nekatera prejšnja pa so ukinjena. Tako so namesto dosedanjega vojnega ministrstva ustanovljena tri ministrstva in sicer za vojsko, za mornarico in za letalstvo, ki tvorijo poseben odbor, ki mu stoji na čelu sam general Franco. Nadalje je ukinjeno podpredsedništvo vlade, ki ga je vodil general Jordana. Posli tega resora so prišli v pristojnost predsedništva vlade.

Na podlagi novega zakona ima španska vlada sedaj naslednja ministrstva: zunanje, notranje, za vojsko, mornarico in letalstvo, pravosodno, za trgovino in industrijo, finančno, kmetijsko, za narodno vzgojo in za javna dela. Po istem zakonu sme državni poglavar izdajati zakone in odloke tudi brez soglasja z ministrskim svetom, če bi bilo potrebno. Generalno ravnanje vlade za Maroko in kolonije, ki je doslej spadalo pod resor podpredsedništva vlade, je prešlo v področje zunanjega ministrstva. Novoustanovljeno je tudi mesto državnega podtajništva v predsedništvu vlade. Njegovo področje je istovetno s pristojnostjo državnega podtajnika v prejšnjem podpredsedništvu vlade. Vsa tri ministrstva za narodno obrambo so povezana z glavnim generalnim štabom, ki je neposredno podrejen generalu Francu.

Razen tega je ustanovljen tudi odbor za narodno obrambo, ki mu prav tako stoji na čelu general Franco in ki mu razen treh ministrov za narodno obrambo pripadajo tudi šefi generalnih štabov vseh treh vrst orožja in načelnik glavnega generalnega štaba kot tajnik. Temu odboru morejo pripadati tudi ministri za industrijo, zunanji minister in šef industrije za oboroževanje. Novo ustanovljeno ministrstvo za delo bo prevzelo del poslov od dosedanjega mini-

strstva za sindikate, deli se pa na generalna ravnanje za dela, za delavsko zavarovanje in za statistiko. Sindikalni posli bodo izven pristojnosti tega resora in bodo neposredno podrejeni strankinemu vodstvu falange.

Okrepitev vpliva državnega poglavarja

Burgos, 9. avg. AA. (DNB). Politični krogi poudarjajo, da pomeni uredba o reorganizaciji španske vlade veliko okrepitev vpliva državnega poglavarja predvsem za to, ker more odslej general Franco izdajati zakone brez soglasja ministrskega sveta. Na ta način je državni poglavar dobil diktatorska pooblastila. To je obenem sredstvo, s čigar pomočjo bo mogoče v vsakem primeru odstraniti nesoglasja in razprtije v vladni in hitro sklepati v primeru potrebe. Prav tako je zrasel tudi vpliv falange.

Nova vlada sestavljena

Tanger, 9. avg. AA. (Havas). Semkaj so prispeli vesti, da je general Franco že sestavil listo svoje vlade, objavil pa jo bo šele jutri. Nova španska vlada bo tako sestavljena: predsednik vlade general Franco, podpredsednik Bajamondo, minister brez portfelja general Gomez, notranji minister Jordana, mornariški minister Suner, vojni minister Sanchez, zunanji minister general Davila, finančni minister polkovnik Bergered, industrijski minister Laras, kmetijski minister Lequerica, sedanjí poslanec v Parizu, pravosodni minister Gortaris, prosvetni minister Perez, minister za sindikate Martin, minister za tisk in propagando general Jarve.

Serano Suner bo postal predsednik politične junte, podpredsednik pa general Azenzio. General Munos postane glavni tajnik namesto Queste.

Težave v Tokiu

Japonci postajajo zaradi zavlačevanja angleško-japonskih pogajanj vedno bolj nestrpni

Tokio, 9. avg. AA. (Havas). Angleško-japonska konferenca v Tokiu, ki je bila prekinjena pred 10 dnevi, se še ni nadaljevala, kar vzbuja gotovo vznemirjenje v japonskih krogih, predvsem v vojaških. Angleški veleposlanik Craigie je imel sredi konferenca z glavnim japonskim delegatom Katom o postopku pri nadaljevanju konference. Zatem se je Kato razgovarjal z ministroma Arito in Savado. Zdi se, da sta zastopnika vojnega in zunanjega ministrstva odločno proti angleški politiki zavlačevanja, zaradi katere tokijski razgovori toliko časa trajajo. Agencija Domej poroča, da je Kato to že davni sporočil veleposlaniku Craigieju. Zdi se, da je protestiral, ker se pogajanja tako počasi razvijajo. Veleposlanik je zavlačevanje pripisal dejstvu, da ni dobil iz Londona pravočasno navodil, ki pa so bila poslana zato tako pozno, ker se mora tudi angleška vlada sama prejševotovati z državami, ki so zainteresirane pri vprašanjih, ki so na dnevnem redu razprave v Tokiu. Agencija Domej pripominja, da je Kato izjavil, da se japonsko zastopstvo odločno upira angleškimi predlogom o sklenitvi sporazuma glede političnih vprašanj Tienca, ločeno od gospodarskih vprašanj.

Mučno ozračje
Tokio, 9. avg. AA. (Reuter). Danes je bila konferenca predstavnikov zunanjega in vojnega ministrstva Na tem sestanku so razpravljali o vprašanjih, ki so v zvezi z angleškimi pogajanj. Konferenca je osvojila stališče da mora Japonska protestirati proti vedenju Velike Britanije, za katero so udeleženci rekli, da namenoma zavlačuje pogajanja. Po obvestilih agencije Domej je vodja japonske delegacije nato povabil angleškega veleposlanika v kabinet pomočnika ministrstva zunanjih zadev in mu razložil japonsko stališče. Pri tej priliki je Kato zlasti poudaril, da Japonska ne more pristati na posebne sporazume v političnih in gospodarskih vprašanjih, naglašujoč potrebo, da se z enim samim splošnim sporazumom urede vsa vprašanja med Veliko Britanijo in Japonsko na Daljnem vzhodu. Istočasno omenjajo vojaške osebnosti iz Tienca, ki se kot eksperti udeležujejo teh pogajanj, da se sedaj že en mesec nahajajo v Tokiu in da za daljši čas ne morejo zapustiti svoje redne službe. Te osebnosti izjavljajo, da se bodo vrnile v Tienca, če bi se angleško-japonska konferenca ne končala v 48 urah.

Mučno ozračje na vladni seji
Tokio, 9. avg. AA. (Reuter). Tukaj se slišijo zelo zanimive vesti o »črnejših« vladni seji. Trdijo, da je bilo na seji zelo mučno ozračje. Vojni minister general Itagaki je zelo temperamentalno in odločno tolmачil stališče vojaških krogov. Branil je to stališče s trditvijo, da se svet sedaj

nahaja pred popolnoma novim mednarodnim položajem, v katerem se mora Japonska jasno opredeliti. Opozoril je na vedenje Velike Britanije, Zedinjenih držav in Rusije napram Japonski. Zelo odločno je general povedal, da žele vojaški krogi, da bi Japonska z aktivno politiko pomagala k čim hitrejši rešitvi odprtih evropskih vprašanj. Računajo, da bo imela vlada še ta teden novo sejo, kar pomeni, da so umirjeni elementi prodrli s stališčem, da se tako važna in usodopadna odločitve ne sme izdati po kratki enkratni vladni seji.

Vojni minister Itagaki namerava odstopiti

Tokio, 9. avg. AA. (Havas). V japonskih krogih se širijo vesti, da namerava vojni minister Itagaki podati ostavko zaradi težav, ki jih je povzročilo vprašanje japonske politike napram Evropi v vladi, prevladuje pa splošno prepričanje, da njegova ostavka ne bo sprejeta, ker notranje politični položaj ne bi mogel dopustiti spremembe vlade. Glasovi o ostavki generala Itagakija so se razširili po poročilih, da bo general Itagaki jutri odpotoval v Rajamo, ki leži ob morju, in da bo tam japonskemu cesarju podal poročilo o »vprašanjih, ki se tičejo novega ministrstva«. Na drugi strani je general Itagaki sklical za danes sejo šefov raznih oddelkov v vojnem ministrstvu.

Tienca, 9. avg. AA. (Reuter). Neka tukajšnja visoka japonska vojaška osebnost je izjavila, da bodo japonsko-vojaške oblasti postrle blokado nad angleško koncesijo, če bo angleška vlada še naprej nadaljevala s taktiko obotavljanja v tokijskih pogajanjih. Imenovana osebnost je med drugim tudi dejala, da angleški zastopniki v dosega njih pogajanjih niso pokazali zadosti iskrenosti.

Angleški protest v Tokiu

London, 9. avg. AA. (Havas). Angleški veleposlanik na Japonskem Robert Craigie, je dobil nalogo, naj protestira pri japonski vladi, ker so japonske krajevne oblasti konfiscirale angleške rudnike v Honamu. Veleposlanik je bil naprošen, naj opozori japonsko vlado na to, da se je na podlagi skorajšnjega angleško-japonskega sporazuma zavezala, da bo vzdrževala red v kitajskih pokrajinah, ki so pod njeno oblastjo.

Vihar opustošil celo vas

Bogota, 9. avgusta. AA. V vasi Vileti v kanadski državi Kolumbiji je vihar razdejel neko cerkev in 15 hiš. Vihar je bil tako silen, da je nosil razbitine hiš po vsej vasi. V vsej okolici je promet zastal.

Beleške

Konferenca dr. Mačka

Prošle dni je imel dr. Maček več važnih razgovorov in konferenc. V torek popoldne je imel dr. Maček med drugimi dolg razgovor z dr. Kramerjem, ki se je pripeljal iz Ljubljane v Kupinec.

V Zagrebu so se zopet sestali obojestranski strokovnjaki k posvetovanju.

Optimistični glasovi o sporazumu

»Samouprava« objavlja ob priliki šest mesecev vlade g. Dragiša Cvetkovića uvodnik, v katerem napoveduje skorajšnji pozitivni zaključek razgovorov med Ovetkovičem in dr. Mačkom. »Samouprava« pravi, »da je bilo že s samim priznanjem hrvaške vprašanja v našem državnem življenju in z manifestacijo želje, da se reši v duhu obojestranskih potreb, ustvarjeno med ljudstvom ozačje zaupanja, ki predstavlja največji in najvažnejši predpogoj za sklenitev sporazuma. Brez tega zaupanja se ne bi moglo pričeti z urejevanjem tega velikega vprašanja v nadi, da bodo doseženi resnično zadovoljivi rezultati. Pripravljenost vlade in njena iskrena želja, da se vendar že uredi to vprašanje, je nalletela tudi na drugi strani na polno razumevanje. Razgovori so sedaj v takem položaju, da obetajo skorajšnji pozitivni zaključek.«

Beogradska »Politika« pa objavlja razgovor z uglednim članom beogradske družbene opozicije, odvetnikom Dragoljubom Milovanovićem, ki je obiskal pred dnevi dr. Mačka. Milovanović je izjavil »Politiki«, da ga je dr. Maček obvestil o vseh tekočih vprašanjih. »Na podlagi teh informacij smatram, da je poslednja redakcija sporazuma za ureditev hrvaškega vprašanja taka, da bi bila na njeni podlagi dobra in sprejemljiva tudi za Srbe. Dr. Maček veruje, da bo našel pri Srbih razumevanje za ureditev hrvaškega vprašanja na temelju poslednje redakcije sporazuma.«

O nemškem Kulturbundu

Poročali smo že o skupščini nemškega Kulturbunda za Jugoslavijo, pri kateri je bil izvoljen namesto dolgoletnega dosedanjega predsednika Ludvika Kekska odvetnik dr. Josip Janko iz Petrovgrada (in ne iz Celja, kakor so poročali nekateri listi). Skupščina Kulturbunda je posvetilo veliko pažnjo tudi nemško časopisje. Tako vidi »Völkischer Beobachter« v izvolitvi dr. Janka zmago mladonemškega pokreta in pa najboljše jamstvo za strnjani nastop nemške narodne manjšine v Jugoslaviji.

Izseljevanje Turkov iz Jugoslavije

Pred dnevi je prispel v Ankaro dosedanjí turški poslanik na našem dvoru Hajdar Aktar in sprejel novinarje. V razgovoru jim je izjavil, da je dosežen med Jugoslavijo in Turčijo sporazum o izselitvi Turkov iz Jugoslavije. Izselilo se bo vsega skupaj postopoma 270.000 Turkov, ki so doslej živeli v Jugoslaviji, predvsem v Južni Srbiji. Izseljevanje Turkov se bo pričelo, čim se bo podelila nekoliko sedanja mednarodna politična napetost. Dovoljenje za izselitev iz Jugoslavije bodo dobili samo čistokrvni Turki, ne pa ostali pripadniki muslimanske vere.

Še o Miloradu Nedeljkiću

Upokojeni generalni direktor Poštne hranilnice Milorad Nedeljkić se misli sedaj posvetiti — politiki. Najbrže se bo s svojo »Agrarno mislijo«, ki je imela mnogo prijateljev do nedavna tudi med slovenskimi pristaši JRZ, pridružil bivšemu predsedniku dr. Milanu Stojadinoviću.

Z Miloradom Nedeljkićem nadaljuje svoj obračun zagrebška »Nova riječ«, ki ponovno ugotavlja, da je lahko ta gospod nemoteno gospodaril s sto in sto milijoni, ne da bi se smela napisati o njem zgolj ena sama kritična beseda. Z bridko ironijo se spominja »Nova riječ« tudi tistih srbskih in slovenskih listov, ki so svoje dni kovali Milorada Nedeljkića v nebo in ga predstavljali svojim čitateljem kot drugo največjo zvezdo poleg dr. Milana Stojadinovića na našem gospodarskem nebu. Tokrat se bavi Vilderjev list s personalno politiko bivšega direktorja Poštne hranilnice, o kateri pravi, »da je predstavljala pravi sistem zlobe, pred katerim ni bil nihče varen, kdor je mislil s svojo glavo. Čim bolj je bil kdo brez tilnika, tem bolj je ugajal gospodu generalnemu direktorju in njegovo napredovanje ni bilo nobeno vprašanje. Izključeni so bili od napredovanja vsi nezanesljivi, med njimi Srbi in Slovenci, ki niso trobili v politični rog gospoda generalnega in od kraja sploh vsi Hrvati.« Nato navaja v dokaz svojih trditve »Nova riječ« razne osebne sluhače.

Gospod generalni direktor pa ne bi ostal sam sebi zvest če se ne bi na državne stroške poslavljal od vseh svojih uradnikov s posebno okrožnico. V pismu javlja »uradnikom in vsemu podrejenemu osebno«, da se po 15 letih službe poslavlja od Poštne hranilnice in da se jim zahvaljuje iz dna srca za »osebno nekonfliktnost«, katero so mu izkazovali za časa njegovega direktorovanja.

Sodelovanje opozicije v angleški propagandi

Londonski list »Evening Standard« poroča, da se je notranji minister sir Samuel Hoare te dni razgovarjal z laburističnim voditeljem Greenwoodom o pritegnitvi laburističnega zastopnika v propagandno ministrstvo, ki bi se ustanovilo v primeru vojne. Ni še znano, ali gre samo za uradniško ali vodilno mesto, toda navedeni list objavlja to vest kot prvi korak za sodelovanje opozicije v vladi v primeru vojne.

Nemški list

Organ SS-oddelkov »Das schwarze Korps« objavlja v poslednji številki razmišljanja o bodoči vojni pod naslovom: »Vemo, kako je z nami. List prihaja do zaključka, da se more bodoča vojna »končati za Nemčijo samo zmagovitvo, ker jo moramo zmagovito končati«, kajti »izgubljena vojna bi pomenila naš konec, naš konec kot država, kot narod in biološki organizem. In ker to vemo, smo materialno in duhovno pripravljani, da se v skrajnem primeru ne zadovoljimo le z nezadovoljivimi vojnimi cilji in tudi ne z nekaj milijardami odškodnine, temveč moramo pripraviti napadalco isto usodo, ki nam jo na priprav-

Pisma »Slovenskega doma« iz Slovaške

Edina lista, ki v Jugoslaviji danes brani slovaško politiko, ki je privedla do porušena češko-slovaške državne zjednice, sta zagrebška »Hrvatska straža« in opoldansko izdanje ljubljanskega »Slovenca«. »Slovenski dom« prinaša v zadnjem času svojevratna poročila, ki naj dokazujejo, da Slovaškom v okviru ČSR ni bilo več živeti. Tako zatrjuje, da je bilo na Slovaškem 206.000 javnih nameščenecv Cehov (kar bi značilo dve tretjini vseh jugoslovenskih državnih nameščenecv). Nadaljnje navedbe imajo namen dokazati, da so bili Cehi na Slovaškem kakor nekaj roj koblice, ki je zemljo do gola ogolodala. Pravi, da so Cehi zapirali celo kamnolome na Slovaškem, da bi mogli iz Češke na Slovaško kamenje uvažati. Vse, kar je bilo na Slovaškem češkega, je moralo sicer zbežati, a v »Slovenskem domu« zatrjuje neznaní zagovornik »Domovega« poročevalca, da Slovaki niso nehalnežno odpisali Cehov. »Ostali bi lahko tu, če bi se le držali prve pogodbe od oktobra, ko se je republika federalizirala.« Takrat so Slovaki »sveto in iskreno hoteli ostati v republiki«. Toda Cehi so vse pokvarili. Oni so pokvarili tudi rešitev sudskega vprašanja v okviru ČSR, ker so bili slepi. Kot primer take slepote navaja »Slovenski dom«, da je karlovarska občina sklenila zidati nov občinski dom. Čas je

potekel, a denarja ni bilo. (Kdo pa daje na Češkem občinam denar?) Delo se ni razpisalo. Zato je šla deputacija v Prago vprašati ministrstvo. Tam so jim rekli, da je delo že oddano. Razpisali so ga sami v neklih zakonitih časopisih in ga oddali neki češki tvrdki. (Reče i ostade živ — pravijo Srbi!) Cehi so pokvarili »sveto in iskreno slovaško voljo tudi s tem, da so posebno železno konstrukcijo za newyorško razstavo (ki naj seveda pokaže sposobnost češke železarske industrije in čeških inženjerjev konstrukterjev) naročili v domači Moravski Ostravi, mesto da jo kupijo v Ameriki in prihranijo transportne stroške! Sodu so pa Cehi izbili dno, ko so poskušali proti pripravljajočemu se puču Hlinkovih gard uporabiti češkoslovaško vojsko. »Slovenski dom« zatrjuje, da je šlo takrat prav za prav za češki vojaški puč na Slovaškem, ki je »izvalil kilc po samostojnosti« in pokopal »sveto in iskreno voljo« za skupno državo.

V prihodnjih poročilih bomo, kakor upamo, čitali, kako lepo in veselo je sedaj na Slovaškem in kako zadovoljni blagrujejo Slovaki dan, ko so poslednjega Ceha ekspedirali čez granico ter pričeli novo samostojno in neodvisno življenje pod svobodnim soncem...

Nemški oficiozni glas proti Rooseveltovi politiki

Berlin, 9. avgusta. AA. (DNB). »Deutsche diplomatische politische Korrespondenz« se bavi danes z začetkom nove Rooseveltove kampanje in piše. Roosevelt sam misli, da bo svojo propagando taktično najbolje razvil na ta način, da člane kongresa, ki niso odobrili njegovih predlogov za ukinitve neobravnosti, obremenil z odgovornostjo, da so z odklonitvijo njegovega predloga igrali brezvestno igro z obstojem poldruge milijarde ljudi. Kot drugo strašnilo sredstvo uporablja Roosevelt trditve, da dela stališče opozicije v kongresu zelo slab vtis na ameriško gospodarstvo. Roosevelt hoče tori zvrtniti krivdo za notranje in gospodarske neuspehe na druge, obenem pa prikriti de-

jansko stanje, da je njegova trgovinska politika proti Nemčiji oškodovala mnoge gospodarske naprave. Rooseveltova politika je pripeljala do tega, da je eno največjih svetovnih tržišč, namreč Nemčija, zaprta za ameriške proizvajalce. V skladu s to propagando so tudi izjave, ki jih je dal zastopnikom tiska novi državni podtajnik za zunanje zadeve, če, da preostala totalitarnim državam z njihovimi napačnimi trgovinskimi metodami samo vojna kot edini izhod iz gospodarske zagate, v katero so zašle... Tudi to je treba označiti kot zgrešen poskus, da se prikrijejo napake šefa in da se obrne pozornost oškodovancev na drugo stran.

Glasbena akademija v Ljubljani

Beograd, 9. avg. e. V smislu uredbe o umetniških šolah, ki je bila objavljena v današnjih »Službenih Novinah« in je stopila z današnjim dnem v veljavo, se ljubljanski konservatorij pretvarja v glasbeno akademijo, sedanja srednja šola državnega konservatorija v Ljubljani pa v srednjo glasbeno šolo pri glasbeni akademiji. Obenem se s to uredbo ukinja nižja šola državnega konservatorija v Ljubljani. Učenci srednje glasbene šole državnega konservatorija v Ljubljani, ki so bili vpisani v šolskem letu 1938-39, bodo lahko nadaljevali šolanje po predpilih, ki so bili v veljavi pred uveljavljenjem nove uredbe.

Mussolini obolel

London, 9. avg. z. United Press poroča iz Rima, da je dobil Mussolini hud srčni napad ter zaradi tega ni prisostvoval manevrom v Severni Italiji, marčev se je po nasvetu zdravnikov z letalom iz Bologne vrnil v Rim. Spriču njegove močne telesne konstrukcije upajo, da bo okrevl.

Rim, 9. avgusta. w. Tukaj demantirajo vesti ameriške agencije, da je Mussolini resno obolel. Izjavljajo pa, da je dobil zaradi prenapornega dela v zadnjih dneh srčen napad, ki pa bo ostal brez hujših posledic. V dokaz da ne gre za nič nevarnega, navajajo, da je danes sprejel abesinskega podkralja vojvodo D'Aosta, s katerim je razpravljalo o položaju v Abesiniji.

Nova nizozemska vlada

Haag, 9. avg. AA. (DNB). Uradno poročilo pravi, da je de Geer sestavil novo nizozemsko vlado. Lista novih ministrov je bila popoldne predložena kraljici v podpis. V novi vladi so zastopniki kršćanske unije, rimsko-katoliške državne stranke, socialdemokratske stranke in stranke svobodnih demokratov. razen tega pa so dobili nekaj resorov strokovnjaki.

Kentški vojvoda na grških otokih

Atene, 9. avg. AA. Vojvoda in vojvodinja Kentška sta prispela sredi ob 23.30 v strogem incognito iz Beograda v Solun in sicer v spremstvu grofa in grofice Theringe. Raly in jugoslovanskega generala Leka. Takoj sta se vkrcala na jugoslovensko jahto »Titha«, ki je kmalu po polnoči odplula na Egejsko morje, kjer bosta obiskala grške otoke.

Koliko Tirolecev se je doslej izselilo

London, 9. avgusta. b. »News Chronicle« doznava od svojega dunajskega poročevalca, da se je doslej izselilo iz Južne Tirolske okoli 7000 nemških kmetov. Te dni se je mudil v Inomestu šef nemške policije Himmler, da uredi vse potrebno za naglo izselitev vseh ostalih Nemcev.

Slovaška delegacija v Nürnbergu

Bratislava, 9. avgusta. b. Uradno potrjujejo, da bodo v slovaški državni delegaciji na svečanostih o priliki kongresa narodno-socialistične stranke v Nürnbergu v septembru notranji minister dr. Fuka, zunanji minister dr. Durčanský, šef propagande Šanjo Mach, šef političnega oddelka Hlinkove garde Karl Murgaš ter generalni tajnik stranke dr. Kirschbaum.

Ija. Zasluga narodnega socializma je prav v tem, da je izvedel totalno politizacijo nemškega človeka, kar spreminja slehernega mislečega Nemca v političnega vojaka. Medtem ko bi bil nemški narod leta 1914 še dozveten za propagandne poskuse kakega King-Halla, je danes proti takim poskusom zavarovan.

Jug: Triestina 63:63

Trst, 9. avgusta
Snoči se je nadaljevalo prijateljsko srečanje v plavanju med domačo Triestino in dubrovniškim Jugom. Kakor že prvi dan, se je tudi drugi dan tekmovalje končalo neodločeno z rezultatom 63:63. V waterpolu je Jug ponovno beležil sigurno zmago 5:0 (2:0). Tržačani so za drugi dan poklicali še tretjega gosta, znanega Schipizzo iz Reke, za Jug pa je nastopil Grkinic od sušaške Viktorije. Rezultati so bili naslednji:

400 m prosto moški: 1. Žižek (J) 5:06.1, 2. Baica (J) 5:32.4, 3. Saba (T) 5:33.2. — 100 m prosto ženske: 1. Lokar (T) 1:11.7, ital. rekord, 2. Ruzzič (T) 1:15.3, 3. Jezbec (J) 1:25.2. — 200 m prsno moški: 1. Grkinic (J) 2:55.5, 2. Bertetti (T) 3:00.7, 3. Barbieri (J) 3:00.8. — 100 m hrbtno ženske: 1. Orišič (J) 1:31, 2. Bertuzzi (T) 1:31.1, 3. Škerlj (T) 1:32.4. — 4x200 m moški: 1. Jug 9:39.5, 2. Triestina 9:51.4; Žižek je kot tretji preplaval svojo progro v 2:17.5. — 3x100 m mešano ženske: 1. Triestina 4:23.5, 2. Jug 4:43.2.

Slovo naših mušketirjev

Zagreb, 9. avgusta
Danes so nadaljevali teniške tekme v prid poplavlencem. Najprej sta nastopila Punčec in Mitić v tekmi, ki je štela za dvoboj med Concordio in ATK. Zmagal je Punčec z 9:7, 6:2. Sledil je nato mešani dvoje Florjanova-Kukuljević : Kovačeva-Punčec. Igra je bila pri stanju 7:7 prekinitvena. Nato sta igrala še para Punčec-Kukuljević : Pallada Mitić. Na splošno presenečenje sta zmagala slednja s 6:8, 1:6.

Naše moštvo za Davisov pokal bo odpotovalo jutri ob 7. pod vodstvom saveznega predsednika dr. Copa v Bremen, kjer se bo vkrcalo na parnik Evropo. V Zagrebu je zbudila veliko senzacijo vest, da se je Punčec pred odhodom zaročil z Varaždinko gđc. Dragico Kolmanić, ki živi v Karlovcu in ki se bo z njo takoj po povratku poročil.

Smrt uglednega srbskega književnika

Beograd, 9. avg. e. V Beogradu je umrl po daljši boleznii v 70. letu starosti Dušan Djokić, dolgoletni ugledni odvetnik in odlični prevajalec francoskih piscev. Rojen je bil l. 1869. v Jagodini ter je po končanem pravnem študiju v Beogradu stopil v državno službo, kjer je bil najprej sodnik, okrožni načelnik in kasneje glavni tajnik Uprave fondova, sedanje Državne hipotekarne banke. Od l. 1908. se je bavil z odvetništvom. Djokić je prevedel iz francosčine skoro vse najvažnejše pisce, poleg tega pa je prevedel tudi okoli 80 raznih gledaliških komadov znanih francoskih dramatikov.

Velik vlom v Zagrebu

Zagreb, 9. avg. o. Preteklo noč je bil izvršen vlom pri zagrebškem kanoniku dr. Lovru Radičeviću. Odnesli so mu dva zlata križa, vredna 30.000 din, zlat prstan z dragocennim kamnom za 5000 din, zlato uro za 5000 din, 2500 din gotovine, 2500 dolarjev, 24 angleških funtov, 150 lir, 3 vložne knjižice za 150.000 din, 1000 srebrnih avstrijskih kron, 50 zlatih napoleondorov, vse skupaj v vrednosti 500.000 din. Takoj po odkritju vzloma je bila uvedena preiskava na vse strani ter se je policiji posrečilo izslediti oba vlomilca, pri katerih so našli še vse ukradeno blago.

Vremenska napoved

Zemunska: Delno oblačno, krajevne nevihte z nalivi. V severnih krajih se bo nekoliko ohladilo.
Dunajska: Sprva še spremenljivo oblačno, pozneje razjasnitev, v splošnem brez padavin.

Kraljevski gostje v Ljubljani

Nj. Vel. kraljica je prišla na kratek obisk v Leonišče, oba kraljeviča pa sta v mestu nakupila nekaj potrebščin za počitnice — Množica je visoke goste pozdravljala s prisrčnimi ovacijami

Ljubljana, 9. avgusta
Danes ob 14.20 so se pred sanatorijem »Leonišče« nenadoma ustavili dvorni avtomobili, ki so z Bleda pripeljali Nj. Vel. kraljico Marijo in Nj. Vis. kraljeviča Tomislava in Andreja ter njihovo spremstvo.

Nj. Vel. kraljica Marija se je takoj podala v sanatorij, kjer je bila najavljena za röntgenski pregled pri primariju dr. del Cottu.

Ker je pregled trajal dobro uro, sta se kraljeviča s svojim spremstvom medtem podala v mesto, kjer sta si ogledala trgovini tvrdke Krisper na Mestnem trgu in tvrdke Peko v Selenburgovi ulici. V vsaki trgovini sta se Nj. Vis. zadržali komaj kak četrt ure. Pri Krisperju sta si visoka gost izbrala nekaj žog za kopanje, a dami iz spremstva sta se zanimali za porcelanske posode in za torbice, kakršne imajo gospodinje za na trg. Medtem pa se je pred trgovino že nabrala precejšnja množica občinstva, ki je prepoznala dvorne avtomobile in je pred odhodom visokima gostoma prirejala prisrčne ovacije. Dvorni avtomobili so nato krenili v Selenburgovo ulico k »Peku«, kjer se je pravkar mudil tudi slavni tenorist Josip Rijavec. Tu sta si kraljeviča izbrala vsak par sandal. Tako Nj. Vis. kraljevič Tomislav, kakor tudi Nj. Vis. kraljevič Andrej sta kot najbolj preprosta kupovalca sama natikala in pomerjala sandale, ki jima jih je pokazala prodajalka. Izbiranje ni trajalo dolgo in visoki gostje so takoj bili zadovoljni s tem, kar so našli.

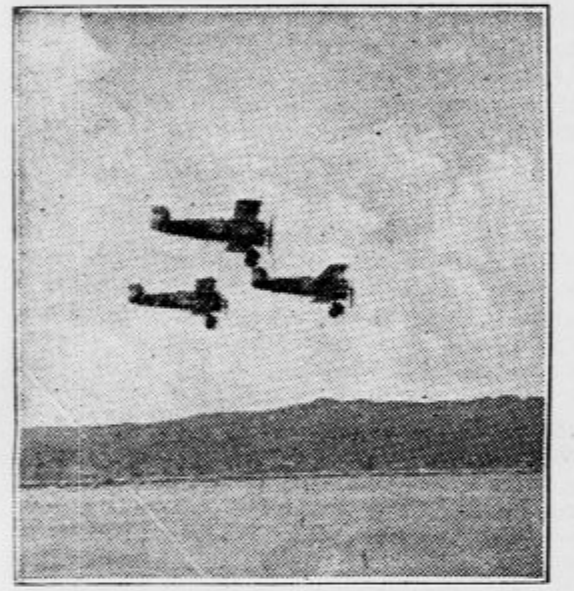
Nato so, zadovoljni in navdušeno pozdravljani od naglo zbrane množice Ljubljančanov sedli v avto in se podali nazaj

pred Leonišče, kjer sta princa še kratek čas čakala na svojo visoko mater. Okrog 16. ure je bil končan röntgenski pregled, med katerim je dr. del Cott napravil več slik, nato pa so se visoki gostje skupno odpeljali nazaj proti Bledu.

Po zaključku letalske prireditve

Ljubljana, 9. avgusta.
Letalsko svečanost imamo torej srečno za seboj. Dozdaj še nimamo podatkov, kako je z uspehom mitinga zadovoljen prireditelj ljubljanski občinski odbor. Po splošni sodbi je bil moralni uspeh vseskozi velik, manj zadovoljni pa so z gmotno stranjo, ker so računali, da bodo prodali

Skupina treh lovcev, ki je izvajala drzne akrobacije

znatno več spominskih značk. Prav dobro so se obnesli poleti občinstva. V soboto in nedeljo je letelo skupno 433 oseb, od katerih je potniški Spartan sam prepeljal 283. Čeprav so bila v ta namen na razpolago 4 letala, vendar niso mogli zadovoljiti vseh interesov. Nekatere so prepeljali v sredo, druge pa so morali odkloniti s tolažbo, da jih bodo prvenstveno vpoštovali pri prvi priliki.

V krožnem letu je zmagal zagrebški občinski odbor, ki mu po razpisu s tem pripade naloga prirediti to tekmovanje prihodnje leto. Pri našem občinskem odboru so na tihem računali, da bodo tudi naslednje leto prireditelji, a so jim namerno preprečili obstojne prilike. Eden od ljubljanskih udeležencev je sicer dobil prvo darilo glede točnosti letenja, kar je seveda prav lep uspeh, toda, človek ni nikdar povsem zadovoljen in so v Ljubljani prepričani, da bi lahko dosegli še več. Po končani tekmi se je očito pokazalo, da Ljubljana ne more uspešno tekmovati z ostalimi občinskimi odbori, ker ne razpolaga s tako dobrimi letali. Pri nas smo preveč navezani na skromne prilike in še

stromejši gmotni položaj, ki nam ne dovoljuje nabavke zares kvalitetnega letala, kakršne imajo v Zagrebu in Beogradu. Zaradi tega naši piloti mnogo več tvegajo in se morajo izpostavljati nevarnostim. Občinski odbor sam ne razpolaga z zadostnimi sredstvi in bi zato morala prisložitna na pomoč javnosti in večje korporacije. Ljubljančani prav radi zatrjujejo, da smo v naši državi v vsakem pogledu na prvem mestu in zato ne smemo zaostati tudi na letalskem področju. Ponovno smo že dokazali, da razpolagamo z dobrimi in pridruženimi piloti, ki pa bi lahko pokazali še mnogo več, če bi sedeli v dobrih letalih. Zato mislimo, da je v interesu splošnosti, če javnost in največji meri prisložitna na pomoč občinskemu odboru, ko se bo ta nanjo obrnil pri nabavi novega letala, ki bo drugo leto lahko bolj uspešno nastopil v borbi za prehodno darilo kneza namestnika kakor letos.

Za I. krožni let šolskih in sportnih letal je župan ljubljanski g. dr. Adlešič podaril nalašč za letalce naročeno umetniško. Pred zemeljsko poloblo mirno plava v zračnih višinah genij z vencem zmage v roki. Plemenito figuro klasično lepega genija, ki je kakor brez teže, je nalašč za ta namen modeliral znani ljubljanski kipar Božidar Pengov in se spet izkazal mojstru. Težki problem plavanja v zraku je rešil nenavadno posrečeno, da ta samo

pol metra velika statuaeta pomeni prav odlično plastiko. V bran je genija vili ivar Mostar na Galjevič, patiniral pa ga je akad. kipar Božidar Pengov sam.

Darilo ljubljanskega župana si je priboril zmagovalec med sportnimi letali, namreč osrednji odbor Aerokluba v Beogradu z letalom SIM X. Prekrasno trofej so beograjski letalci odnesli takoj seboj, da z njo okrase svoj društveni lokal.

je treba za idejno življenje doprinesiti žrtev v delu in denarju.
Leta 1923. je društvo prvič zborovalo pod lastno streho in novooenovani odseki so zajeli sokolsko delo v najsirših plasteh. V letih krize se je nahajalo društvo zaradi zidave v finančnih težavah, toda tudi v danih razmerah se je med brata predubila vest in storilo se je vse, kar je bilo tedaj potrebno, da se je omogočil namen. 25-letni društveni jubilej je bil zrcalna slika dotodanjega dela in s pieteto smo se spomnili vseh umirlih borcev in tvorcev za sokolski dom. Pod lastno streho pa se je jel vzgajati in plemeniti nov rod v telovadce — Sokole.

Svoj veliki praznik bo društvo proslavljalo v nedeljo 13. t. m. ko bo dobilo članstvo umetniško izdelan prapor, ki mu bo kumoval brat Engelbert Gangl. Za pomembni jubilej je določeno tale spored: v soboto, 12. avgusta ob 20.30 baklada po trgu, v nedeljo 13. avgusta dopoldan poklonitev umirlim br. starostam na pokopališču, ob 13.30 skušnje na telovadišču, ob 15. razvitje prapora na trgu, ob 15.30 spred skozi trg na telovadišče, ob 16. javna telovadba vseh oddelkov, po nastopu zabava v Sokolskem domu. Bratska društva, ki se bodo udeležila našega slavlja, prosimo, da se zberejo na glavni jubilejni dan ob 14. pred telovadiščem v kroju in s prapori.

Vabimo vso sokolsko in narodno javnost, da pohiti na jubilejni dan v Železniki ter nam tako izkaže svoje simpatije za nesebično in požrtvovalno delo, ki ga vrši Sokol že tri desetletja v obsejnem ozemlju. Udeležence bodo vozili od vlakov, ki

prihajajo iz Gorenjske v Skofjo Loko ob 11.39 in 14.25, iz Ljubljane pa ob 12.24 in 4.09, posebni avtomobili za ceno 5 din obojestransko. Olajšave pa bodo deležni te oni, ki se bodo ob povratku izkazali z žigosano vstopnico, da so se prireditve udeležili. Pripominjamo, da vozijo od vseh vlakov redni avtobusi po običajnem voznem redu.

V nedeljo 13. t. m. bo zbor Sokolstva v Železnikih!

Uprava Sokola Železniki.

Zadnja pot Ivana Levstka

Sodražica, 9. avgusta.
V nedeljo dopoldne so na pokopališču v Sodražici položili k večnemu počitku ugodnega trgovca in zaslužnega moža Ivana Levstka. Velika množica prijateljev in znancev, ki so se iz bližnje in daljne okolice zgrnili okrog hiše žalosti, je spricala veliko spoštovanje, ki ga je pokojnik užival pri nas.

Kakor znano, je Ivan Levstek umrl v Rimskih toplicah in so ga v soboto z avto-furgonom pripeljali domov. Krsto so položili na oder v njegovi vili, kamor so ves čas prihajale množice ljudi po slovo. Ker je bil pokojnik ustanovitelj in podpornik gasilstva, so žalni sprevod organizirali gasilci in tudi krsto je nosilo 6 članov domačega gasilnega društva. Preden se je začel sprevod pomikati, so člani pevskega odseka Sokola pod vodstvom pevovodnje Adamiča dovršeno zapeli pred domom, od katerega se je poslednjič poslavljaj, v dno duše segajočo žalostinko »Človek glej«. Na čelu sprevoda, ki je krenil ob pol 9. od hiše žalosti proti pokopališču, sta dva gasilca nesla križ in svetilko, za njima so nesli vence, nakar je korakala gasilska četa s praporom in godbo na čelu. Za krsto in za člani pokojnikove družine in sorodniki se je razvrstila velika množica ljudstva. Ves čas je gasilska godba lepo igrala žalne koraknice, na pokopališču se je pa v imenu gasilcev poslovil načelnik g. Perdan, ki je poudaril v ganljivih besedah zasluge pokojnika za gasilstvo. Pevcu so zapeli: »Nad zvezdami« in godba je zaigrala turoben kor. Tužnih misli so se pogrebi razšli in vsem bo ostal blag spomin na Ivana Levstka.

35 let kamniškega Sokola

Kamniški Sokol je v okrožju številčno najmočnejše društvo; ne omenjamo tega zato, ker bi se hoteli s tem ponahati, temveč nasprotno: to dejstvo nam narekuje večje naloge. Kamnik kot največji kraj v okrožju, bi moral korakati v prvih vrstah sokolskega dela in napredka. Od svoje ustanovitve do danes je kamniški Sokol letos dosegel najvišje število pripadnikov, katerih šteje danes okrog 440, in sicer od teh članstva 300, obojega naraščaja 50 ter 90 ženske in moške dece, vendar še nima svojega lastnega doma. Če povemo, da imajo društva kot so Domžale, Mengeš, Radomlje svoje domove, ki povsem ustrezajo svojemu namenu in če moramo ugotoviti, da kamniški Sokol še vedno živi v neprimernih prostorih, se cela slika spremeni v veliko škodo Kamnika. Nekoč smo morda stvar razumeli tako, da je radi sodelovanja potrebno potrpeti, pa četudi v škodo sokolskemu delu, počasi pa smo prišli do spoznanja, da tako ne more dalje, kajti večna živa in nova sokolska misel ne more mirovati. Močnejša ideja mora svojo zmagovito pot.

Ob takih mislih smo začeli akcijo za postavitev doma. Dejstvo je, da je uprava trdno odločena, da društveni sklep v polni meri izvrši. Če imamo večji del poti do tega cilja že za seboj, je to uspeh trdega dela. Ob proslavi 35-letnice je prilika, da vam pokažemo svoje delo in hotenje in vas prosimo, da to naše delo ocenite in podprete. Pridite v nedeljo v Kamnik! Našli boste mnogo dobre volje, če pa ne bo vse tako, kakor bi trebalo, upoštevajte nekoliko težave, s katerimi se borimo. Pri prireditvi bo sodelovalo celo kamniško okrožje. Bo to zadnji letni telovadni nastop v okrožju in vsi želimo, da bi bil to višek telovadne izvedbe ter dostojna manifestacija resnega dela in naše moči. Pomagala nam bo pri tem tudi vzorna vrsta ljubljanskega Sokola, ki je zmigala na borbi za kraljevi meč; ta vam bo pokazala,

kaj pomeni delo in vztrajnost. Prihitela bo iz Ljubljane tudi tekmovalna vrsta naraščajnic Sokola L, ki Vas bo s svojimi vajami gotovo navdušila. Veselje bo pogledati tudi naš naraščaj, ki se bo ob tej priliki, ko prejme svoj prapor, gotovo postavil.

Razstava metuljev na Mariborskem tednu

Na letošnjem Mariborskem tednu vzbuja precej pozornost razstava zasebne zbirke metuljev g. Antona Novaka, kapetana v pokopju. Ta znani slovenski metuljar se že več kot štirideset let bavi z metuljarstvom. Pred vojno je z metulji zalagal številne znanstvene zavode po Evropi pa tudi zavode za učila, tako da je še danes marsikatero učilo po naših solah še od njega. Večinoma je deloval v Zadru, katerega okolica predstavlja za metulje najbujnejšo pokrajino v Evropi.

Zbirka, znanstveno urejena, je sedaj razstavljena v ličnem aranžmaju. Obsegajo okoli 3000 metuljev, ki so urejeni in opremljeni s imeni in razvrščeni v steklenih skatlah. Med njimi je tudi nekaj stotina prekomorskih metuljev, ki po bujno sti prekašajo evropeke. Nekateri naravoslovci se vedno vračajo na to razstavo, ker si s kratkim obiskom ni mogoče vsega ogledati. Toda tudi laiku ni žal, da je plačal dinar vstopnine: tu najde metulje, kakršnih še nikdar ni videl: najrazličnejših velikosti in oblik so, in barvno bogastvo menda sicer v naravi ni nima primerne. Najbolj seveda ugajajo domači in tuji metulji, ki se svetlikajo in so iz vsake smeri videti drugačnih barv.

Privatna zbirka je zdaj na ogled javnosti in vzbuja mnogo zanimanja med zbiralci-strokovnjaki. Še večjo korist bi pa nudila, če bi prešla v kak znanstveni zavod ali muzej, kjer bi bila javnosti trajno na razpolago.

Nova šola v Temeniški dolini

Temenica, 9. avgusta.
Za našo dolino, ki se začneja ob glavni cesti pri Radohovi vasi, končuje na se pod bogensperskim serpentinami, kjer stoji staroslavni Valvasorjev grad, se začneja zdaj velik praznik. Pripravljamo gradbeni material za nov prosvetni hram, ki si ga želimo že desetletja.

Misel samostojne šole v Temeniški dolini smo sprožili že pred kakimi dvajsetimi leti. Tedaj je ponudila gospa Fajdigeva, lastnica dobro poznane gostilne, da preuredi v svojem poslopju lokale za novo šolo in jih izroči v šolske namene brezplačno vse dotlej, dokler si ne postavijo občani lastnega poslopja. Plemenita zamisel pa ni našla odziva. Prosvetna oblastva

Zlet slovanskega sokolstva 1904

Pred kratkim je minilo 35 let, odkar je bila Ljubljana pozorišče veličastne nacionalne manifestacije — Bratje Hrvatje na zletu

Leos počeka petinštrideset let, odkar se je vršil v Ljubljani prvi vsesokolski slovanski zlet (16. in 17. julija 1904) ob priliki proslave 35-letnice ustanovitve ljubljanskega Sokola. Bil je to velik, slavnosten praznik posvečen sokolski ideji in obenem ideji slovanske skupnosti, saj so bila to leta najhujšega avstrijsko-germanskega pritiska na slovanske narode, ki se mu je bilo treba postaviti odločno v bran. Anton Aškerc je navdušeno pozdravil prišlo slovansko Sokole v »Pesmi slovanskih Sokolov« na prvi strani »Slovenskega narodca«. Zadnji dve kritici sta povedali vse:

Vsak bodi svoj, vsak bodi jak, Slovani naj Sokol bode vsak! V dejanjih Sokol in v mišljenju, po srcu Sokol in čutenju!

Ob rami ramo, dlan ob dlan, pripravljeni smo vsi na bran. Naj složno brat podpra brata, da prej svoboda sine zlat!

Ali ni marsikatero geslo pesmi tudi danes močno na mestu, danes ko preživlja ideja slovanskega sokolskega zleta je bil za tiste čase zelo časten. Prispelo je okrog tisoč čeških Sokolov s starostar dr. Scheinerjem na čelu, potlej več ali manj številne sokolske deputacije iz Poljske, Rusije, Amerike in seveda bolgarskih Junakov. Dalje številni Sokoli iz Hrvaške, Dalmacije, Srbije in kajpa domači iz Kranjske, Štajerske ter zlasti častno zastopani Sokoli iz Gorice, Trsta in Istre. V časih nemškutarstva in lahonstva so imeli zavedni Sokoli čestokrat težko pot in so tudi ob tej priliki na primer v Zadru napadli nasprotniki šibeniške Sokole, ki so bili zaradi tega še posebno prisrčno in tople pozdravljeni na zletu. Goste je sprejemal na kolodvoru starosta ljubljanskega Sokola dr. Ivan Tavčar. To so bili pač veliki dogodki za takratno še majhno Ljubljano, za tujerodce in nemškutarje pa črni, neprijazni dnevi. Med slavnostmi je treba omeniti veliki koncert Glasbene Maticice, ki se je vršil v soboto 16. julija v Narodnem domu. Stodvajset pevcev in pevki je pelo pod vodstvom Mateja Hubada dvanaest slovenskih skladb in želo pri nabito polni dvorani velikansko navdušenje vseslovenske publike. Impozanten je bil nedeljski sprevod po ljubljanskih ulicah, v katerem je korakalo okrog dva tisoč pet sto slovanskih Sokolov, kar je bilo za takrat velikansko število. Pred magistratom je bil pozdrav, kjer so se zbrala vsa narodna zavedna društva in akademiki, da skupno s sokolstvom manifestirajo za slovansko stvar. Govorila sta starosta češke občine dr. Scheiner in ljubljanski starosta dr. Ivan Tavčar. Združeni pevski zbori Glasbene Maticice, Slavca in Ljubljane so zapeli slovanske himne.

Naj sledi nekaj spominov hrvaškega udeleženca — Zagrebčana o poteku slavnosti in vtisih: — Nas Hrvatov je prišlo na zlet več sto, zlasti iz Zagreba je bila udeležba velika. Šestdeset Sokolov v kiojih in okrog petdeset v civilu. To vam je bilo življenje takrat na ljubljanskih ulicah; peštre narodne noše slovanskih narodov so se mešale z rdečimi sokolskimi srajcami. Navdušenje je bilo nepopisno, ja

Dobro namočeno-na pol oprano!

Schichtova
Ženska hvala

so sicer sprejela pohvale vredno ponudbo z veseljem na znanje, proti samostojni šoli v naši dolini pa so se sprožile ovire, ki so res vse dotlej zavirale osamosvojitve naše doline v šolskem pogledu.

Zdaj, ko imamo v naši dolini že nad 100 šolobozveznih otrok, ki morajo na vsakodnevno pot v oddaljeni št. Vid, pa smo začeli energično pritiskati za lastno šolo. Uspeh je že dosežen. V dolino je prišla šolska in zdravstvena komisija, ki je obšla vso dolino in pregledala stavišča, ki bi prišla v poštev. Žal so se tudi ob tej priliki odvojili s posebnim mišljenjem prebivalci male vasi Subrače, ki leži na zgornjem koncu doline. Subračani žele, da bi stala nova šola v njihovi vasi, dotični je večina zato, naj se zgradi nova šola v Temenici, kjer je središče bodočega šolskega okoliša.

Zdaj smo kupili še potreben prostor s gospodarskimi poslopji v Temenici, ki jih bomo po načrtih preuredili za novo šolsko poslopje. Opeko smo že tudi začeli izdelovati kar sami iz cementsa in ljudje so zdaj zadovoljni, ko vidijo, da gre delo prične izpod rok.

Sedanji šentvriški šolski okoliš ima podolgovato obliko. Kakor smo se odločili na zgornjem koncu, da si postavimo svojo šolo, tako žele tudi prebivalci spodnjega dela, da bi dobili nov prosvetni hram. V poštev bi prišla vas Rdeči kal. Tudi tamkaj imajo sto šolo obveznih otrok. Tudi za ta del bo treba skoro pomisliti.

Reševalni tečaj v kopališču »Mirijak«

(Glej članek v sportal rubriki)

Umetno dihanje po Kohlraschevi metodi

Vrste reševalnih prejemov

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Gospodarstvo

Prizad je moral že odkupiti 25.000 vagonov pšenice

Kakor je znano, je bilo 30. junija t. l. objavljeno, da bo Prizad odkupoval letošnjo pšenico po razmeroma visoki ceni 165 din za 100 kg za kvaliteto Tisa I. in te 80 kg na hektoliter. V trenutku, ko je bila objavljena intervencijska cena, je znašala svetovna cena po liverpoolski izvozni pariteti le 65.40 din, medtem pa je po liverpoolskem tečaju padla izvozna pariteta celo na 52 din.

Najnižje cene na svetovnem trgu

V Liverpoolu je ob koncu julija cena pšenice dosegla najnižje stanje v zadnjih 350 letih. Na svobodnem svetovnem trgu je cena pšenice pod silnim pritiskom ogromnih svetovnih rezerv stare pšenice, ki so znašale ob koncu žitnega leta 1938/39 okrog 2 milijona vagonov, dočim se smatra, da smejo znašati normalne rezerve ob prehodu v novo žitno leto le 700.000 vagonov. Celotno kritičnega leta 1933. so dosegle te prenosne rezerve le 1.7 milijona vagonov. Letošnje prenosne rezerve v višini 2 milijona vagonov celo znatno presejajo letošnje potrebe uvoznih držav, ki se cenijo na 1.55 milijona vagonov.

Ker rezervam pridejo sedaj še letošnji presežki izvoznih držav. Kakor vse kaže, bo tudi letošnji svetovni pridelek razmeroma velik, tako da ne bo nobene možnosti za zmanjšanje prenosnih rezerv. Sprito napetega mednarodnega političnega položaja seveda ni izključeno, da bodo večji nakupi za vojne rezerve od strani pasivnih držav prehodno olajšali situacijo in se v zadnjih tednih tudi opaža nekoliko čvrstjša tendenca na svetovnem trgu; vse to pa ne more prikriti, da obstaja resna svetovna pšenična kriza, ki se bo še poostrija, če bi prišlo do pomirjenja mednarodnega položaja in bi prenehala vojna nevarnost.

Prizad ne ve kam s pšenico

Visoka intervencijska odkupna cena v naši državi je sprito položaja na svetovnem žitnem trgu dala zlasti vojvodinskim producentom pobudo, da so pričeli v velikih količinah nuditi pšenico na odkup. Že do 22. julija je »Prizad« odkupil 8500 vagonov nove pšenice, do 5. avgusta pa so odkupili dosegli že znatno količino 22.127 vagonov, v zadnjih dneh pa so odkupili dosegli že 25.000 vagonov. Ponudba pa je nadalje velika in je »Prizad« v skrbeh, kam naj spravi odkupljeno pšenico. Zaradi pomankanja skladišč in silosov mora forsirati izvoz. Do 5. avgusta je Prizad prodal od nakupljene pšenice 9550 vagonov (1500 vagonov za potrebe vojske, 7250 vagonov pa v Nemčijo). Potreba nadaljnjih velikih odkupov lahko izzove postritev situacije. Težkoča je predvsem v tem, da Prizad nima na razpolago skladišč in silosov, producenti pa hitijo s prodajo.

Velika ponudba je letos tudi v zvezi z okolnostjo, da imamo še znatne presežke od lanske žetve. Lanski pridelek je bil uradno ocenjen na 303.000 vagonov in so se cenitve izvoznega presežka gibale med 40.000 do 60.000 vagonov. Zato smo prešli v novo žitno leto z znatno povečanimi prenosnimi rezervami. Prva uradna cenitev letošnjega pridelka pa se glasi na 282.300 vagonov, tako da smo od letošnje letine dobili nov presežek.

Načrt uredbe o etažni svojini

Nedavno je v Ljubljani zasedala posebna komisija, ki ji je minister pravde poveril proučitev načrta uredbe o etažni in stanovanjski svojini. O delu te komisije objavljajo zagrebške »Novosti« zanimivo izjavo člana te komisije zagrebškega odvetnika dr. Politea, ki je med drugim dejal naslednje.

Finančni zakon za tekoče leto pooblašča ministra pravde, da po odobritvi ministrskega sveta in v sporazumu z gradbenim ministrom izda uredbu o etažni in stanovanjski svojini. Minister je poveril izdelavo načrta uredbe sušaškemu odvetniku dr. Rikardu Lencu, ki je imel kot bivši reški odvetnik s tem že posla. Etažna svojina je na Reki pravno urejena in je obstojala tudi v nekaterih naših primorskih mestih. Dr. Lenac je v vprašanju etažne svojine izdal že zanimivo brošuro, izdelan načrt uredbe pa je izročil pravosodnemu ministru, ki je poverilo proučitev načrta posebni komisiji. To komisijo sestavljajo prof. dr. Ivan Mavrovič iz Zagreba, dr. Drag. Arandjelović iz Beograda, prof. dr. Gregor Krek iz Ljubljane, sodnik vrhovnega sodišča v Sarajevu Franjo Mihalinič, avtor načrta dr. Lenac in odvetnik dr. Ivo Politeo.

Komisija je zasedala od 31. julija do 5. avgusta. Profesor dr. Mavrovič ni osebno prisostvoval razpravi, pač pa je poslal svoje pismene pripombe. Tudi prof. dr. Krek je dal pismene pripombe, ker je bil le deloma navzoč pri sejah. Oba profesorja sta načelno proti uvedbi etažne svojine, a še bolj proti uvedbi posebne svojine (lastništva) stanovanj in prostorov, kakor to

Izpred obrtnega sodišča

Enostransko znižanje mezd.

Pred ljubljanskim obrtnim sodiščem je tožil delavec podjetnika in zahteval plačilo zneska 1782 din iz naslova razlike med mezdami, ki mu pripada po kolektivni pogodbi, in dejansko izplačano mezdami. Toženc je ugovarjal le to, da tožnik ni zaslužil mezde po pogodbi, ker je bil pri delu malomaren, je tudi drugje delavec motil in se z njimi raval. Zato mu je izplačal nižjo mezdami. Tega ugovora pa sodišče ni potrdilo. Tožniku je priznalo zahtevano vsoto in sicer zaradi tega, ker so določbe kolektivne pogodbe relativno obvezne na ta način, da podjetnik z delavcem niti izrecno ne more dogovoriti nižje mezde, kaj šele, da bi mu jo sam enostransko znižal.

Pri tem ne igra nobene vloge delavčeva marljivost in sposobnost. Če toženc s tožnikom delom ni bil zadovoljen, mu je smel pogodbno odpovedati ali, če je imel za dostojen razlog, ga odpustiti iz službe po § 239. obrtnega zakona; ni ga pa smel kaznovati na ta način, da mu je mezdami znižal. Sicer pa je toženc tudi sam kriv,

Ustanovitev vojnih rezerv

Potreba velikih odkupov pšenice od strani »Prizada« je gotovo znatno vplivala na to, da je bila izdana uredba o ustanovitvi vojnih rezerv živil (ki smo jo objavili v večrajšnji številki »Jutra«). S to uredbo se skrbi za vsakičviščenje pšenice v znatni meri prenese od Prizada na vojno in kmetijsko ministrstvo, ker se bodo pod okriljem teh dveh ministrstev ustanovile vojne rezerve živil, predvsem pšenice. Prizadu pa ne bo treba forsirano izvažati pšenice, kar na eni strani spriče mednarodnega političnega položaja, na drugi strani pa prinaša izvoz navzlic preferencam zaradi visoke odkupne cene izgubo. Pri Prizadu so se zadnja leta od preferenc nabrali precejšnji fondzi za intervencijo, ki pa lahko pri forsiranem izvozu naglo skopnjijo. Denarnih sredstev za odkup pa ima Prizad baže dovolj.

Intervencijska politika in interes Slovenije

Razvoj dogodkov vsekakor daje prav onim, ki so pred meseci svrtili naj se nakupna cena za pšenico ne določi previsoko. Kakor je znano, so začetka junija nekatere kmetijske zbornice postavile zahtevo, da se določi cena 180 din. V zvezi s takratnimi informacijami o stabilnosti kmetijskih zbornic, smo 28. junija objavili v »Jutru« dopis Kmetijske zbornice za dravsko banovino, ki pravi, da je cena 180 din predlagala zbornica dunavske banovine, vendar pa zbornice žitno pasivnih predelov naše države niso mogle pristati na preferenciranje samo enega proizvoda kmetijstva in je prišlo do kompromisnega sklepa splošnega značaja, da naj država istočasno intervencira na trgu za doseglo ugodnejših cen pšenice, živine in sadja, tako, da bi bilo celotno kmetijstvo naše države deležno višjih cen po državni intervenciji. Kmetijska zbornica je imela pri tem očitno v mislih, da je dravstva banovina glede pšenice pasivna in jo mora uvažati ter pomeni visoka pšenična cena za našo banovino precejšnjo obremenitev, saj mora naša banovina na leto »voziti« za 1/4 milijarde din žita. V kompenzacijo naj bi torej država poskrbela za boljše odkupne cene živine in sadja, kar posebej interesira našo banovino.

Resolucija kmetijskih zbornic je bila deloma upoštevana, ko je bila pred tedni padla odločitev, da se intervencija države razširi tudi na sadje; toda zaenkrat zopet le na češnje, kar za slovensko kmetijstvo nima praktičnega pomena. Tako kmetijstvo dravske banovine od intervencije države pri vnovčenju kmetijskih pridelkov nima nobene koristi, temveč prinaša ta intervencija obremenitev tudi slovenskemu kmetu, kolikor mora dokupovati pšenico. Sedaj si bodo morale tudi večke mestne občine in občine industrijskih krajev po visoki intervencijski ceni ustvariti rezerve v smislu uredbe o rezervah živil. Intervencijska odkupna cena za češnje pa predstavlja veliko korist za sadjarje v Bosni in Srbiji, saj bo Prizad odkupil suhe češnje po ceni 290 din za običajno garnituro, medtem ko bi sicer znašala cena le 150 din.

predvideva uredba. Njihov odpor se ni naslanja samo na načelo našega pozitivnega prava, da deli zgradba usodo zemljišča, na katerem je zgrajena, in da ni posebnega lastništva zemljišča in posebnega lastništva zgradbe, temveč tudi na praktične razloge, ki sta jih navedla. Njihovega stališča pa ostali člani komisije niso osvojili, ker komisija ni bila pooblaščen, da spreminja načelo bodoče uredbe. Komisija je morala računati z dejstvom, da je zakon že pristal na načelo fizične in pravne razdelitve zgradbe po nadstropjih in stanovanjih, ker je pooblašči ministra pravde, da v tem smislu izda uredbu. Zato komisija ni mogla nič spremeniti na samem načelu načrta, temveč je mogla spreminjati le podrobnosti.

Imenovana profesorja sta navzlic načelnemu pomisleku dala tudi koristne pripombe glede posameznih določb, ki jih je komisija upoštevala. Tako je komisija prvotni načrt precej spremenila, seveda le v podrobnostih in ne v načelu.

Kakor rečno se naše občine državljansko pravo ustanovlja na načelu nedeljivosti lastništva zemljišča od lastništva zgradbe na zemljišču. Zato ni posebnega lastništva zemljišča in posebnega lastništva zgradbe. Kar je zgrajenega na zemljišču, je last lastnika zemljišča, četudi zgradbo postavi kdo drugi. Lahko je več lastnikov, odnosno solastnikov enega zemljišča odnosno zgradbe, toda to lastništvo je nedeljivo. Solastniki so le lastniki idealnega dela, a ne lastniki fizičnega dela. To pravno stanje premeji načrt uredbe, ki dovoljuje, da je posamezna oseba samostojni lastnik dela

zgradbe: nadstropja, stanovanja ali prostora.

Vsak lastnik nadstropja, stanovanja ali prostora bo lahko samostojno razpolagal s svojim nadstropjem, stanovanjem ali prostorom, lahko bo ta svoj del zgradbe prodal, daroval, zastavil, dal v najem ali najel na podlagi tega lastništva hipoteko. Zemljišče samo ostane skupna last vseh solastnikov-delnikov, kakor načrt uredbe imenuje lastnike posameznih delov zgradbe. Prav tako ostane skupna lastnina vse ono, kar služi skupni porabi vseh in kar se zaradi skupne porabe ne more deliti (n. pr. streha, temelji, glavno stopnišče, lift, centralna kurjava, dvorišče, vrt itd.). Pri takih zgradbah obstoji torej samostojno lastništvo posameznih delnikov glede njihovih delov zgradbe in na drugi strani nedeljivo lastništvo istih delnikov na skupnem delu lu zgradbe in na drugi strani nedeljivo solastništvo istih delnikov na skupnem delu zgradbe. To nedeljivo solastništvo ima isto usodo, kakor samostojno lastništvo delnika. Če kdo kot lastnik nadstropja proda nadstropje, ima kupec nadstropja kot novi lastnik tudi svoj delež v solastništvu skupnih stvari.

Pri takem lastništvu seveda ni mogoče izključiti sporov. Vendar bo naloga pravilnikov za posamezne zgradbe z etažno svojino, da možnost sporov reducira na minimum. Tak pravilnik bo nekaj hišni red, nekakva ustava zgradbe. Določiti mora način uprave, nazorno opisati vsak posamezni del zgradbe, kakor tudi ono, kar je skupna last, ugotoviti posebne in skupne stroške, točen ključ, po katerem mora posamezni delnik nositi skupne stroške itd. Cimbolj bo pravilnik zgradbe točen in popoln, tem manj bo sporov in tem bolj bo etična svojina izpolnila svoj namen. Ured-

ba na splošno navaja, kaj mora priti v pravilnik zgradbe in vsebuje tudi obrazložitev takega pravilnika kot prilogo. Pravilnik je tako važen, da brez njega ni mogoče ustanoviti deljive skupnosti zgradbe, odnosno ni mogoče vpisati v zemljiško knjigo samostojnega lastništva posameznih delnikov.

Uredba navaja tudi samostojno lastništvo prostorov. Pod tem izrazom je razumeti tudi vse ono, kar ni stanovanje ali nadstropje (kakor n. pr. trgovina, skladišče itd.), toda pod pogojem, da se tak prostor lahko samostojno gospodarsko uporabi.

V svoji izjavi pripominja dr. Politeo, da je bil osebno proti temu, da bi se dovolilo samostojno lastništvo stanovanja samo ene sobe ali samostojno lastništvo stanovanja preko 5 sob, in da je predlagal omejitve delnikov pri eni zgradbi na 12, ker se ne sme pospeševati gradnja stanovanjskih kasarn, odnosno ni razloga, da bi nekdo, ki mu je potrebna samo ena soba, imel samostojno lastništvo ene sobe. Tudi ni upravičljivega razloga pomagati do lastništva onemu, ki potrebuje za svoje stanovanje več nego 5 sob, ker si lahko zgradi svojo hišo.

Ob zaključku je dr. Politeo še dejal, da čeprav hišnih lastnikov proti uredbi ni mamo osnove. Njihovo bojazan smatra za pretirano, kakor smatra za pretirano navdušenje nekaterih pristaveh etažne svojine. Če je mogoče govoriti o oškodovanju interesov hišnih lastnikov, potem se prav tako lahko smatra za škodljivo, če si posameznik zgradi vilo ali manjšo hišo, ali če država občina ali podjetje zgradi stanovanjsko hišo. Vsekakor nova institucija etažne svojine ne bo škodovala interesom hišnih lastnikov.

Naš trgovinski sporazum z Italijo

Poročali smo že o četrtem zasedanju italijanske jugoslovenske stalnega gospodarskega odbora, ki je bilo v Rimu zaključeno 3. avgusta s podpisom protokola. Dodatka k trgovinski pogodbi in sporazuma o razširjenju italijansko-jugoslovenske trgovinske pogodbe na Albanijo. Pred tedni nedeljo je o rezultatu pogajanj podal trgovinski minister Jevrem Tomić daljšo izjavo, v kateri je dejal med drugim naslednje:

Pred nekaj meseci se je v našem plačilnem prometu z Italijo pojavil saldo našega dolga ki je medtem precej narasel. Ker so naši trgovinski odnosi z Italijo urejeni na temelju ravnotežja, je to novo stanje dalo možnost za povečanje našega izvoza v Italijo. Zato si je stalni odbor postavil za cilj izdelati nov načrt izmenjave blaga, ki bo upošteval potrebo zvišanja italijanskih uvoznih kontingentov za naše blago. Tako je določeno, da je skupna današnja vrednost kontingentov povišana od 258 na 400 milijonov lir. Nov načrt se naslanja na predpostavko, da se bo bodoči trgovinski promet med obema državama gibal na višjem nivoju, kar je vsekakor pozdraviti. Seveda pa se bo ta načrt lahko izvedel le tedaj, če bosta to dopuščala plačilni promet in stanje italijanskega tržišča. Nadalje je trgovinski minister povedal, da je kontingent za izvoz živine povišan na 87 milijonov lir, za les na 125 milijonov lir in za žito na 90 milijonov lir. V sporazumu so urejene tudi nekatere naše pogodbene carinske postavke s posebnim ozrom na sedanje stanje naše industrije. Minister je še ugotovil, da je gospodarsko sodelovanje med obema državama sedaj prišlo še do močnejšega izraza, kar bo koristilo gospodarstvu obeh držav.

Iz Beograda prihajajo sedaj še dodatno naslednje informacije. Povečanje vrednosti kontingentov za 53.8% na 400 milijonov lir (t. j. preko 900 milijonov din) kaže, da obstoja namen, spraviti obseg trgovine med Jugoslavijo in Italijo na ono višino, na kateri se je razvijal do leta 1934, ko je znašal naš izvoz še 800 milijonov din. Novi kontingenti veljajo eno leto, t. j. od 1. julija t. l. do 30. junija 1940. Jugoslovensko-italijanski stalni gospodarski odbor torej ne bo imel potrebe, da se sestane na redno zasedanje pred majem ali junijem prihod-

njeja leta, ko bo treba določiti kontingente za prihodnje leto.

Novi kontingent za izvoz lesa znaša 152 milijonov lir in je povečan za preko 50% v primeri s sedanjim kontingentom. Vse kaže, da bo Italija povečani kontingent za les skušala izkoristiti, ker ima znatno uvozno potrebo. V prvem letošnjem polletju se je naš izvoz lesa v Italijo znatno dvignil, celo preko kontingenta, tako da je dosegel 129 milijonov din nasproti 90 milijonov v lanskem prvem polletju.

Kontingent za živino in živinske proizvode znaša 85 milijonov lir, od česar odpade na govedo 40 milijonov. Pri pogajanjih ni prišlo do sporazuma o cenah za našo živino. Naši predstavniki so predvsem zahtevali, da dobimo iste cene, kakor Maščari. Sklenjeno je bilo, da se v kratkem prično neposredna pogajanja za določitev cene naših živali.

Znatno je povečan kontingent za žito, in sicer na 90 milijonov lir, od česar odpade 25 milijonov lir na koruzo in 65 milijonov lir na pšenico. Kontingent za pšenico znaša okrog 10.000 vagonov. Sporazum o cenah pšenici ni definitivno dosežen in bodo o tem še naknadna pogajanja neposredno med zainteresiranimi ustanovami in sicer v oktobru, ko bo Italija uvažala našo pšenico. Ostali kontingenti so povečani za 20 do 50%.

Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je računati s tem, da bo v zvezi s povečanim izvozom v Italijo postopno likvidiran naš kirilinski dolg in je verjetno, da se bo ob koncu leta pojavil zopet saldo naših terjatev. V tej zvezi je rešeno tudi vprašanje lir za naše turiste, ki potujejo v Italijo. Znano je, da je izčrpana terjatev Narodne banke v lirah, ki se je doslej uporabljala za turistični promet. Zato je bilo izdajanje lir za turiste nekaj časa ustavljeno. Sedaj je določen v ta namen nov kredit.

Končno je bilo na zasedanju v razpravi tudi vprašanje naše trgovine z Albanijo, za katero velja odtelj trgovinska pogodba z Italijo. Za izvoz v Albanijo pa niso predvideni kontingenti, temveč se bodo sprotno dajala uvozna dovoljenja, in sicer v mejah prejšnjega izvoza iz Jugoslavije v Albanijo.

Ustanovitev samostojne obrtne zbornice v Ljubljani

Iz Beograda nam poročajo, da je trgovinski minister podpisal uredbu, po kateri se v Ljubljani ustanovi samostojna obrtna zbornica za področje dravske banovine. Sedanji obrtni odtelj Zbornice za TOI se razpusti in se njegovi člani razrešijo dolžnosti. Prve svetnike nove obrtne zbornice bo imenoval trgovinski minister in se bodo volitve razpisale šele kasneje. Kakor čujemo bo imenovan za predsednika obrtne zbornice tesarski mojster G. Kavka. Prvo predsedništvo obrtne zbornice bo imelo nalogo, da z nadelje obstoječo trgovinsko-industrijsko zbornico v Ljubljani uredi vprašanje razdelitve premoženja in prevzema enega dela uradništva. To vprašanje pa ni lahko, zlasti ker bo morala nova obrtna zbornica računati s skromnejšimi dohodki, če se ne bo odločila povisati zbornično doklado, ki znaša sedaj 8%, odnosno prispevke onih obrtnikov, ki plačajo pavšalno pridobitno. Od sedanje doklade in sedanjih prispevkov bi imela nova obrtna zbornica na leto le 300.000 din dohodkov. K temu bi bilo prišteti še dohodke od taks. Nova zbornica bo prevzela tudi zavod za pospeševanje obrti. Skupaj s tem zavodom znašajo sedaj v skupni zbornici izdatki za obrtnike brez upravnih stroškov 657.000 din.

Povečan obtok bankovcev

Medtem ko se je naš obtok bankovcev v prvih treh tednih julija zmanjšal za 123 milijonov, zaznamuje najnovjši izkaz Narodne banke v zadnji četrtini julija zopet povečanje za 299,8 milijona din in je znašal ob koncu julija 7.354,2 milijona din (lani ob koncu julija 6142,3). Vzporedno s povečanjem obtoka bankovcev so se zmanjšale obveznosti na pokaz za 176,5 na 1711,8 milijona din (lani 2255,7); predvsem so se zmanjšale naložbe na prvih šestih letnih računih, namreč za 144,6 na 920,3 milijona din (lani 1247,7).

Zlata podlaga se je kakor običajno tudi v zadnji četrtini julija povečala za 0,5 na 1921,9 milijona din (lani 1837,2), devize, ki se ne vtejejo v podlago so se zmanjšale za 1,7 na 502,8 milijona din (lani 361,4), postavka raznih aktiv, ki vsebuje, kakor

znano nelikazane zlate in devizne rezerve, pa je narasla za 21,3 na 2327,5 milijona din. Eskontna in lombardna posojila, ki so v zadnjih tednih precej nazadovala, so zopet narasla za 85,8 na 1859,9 milijona din (lani 1574,0).

Vrednost zlate in devizne podlage (skupaj z oficijelno premijo 28,5%) je znašala 31. julija 2499,7 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,08% (prejšnji teden 27,45%).

Gospodarske vesti

Gradnja zavoda za mineralogijo univerze v Ljubljani. Banska uprava dravske banovine je razpisala prvo licitacijo za gradbeno dela pri zavodu za mineralogijo, tehnično raziskavanje in izkoriščanje mineralov univerze kraja Aleksandra I. v Ljubljani. Zaenkrat so razpisana težaška, betonska, zidarska dela ter železobetonska dela in konstrukcije s proračunskimi stroški 3.360.000 din in kleparska dela ter postavitev strelcovne naprave s proračunskimi stroški 238.000 din.

Opozorilo prevoznikom blaga z motornimi vozili. Banska uprava opozarja v »Službenem listu« prevoznike blaga z motornimi vozili na čl. 50. pravilnika o prevozu potnikov in blaga z motornimi vozili od 16. maja 1936, po katerem mora imeti vozač vedno pri sebi prepis dovolila, in če sta določena, tudi vozni red in tarife. Vozila za prevoz smejo spremljati poseben spremljevalec, ki ga odredi odposiljatelj blaga, ali pa delavci, zaposleni pri razkladanju in pri opravljanju nadaljnjih del na blagu. Erabna nosilnost vozila mora biti na vidnem mestu vozila označena. Nedopustno je torej prevažanje drugih oseb, preobremenjevanje vozil in prekoračenje maksimalno dovoljene brzine.

Povečanje števila vajencev v puškarski stroki in v stroki preciznih mehanikov. V »Službenem listu« od 5. t. m. je objavljena uredba bana dravske banovine, s katero je ban na osnovi § 1., odstavka 4. ministrske uredbe o ureditvi razmerja vajencev proti številu pomočnikov 30. aprila 1936 in na predlog Zbornice za TOI v Ljubljani odobril, da se v puškarski stroki (§ 23., točka 8. obrtnega zakona) in v stroki preciznih mehanikov (§ 23., točka 22., druga stroka) zviša število vajencev določenih s to uredbu, za po enega nadaljnega vajenca, vendar v primeru pod toč-

ko 1., prvega odstavka, § 1. ministrske uredbe le tedaj, če mojster zaposluje vsaj enega pomočnika.

Povišanje glavnice. Banska uprava je odobrila povišanje delniške glavnice »Jugoslovenske, jugoslovensko-češke tekstilne industrije d. d.« v Kranju po sklepu občnega zbora dne 26. okt. 1938, in sicer od 20 na 40 milijonov din.

Konkurz je razglašen o imovini Ane Derkaceve, posestnice in lastnice pekarnice v Cankovi (upravnik mase Franc Bajlec, odv. v Murski Soboti); prvi zbor upnikov pri okrožnem sod. v Murski Soboti 22. avg. ob pol 10., prijavni rok do 22. sept., ugotovljeni marok 6. oktobra).

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Elze Zabretove trgovke z galanterijo in špecerijo v Strazišču (poravnalni upravnik dr. Stanko Sajovic, odv. v Kranju; poravnalni narok 11. septembra ob 9., prijavni rok do 25. avgusta).

Iz trgovinskega registra. V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Onič Davorin, trgovina s sadjem na veliko v Ribnici na Dol.; Kalan Franc, nakup prodaja in izvoz lesa v Vrhu pri Zalcu; Snuderl Franjo, nakup in prodaja sadja na drobno in debelo in izvoz v Zgor. njem Jakobekom delu, — Tvrška R. Stermecki v Celju se je preosnovala v javno trgovsko družbo, katere družabnika sta Rudolf Stermecki in Ruda Stermecki, oba trgovca v Celju — Pri Tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. s sedežem v Celju se je vpisal kot član upravnega sveta inž. Maks Adolf Westen, industrijec v Celju.

Dobave. Uprava vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu do 17. avgusta tekočega leta ponudbe za dobavo olja, do 18. t. m. za dobavo stroja za ostrenje špiralnih svetrov, do 22. t. m. za dobavo konstruktivnega in orodnega jekla, do 30. t. m. za dobavo čistega kosira in do 2. septembra za dobavo bele pločvine in brusnih kamnov. Pri isti upravi bodo naslednje licitacije: 11. t. m. za dobavo strojev, 16. t. m. za dobavo svinca, 17. t. m. za dobavo orodnega jekla, 22. t. m. za dobavo železne pločvine, 1. septembra za dobavo valjkov, 2. septembra za dobavo kopirnega stroja za les in bombazevine, 4. septembra za dobavo večje količine žarnic, 5. septembra za dobavo električne vrvice. Pri štatu za utrjevanje v Ljubljani bo 10. t. m. pismena pogodba za napravo voda visoke napetosti pri Vrhniku, 12. t. m. za dobavo kompletnih poljskih kovačnic s celokupnim pripadajočim orodjem, kozjih nog in dolžinskih mer, 14. t. m. za dobavo žag, sekir, ključavnic, lopatic za premoč, kovaških nakoval, sit in rešet za pesek.

Borze

8. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kirilinski čeki so se v Ljubljani nudili po 82, v Beogradu pa je bilo povprševanje po 82. Za grške bone je bilo v Zagrebu povprševanje po 32, v Beogradu pa je bil promet po 32. Angliški funti notirajo nespremenjeno 258.

Na zagrebškem efektinm tržišču je vojna škoda pri mirni tendenci notirala 465 — 468 (v Beogradu je bil promet v 465,75). Zaključki pa so bili zabeleženi v 4% severnih agrarnih obveznicah po 59 (v Beogradu po 59), v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 83,25 — 83,50 (v Beogradu po 83,50) in v delnicah sečarana Osijek po 80.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaj: London 205,77 — 208,97, Pariz 116,20 — 118,50, New York 437,8 — 443,8, Curih 995 — 1005, Milan 231,45 — 234,55, Praga 151 — 152,50, Amsterdam 2338,50 — 2376,50, Berlin 1768,12 — 1785,88, Bruselj 746,50 — 758,50. Tečaj za svobodnem trgu: London 256,40 — 259,60, Pariz 144,34 — 147,14, New York 5459,45 — 5519,45, Zeneva 1239,12 — 1249,12, Amsterdam 2914,01 — 2932,01, Bruselj 730,20 — 742,20.

Curih. Beograd 10, Pariz 11,74, London 20,7425, New York 443,125, Bruselj 75,25, Milan 23,30, Amsterdam 235,80, Berlin 177,70, Stockholm 106,85, Oslo 104,2250, København 92,60, Sofija 5,40, Praga 15,1750, Varšava 83,40, Budimpešta 87, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465 — 468, 4% agrarne 61,25 — 62,50, 4% severne agrarne 59 — 59,50 (59), 6% begunške 86,50 — 87,25, 6% dalm. agrarne 83 — 83,25 (83,25 — 83,50), 6% šumske 81 — 81,50, 7% stabiliz. 101,50 bl, 7% invest. 100 — 101,50, 7% Seligman 101,50 bl, 7% Blair 101,50 bl, 8% Blair 101,50 bl; delnice: Narodna banka 7550 den., PAB 210 den., Trboveljska 174 — 176, Gutmann 44 — 49, Sečarana Osijek 80 — 81 (80), Osješka ljevaonica 150 — 162, Isis 20 den.

Beograd. Vojna škoda 465,75 — 466 (465,75), 4% agrarne 59,25 bl (59), 6% begunške 86,75 — 87 (87), 6% dalm. agrarne 83,25 — 83,50 (83,50), 6% šumske 81,50 — 82,50 (81 — 83,75), 7% stabiliz. 101,50 den., 7% invest. 101 bl (101), 7% Seligman 100,50 den., 7% Blair 83,50 — 94, 8% Blair 100 — 100,75, PAB 210 den. (210).

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago. 9. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 63,125, za dec. 63,75, za maj 54,50; koruza: za sept. 42, za maj 44,25.

Winnipeg. 9. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 52,50, za dec. 53,75, za maj 56,50.

Novosadska blagovna borza (9. avg. sta). Tendence stalna. Pšenica: stara 140—142,50. Oves: baški, sremski novi 122,50 — 125. Koruza: baška in pariteta in čija 118 — 120. Moka: baška in banatska >0g< in >0gg< 230 — 240; >2c 210 — 200; >5c 190 — 200

Čateške jame so še neraziskane

Prav bi bilo, če bi si jih ogledali ljubljanski jamarji

Naša Dolenjska je prepolna naravnih lepot. Cudežen svet se razprostira tudi v njenem podzemlju. Ljudstvo ve za mnogo jam, ki se niso preiskane. Med take jame spadajo tudi one pri Čatežu na Dolenjskem. Prijatelji Dolenjske in zlasti Dolenjci sami bi bili našim jamarjem zelo hvaležni, če bi preiskali te jame, ki so javnosti doslej še malo ali skoraj ne poznane.

Kje stoji Čatež, o tem si ni treba beliti glave. Mislimo onega pod Zaplazom, kajti pozna Dolenjska še drugega, onega tam pri Brežicah, kjer so doma topli vrelci. Čatež pod Zaplazom je v višini 500 metrov. Najbližji je dostop z dolenjske proge s postaje Velike Loke. Naš učeni Velikolaščan France Levstik je že pred 80 leti postavil Čatežu spomenik v literaturi, ki je opisoval pot iz Litije do Čateža. Čatež pod Zaplazom je ena izmed največjih in najbolj znanih dolenjskih božjih poti. Kraj je sredi vinskih gor in ima prekrasen razgled na vse strani.

Kdor pride tjakaj gor, ne občuti dušnih telesnih težav, če se prepusti v oskrbo eni izmed številnih gostin. Kadar prihajajo semkaj romarji, kuhajo juho v tako velikanskih kotlih kakor v le malokateri ljubljanski restavraciji. V gostilni pri Urhančiču boste ogledali tudi vzorce malih kapnikov, ki jih je gospodar obesil za reklamo na steno. Merskiško bo premagala radovednost, da se bo odpravil do podzemskih jam. Tudi nas so to kapniki napotili v Orfejevo deželo...

Jame leže kake pol ure pod Čatežem. Do Roj drži lepa občinska pot mimo Dolenje vasi. Lepo je speljana, mestoma tudi skozi gozd, in novodobni popotnik bo takoj presodil: v temle naravnem parku pod kronami visokih dreves bi našlo na stotine ljudi mirno in tiho skrivališče, kadar bi začeli stnariši sovražni zrakovlupi...

V Rojah se ustavimo. Vas stoji obdana sredi vinskih gorc Zemnice, Lazov in Trebanjskega vrha. Trebanjski vrh ima čedno cerkvico.

Pri prvi hiši vprašamo za nasvet, kje nam je iskati jam. Ljudje so zelo prijazni. Zaposleni so z obratnim hrusk. Brž napravimo kupčijo in nam za dva dinarja napojimo kapo do vrha. Obe stranki sta z barantjo zadovoljni, saj je sad res imeniten. Stopamo skozi vasi. Kmetije so lepe, hiše snažne. Pri Slosarjevi hiši stoji kapelica, ki je izdelana v posebnem slogu. Je spomenik dvema sinovoma, ki sta padla v svetovni vojni. Tako povelj tu napis v počastitev obeh bratov Anžurjev. Na strelhi male kapelice stoji prazne male granate in šrapneli, nad vsemi pa se dviga iz cementa vlita velika granata. Spomin na klanje pred četrstoletjem...

Zdaj je vsa vas na delu. Spravljajo žito s polja in ga vlagajo v kozolet. Hlapčič Kramarjev Venclj je pravkar pripeljal s polja naložen voz. Komat spravi na klin, pa se domeni, da nas bo povedel do podzemskih jam. Pri Kosovih zaprosimo za baterijo, da si bomo svetili v temnem hodniku. Domači sin Janez, ki stoji v kozoletu, nam razklada nekaj o Lovrenčkovih jamah, kakor jim pravijo v Rojah in okolici. Jame poznajo že dobrih 50 let. Pred desetletji so hodili mnogo vanje in so prinašali izpod podzemlja krasne kapnike, ki so jih raznašali na vse strani. Zadnje desetletje pa so bile jame precej pozabljene. Tudi vhod je bil zadelan teko, da je mogel do nedavnega vanjo le kak pastirček, pa še ta po treh urah.

Zdaj pa je dal čateški gostilničar rojskim fantom nekaj kovačev, da so vhod očistili in namestili nanj lesena vrata, ki so jih nato zaklenili s ključavnico. Neki radovedneži pa so ključavnico odtrgali in jo odnesli. Zdaj je jama spet dostopna vsakomur. Pot do Lovrenčkovih jam, ki jim pravijo v Rojah tudi še po starem Lisičje luknje in nekateri celo Katakombe, drži najprej preko travnikov v dolino. Nato zmanjka sploh vsake steze in je treba privzgoditi kolena preko praproti in robidovja. Če bi nas ne vedel zgovorni hlapčič Venclj, bi jame res ne našli.

Jama je zdaj toliko razširjena, da je videti z okvirov kakor vhod v majhen rudnik. Bolj sključen kakor pokoncu se pripogiba in leže v jama.

Kdor hoče v jama, mora imeti dobro luč. Že na prvem ovinku zamre svetloba z zunanega sveta. Tudi je pripravljiva slaba obleka z dobrih čevljev. V Lisičjih luknjah so lepi kapniki. Jama je dolega več sto metrov. Vsi domačini, ki so bili že večkrat v njej in so si jo do konca ogledali, vedo povedati, da so proti koncu zveržene jame taki kapniki, ki so nad vse umetniško združeni. Kapniki rasejo s tal in s strova (stalagmiti in stalaktiti). Morajo biti pač izredno lepi in veliki, saj smo nekaj odbitih

kapnikov, ki so jih hoteli odnesti dolgoprstniki, tehtali, pa smo jih le s težavo dvignili od tal.

Geologi bi znali presoditi, da je okrog Čateža in Roj še več drugih jam. Domača mladina ve še za druge. Neko drugo jamo so nam kazali takoj na razkrižju pod Čatežem, kjer se obrne pot proti Sv. Križu. V smeri proti nekdanjemu Pačotovemu gradu — tam je bil svoje čase France Levstik za domačega učitelja — je v dolini tudi jama.

V Rojah nam je gospodinja, kjer smo kupovali hruske, tudi kazala vhod v podzemsko jamo. Ta odprtina leži blizu poti in domačini pravijo tej jami Jama pri čateškem potu. Ravno se obrne že kmalu pri vohu v tla. Zato se te jame ljudje boje. Pred leti je rojska mladina le našla v svoji sredi pogumnega sovornika, Barličevega fanta, ki je zdaj v službi v Ljubljani, da se je dal navezati na dolgo vrvo. Nato ga je mladina po napeti vrvi spuščala v neznan globino. Strahoma so drugi poslušali pri odprtini, pa so čuli, ko jim je fantič kmalu zaklical iz jame, da je prišel do tal. Nato so ga potegnili spet nazaj. Povedal je, da drži pot še naprej v jama. Tja pa se ni upal. Tako so se opogumili rojski fantiči sami, da so se šli igrati raziskovalce.

Domačini sodijo, da so vse jame med seboj povezane. Ločijo jih seveda stene, ce ti prišli tudi ljudje, ki se v podzemlju spoznajo, bi lahko odstranili stene in tedaj bi dobila okolica Čateža novo zanimivost — podzemeljske jame, ki bi zanimale

tudi širši svet. Eni izražajo celo domnevo, da so v teh jamah tudi podzemska jezera.

Mimogredočemu popotniku, ki ga je le gošo naključje počitniškega romanja privelo do Roj, je težavno presoditi, kolikšen obseg imajo jame in kakšna bogastva hrani naš dolenjski Kras. Zato pa so poklicani naši jamarji, da preiščejo to, kar domneva naš preprosti človek.

Ko smo skončali ogled, smo spet šli nazaj po klanec, ki drži v vas kar čez dno in strn. Tudi preko polja smo šli. Tu je slaba zemlja. Nizka koruza je rasla iz te ubožne zemlje. Naš kmet, ki je naseljen na dolenjskem Krasu, je res junak, da si pribori iz zemlje živeža za vse leto. Sem pa tja so silile kar iz sredine njiv široke, sive skale, ki so tipična oznaka našega dolenjskega Krasa.

Pred odhodom iz vasi, kjer visi deska s pojasnili, da stoji Roje v občini Veliki Loh in v novomeškem srezu, smo se poslovili od prijaznih ljudi, posebej še od šolarčkov, ki hodijo po abecedne učenošči na Čatež.

Mimo vinogradov in mimo hiš, ki so jih obdajali polni vrtovi cvetja, in mimo prijaznih ljudi, pa mimo polj smo stopali nazaj do Čateža. Vasi, ki je postavljena na slame dolenjskih gričev, napravlja od daleč vtis, da so cerkev, šola, gasilski dom, gostilne in domovi beli golobčki, ki so sedli za trenutek na zemljo, da se odpočijejo od dolge poti.

Jože Župančič.

Priloge za gasilski kongres v Ljubljani

V okviru kongresa bodo prirejene tudi velike tekme

Ljubljana, 9. avgusta
Minister za telesno vzgojo, g. Djuro Cevjovič je blagovoli sporočil, da se osebno udeleži gasilskega kongresa in prinese s seboj tudi darilo za tekmovalce.

Kongresno knjižico z znakom mora imeti vsak udeleženec gasilskega kongresa. Z njim namreč ima pravico ne le za znižano vozino po železnici, marveč mu ta knjižica daje prost vstop na Stadion v dne 13. in 15. avgusta, daje prost vstop na gasilsko razstavo v Vegovi ulici, brezplačno prenočišče na skupnem ležišču na slami in znižano vozino na tramvaj. Kongresna knjižica z znakom stane samo 7 din in se dobi pri vseh gasilskih četah, odnosno v glavni kongresni pisarni Gasilske zajednice, Tyrševa c. 29/II.

Prenočišče za gasilski kongres v Ljubljani občutno primanjkuje. Zato stanovanjski odtsek znova prosi, naj se prijavitelj vse razpoložljive sobe in postelje, da bomo mogli spraviti pod streho vse številne prijavitelne obiskovalce kongresa in Ljubljana.

O ognjemetu govori menda že vsa Ljubljana in tudi z dežele nam poročajo o velikem zanimanju za ognjemet na Stadionu. Za tovrstno prireditev je Stadion kakor nalašč in bo ognjemet izredno učinkovit. Za ognjemet, ki bo ob 9 zvečer, v ponedeljek 14. avgusta, so vstopnice že v predprodaji in kongresni pisarni Gasilske zajednice, Tyrševa cesta 29/II. Sedeži 10 din, stojšča 5 din, gasilci v kroju 3 din (v predprodaji gasilci 2 din).

Tekme, ki bodo v nedeljo 13. t. m. na Stadionu, so javne in se vrše vs dan, t. j. od osmih zjutraj do šestih zvečer. Tekmovalci bodo dopolnili samo posamezniki, in sicer v tehle panogah: 1. tek na 400 m z zaprekami, 2. reševanje ponesrečenca po lestvi in 3. spuščanje po vrvi. Tekme so prirejene potrebam gasilske službe in temu primerne bodo tudi zapreke, ki so navadno na požariščih, n. pr. plezanje čez plot itd. Zadnjih 100 m z zaprekami bo moral tekmovalce premagati s plinsko masko na obrazu, kar je precej težavno. Reševanje se bo vršilo z lutko, ki bo predstavljala ponesrečenca. Tekmovalci bo moral lutko varno prenesti po lestvi na tla. Spuščanje po vrvi je tekmovalna vaja za samoreševanje gasilca, če je sam v nevarnosti. Vse te tekme so torej vaje za gasilsko delo na požariščih. Popolne tekmujejo roji. Roj je najmanjša gasilska enota 10 mož, ki se lahko uspešno deluje na požariščih. Nastopilo bo 30 rojev, t. j. 300 gasilcev v polni opremi. Začne se z znakom za popih (alarm), nato pa preide zbrano moštvo roja v trodelni napad na mesto, kjer bo naznačeno požarišče. Sledi pospravljanje orožja. Tekmovanje roja se zaključuje z metanjem cevnih kolobarjev. Roj lahko doseže največ 1000 točk pri skupni oceni. Vstop k tekмам je vsakomur prost, kdor ima

kongresno knjižico in znak. Prvi trije roji z največ točkami prejmejo nagrade in sicer I. 100 m tlačnih cev s spojkami in diploma, II. 60 m cevi s spojkami in diploma in III. 30 m cevi s spojkami in diploma. Vsak tekmovalce v vseh rojih prejme diplomu. Prvi trije tekmovalci v tekni posameznikov, ki bodo najboljše ocenjeni, prejmejo posebna darila in diplome. Diplome prejmejo tudi vsi ostali tekmovalci.

Gasilci-telovadci in naraščalniki-telovadci, ki bodo sodelovali pri popoldanskem nastopu na Stadionu dne 15. avgusta, samo telovadci torej, odidejo takoj po maši na Kongresnem trgu v spremstvu rediteljev na igrišče SK Ljubljane (nasproti Stadionu), kjer bodo imeli skupno kosilo. Za samarjanke in ostale naraščalje, ki ne nastopajo, to ne velja, kakor je to bilo pomota v nekaterih časnikih in v kongresni knjižici natisnjeno.

Gasilska loterija mora biti prva skrb vseh prodajalcev teh srečk, da bodo še pred kongresom vse srečke razprodane. Kupuje srečke gasilske loterije, ker s tem prispevate k nadaljnjemu razmahu gasilske ideje.

Prehrana. Pisarna za oddajo prostorov postuje vsak dan od 8—12 in od 15—20. Pisarna je na Tyrševi cesti 29 (Gospodarska zveza), pritišče — veža — desno.

Lastniki osebnih in tovornih avtomobilov se vnapredu naprošajo, da kongresnemu odboru Gasilske zajednice v Ljubljani stavijo na razpolago svoja vozila v dne 12. do vključno 16. avgusta proti povračilu porabe goriva in dnevnice soferjem. dnevno 50 din. Prijave pošljite na naslov: Gasilska zajednica, Ljubljana, poštni predal 297 ali telefonično št. 21-83.

Prehranjevalni odtsek mora jamčiti za prehrano le tistim edincem in skupinam, ki nakažejo obremen z naročilom tudi ustrezne zmeske. V Ljubljani se bo za čas kongresa vsakdo dobro in izdatno prehranil za 15 din dnevno. Zajtrk 2 do 3 din, kosilo (juha, meso, dve prikuhi) 7 din, večerja (golaž, vampi ali kaj podobnega s prikuho) 5 din, sicer pa po ceniku. Ljubljanski gostilničarji in javne kuhinje bodo udeležence kongresa z že priznano gostoljubnostjo sprejeli in postregli. Tudi na Stadionu bo za okrepčilo zadostno poskrbljeno.

Prodajni prostori za gasilski kongres bodo na Stadionu. Za prodajo so določene po enotnem načrtu prenosljive lope. Interesenti doijo načrt na vpogled v pisarni za oddajo prostorov v veži Gospodarske zveze, Tyrševa c. 29, desno pritišče. Tudi glede oblike prodajalcev jestviti in plačati in druga pojasnila prejmejo interesenti istotam.

Tekmovalci in roji, ki se niso poslali svojih prijav, naj jih nemudoma pošljejo kongresni pisarni.

Glavna kongresna pisarna postuje v prostorih Gasilske zajednice v Ljubljani (Go-

spodarska zveza), Tyrševa cesta 29/II., telefon 43-41.

Prijave, kolikor se niso, naj gasilske čet nemudoma pošljejo, da moremo pravočasno obvestiti železnisko direkcijo o številu udeležencev kongresa.

Vojaška godba 40. pešpolka Triglavskega bo v četrtek, 10. t. m., ob pol 9. zvečer v radiu v začetku svojega koncerta igral gasilske fanfare in koračnice, ki jih je izdala Gasilska zajednica. Na to opozarjamo vse godbe, zlasti gasilske in pa prijatelje gasilstva.

Lepo življenje majorja Zenkoviča

Bilo je na god sv. Ane pred desetimi leti. Vroč petek prvih pasjih dni je šel h kraju. Mrak je legal na razgrele poljane dravskega polja in se jel ob poboju zelenega Pohorja plaziti vse višje in višje. Pošastna senca plečatega pohorskega hrbita je lezla vedno dalje proti vzhodu, dokler ni poslednji solčni žarek poljubil vrha ptujškega gradu in izginil v neskončni nebesni svod. Spodaj v Razvanju in Hočah so se prižigale prve luči. Nekod v daljavi se je utrgal vrisk iz grla prešernega fatna, ki se je pravkar podal k svojemu dekletu v vas. Iz zgornjega konca mu je zaorila v odgovor pesem veselih bratcev, ki so se po trudopolnem dnevu podali v breg, da ob žlahtni kapljici iz majorjeve gorice poplaknejo izsušena grla. Bila je zbrana prav čedna družba. Sedeli so za dolgo leseno mizo pod košato jablano. Kozarci so ženketali, pesem je odmevala v temni gozd. Gospod major je moral nekakrati odpreti kletna vrata in se pogrezniti v podzemlje. On pri tem poslu nikoli ni slabe volje in tudi ta večer ni bil. Nasprotno. Vesela pesem je tudi njemu razigrala srce, da je nasmejan prisedel in korajžno pomagal prijemat za bas. Ta večer je bil še nekam posebno židane volje. Da ste ga slišali, kako je mladensko pala njegova struna. Zvezde na nebu so veselo mežikale, razpoloženje se je stopnjevalo. Bilo je kakor tedaj, ko gre ženin s svati po nevesto. Tedajci nenadoma stopi iz teme mračna, sključena postava z dolgo brado, zavita v svojo haljo, v eni roki palico, v drugi svetilko. Oči vseh so ostrmele, prišle pa se ni obotavljati, stopil je pred majorja, mu stisnil roko in ga nemo objel. Bil je očač Abraham. Da očač Abraham. Malo čudno sta se pogledala. Pa je bilo vendarle res. Peti križ se je tedaj nasonil na majorjeva ramena. Pravijo, da je z njim brž izginil v podzemlje in da vina oni večer ni zmanjkalo. Tudi očač Abraham, da si je pošteno umil prado grlo. Trede celo, da je ob slovesu odli pozabil laterno. Res je bilo g. majorja potem večkrat videti v pozni ponočni uri s sličnim svetilom priti v dolino. Ali pa ta reš res izvira od Abrahama, se do danes ni dalo trdno dognati.

Od tega dogodka je poteklo deset let. Oni dan je sprejel major Zenkovič šesti križ. Ne bi verjel, kdor ga pozna. In kdo ga ne pozna? Na njegovem vinočetu tam ob vnožju zelenega Pohorja, v Pivoli, od koder je tako krasen razgled na vse Dravsko polje, se ob nedeljah zbira staro in mlado, od blizu in daleč. Posebno ga imajo v čiših Mariborčani. On vsakogar sam postreže. Treba ga je samo videti, s kako mladostnim korakom ti odhiti v klet in zopet nazaj, pa mu niti od daleč ne boš prisdolil šest križev. Ze na prvi pogled prepoznaš v njem pristnega vojaka, ki je le zamajal sukno.

Major Zenkovič je prvi sin Slovenskih gorc. Platno je sicer nekaj časa prodajal na Kranjskem, v Radovljici je tudi zagledal luč sveta. A že v enem letu je obrnil Kranjec hrbit in se s svojo materjo naselil pri Sv. Miklavžu nad Ormožem, kjer je bil njegov stric tedaj za župnika. Tu so mu potekala mladostna leta. Tukaj se je tudi izučil za pastirja in pozneje za ministranta. Očeta je videl le poredkoma. Ta je bil namreč kapitan trgovske ladje in je živel večidel na morju. Ko je bil mladi Albert že toliko dorasel, da mu je bilo moči povedati, da je svet okrogel, ga je vzle oči seboj na ladjo in ga popeljal v tuje kraje, najprej v deželo ob Sredozemskem morju, potem pa vedno dalje, končno tudi v Indijo, v Bombay, na Ceylon, v Kalkuto, na Kitajsko. L. 1895 je bil v Vladivostoku. Po Singapuru se je sprejel dvakrat. Višjo izobrazbo je sel zajemat zopet na Kranjsko, v Ljubljano. Tu je postal realko. Po šestih letih je odšel na Dunaj in kadetnico. L. 1900 je postal kadet in bil istega leta dodeljen na službovanje k 78. polku Šokčević v Osijek. Tukaj je ostal polnih štirinajst let. V začetku svetovne vojne je bil poslan na vzhodno fronto. Odtod je moral v Karpatih, kjer je bil l. ju-

lija 1916 pri Lucku ranjen. Po okrevanju je odinil na italijansko fronto, kjer se je udeleževal bojev na odseku Sette Comuni, nato pa ob Piavi, odkoder se je 12. novembra 1968 s svojim polkom vrnil v Osijek. L. 1919. je bil preveden v jugoslovensko armado, l. 1920. pa premeščen v Maribor. Tu je ostal v službi še osem let, narkar je bil v činu majorja upokojen.

Ziviljenjsko družico si je bil poiskal svoje dni v Osijeku in postal je oče treh hčera. Danes po tolikih letih pestrega in viharnega življenja mirno uživa jesen svojega življenja v krogu svoje družine v Mariboru, poleti pa na svojem idiličnem posestvu v Pivoli. Je med drugim še danes navdušen kolezar. Vasko jutro ga moreš videti, kako v pumparicah, oprtan s tradicionalnem nahrbtnikom, poganja svojo cizo čez dravski most v mesto in zopet nazaj v Pivolo. Kot malokdo se more on veseliti tako vesetranskega in globokega spoštovanja številnih znancev in prijateljev, ki cenijo v njem ne samo veseliga in prijetnega družabnika, temveč tudi zvestega tovarisa in iskrenega prijatelja. Majorju Zenkoviču, ki je tudi naš dolgoletni naročnik, želimo učkati še mnogo življenjskih jubilejev. Da bi njegova veja tam v Pivoli še dolgo točila žlahtni pohorski sok.

Pravilnik za humanitarne ustanove

Ljubljana, 9. avgusta

Po prijaznem posredovanju g. E. Starke iz Zagreba in g. Djurašinovića iz Beograda — oboja člana Saveza grafičkih radnika Jugoslavije — je prejel akcijski odbor v Ljubljani (Učiteljska samopomoč v Ljubljani) glede pravilnika za humanitarne ustanove sledeče pojasnilo:

Imenovana gospoda sta se 26. in 28. julija 1939 zglasila v ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu in sicer pri referentu g. Tasiću, ker je načelnik g. Boškovića na letnem dopustu. Referent jima je sporočil, da je rok za uveljavljenje novega pravilnika odložen do 6. decembra 1939. Načrt novega pravilnika je že sestavljen. Ministrstvo pa ni sprejelo v pravilnik vseh naših predlogov, ki smo mu jih v obširnem referatu poslali v maju 1939. Pravilnik bo vseboval liberalnejše odredbe glede stanovskih humanitarnih ustanov in vprašanja matematičnih rezerv. Prepisa tega pravilnika pa omenjena dva gospoda nista mogla dobiti. Referent Tasić jima je obljubil, da bo ministrstvo v kratkem poslalo prepis tega načrta po bankski upravi dravske banovine v Ljubljani akcijskemu odboru v Ljubljani, ki bo dobil s tem priliko, da se vnovič bavi z načrtom in poda k temu nove predloge. G. Djurašinovič iz Beograda bo skušal pospešiti odposiljatev načrta novega pravilnika v Ljubljano.

Ko bo akcijski odbor v Ljubljani prejel načrt za pravilnik, ga bo dal razmnožiti in ga poslal vsem humanitarnim ustanovam, ki so se priključile naši akciji. Te ustanove bodo načrt pregledale in poslale akcijskemu odboru svoje predloge. Nato bo imel akcijski odbor skupno sejo, na katero bodo povabljeni vsi člani tega odbora. Humanitarne ustanove naj do nadaljnega čakajo mirno. Akcijski odbor bo kakor doslej tudi v bodoče posvečal pravilniku vso skrb in pozornost. Akcijski odbor.

APZ poje kraljici Mariji

Akademski pevski zbor si je posebno v zadnjem času s celo vrsto uspešnih koncertnih gostovanj po vsej slovenski zemlji, tako s svojo kulturno-narodno mislijo, kakor s brezhibno izvedbo svojega pestrega programa po pravici zaslužil sloves našega najboljšega, odličnega pevškega zbora. Krona gostovanj bo prav gotovo sobotni njegov koncert na Bledu, kjer bo okrog 60 članov broječi zbor naših akademikov nastopil pred najvišjo pokroviteljico zbora, Nj. Vel. kraljico Marijo. Svoji visoki zaščitnici bodo zapeli pred dvorcem Suvobornim podoknico, potlej pa se bo ob pol 8. zvečer vršil slavnostni koncert v dvorani Prosvetnega doma. Nastopili bodo s pesmijo slovenskega prepoda, s katero so doživeli to leto toliko trumfalnih uspehov na koncertih v Mariboru, Celju, Ptuj, Murski Soboti, Kranju, Škofji Loki, Novem mestu in drugod. Za blejski koncert so izdali okusne lepake v slovenskem, francoskem, italijanskem in nemškem jeziku.

Nobenega dvoma ni, da bo akademski pevski zbor kar najdostojnejše reprezentiral slovensko narodno in umetno pesem pred kraljico, dvorom in visoko blejsko publiko. Odlične pevške vrednosti zbora, ki jih je do zavidljive popolnosti ustvaril s svojo precizno, strokovno glasbeno vzgojo zborov dirigent France Maroit, ki je na glaslu kot naš največji, naspobnejši zborovski dirigent in glasbeni pedagog. Tako bo sobotni koncert na Bledu ne samo največji koncertni dogodek gorenskega kota to leto, ampak tudi reprezentativna predstavitev naše bogate pesni najvišjemu mestu in mednarodnemu svetu, kar bo akademskemu zboru v priznanje in ponos, ki ga slej ko prej ni doživela še nobena naša pevška organizacija. Akademskemu zboru za sobotni nastop čim več uspeha in priznanja!

Ne posiljujmo jezika

Zalostno dejstvo je, da doživlja naš jezik na vseh veleseljnih, tednih in razstavah najhujša posiljevanja. Dovolj je, da greste skozi razstavni in veselični prostor Mariborskega tedna in preberete najrazličnejše plakate in napise, pa vas bo zabolelo srce nad spakedrano slovenščino.

Naj navedemo samo nekaj napisov z razstave žab, ki ponazorjuje človeško življenje. Nad vsakim prizorom visi napis z odgovarjajočo razlago. Na teh napisih beremo:

- »En je padel, drugi mesto ga digno pade čez njega.«
- »Gospodična po kopelji se solnčja ter bo de nadegovana po fantih.«
- »Zatečeni in z vragami zvezani prepeljani v zapore.«
- »Erdeči križ.«
- »Dva sta od gostilničarja z nogo vsa vrzena.«

All ne bi kazalo, da bi imela vsaka javna prireditelja kakor je vselej ali različni tedniki tudi nadzorstvo za pravilno uporabo slovensčine na plakatih in napisih?

L. P.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Manom prof. Vide Vrtovčeve

Pred mesecem dni so pri Sv. Križu zagrebli prof. Vido Vrtovčevu, ki je umrla sredi najlepše dobe, polna neizrabljenih sil. Kako priljubljena je bila pokojnica pri svojih učenkah, nam lahko pričajo naslednje vretice, ki jih je ena izmed bivših licejk, danes uvaževana pisateljica, napisala v njen spomin.

Pred 10 leti je bilo v zadnjih junjskih dneh, v onih dneh, ko po vsej Ljubljani za diši po počitnicah... Na ljubljanskem kolodvoru je bila velika gneča, vpitje, prerivanje kovčgov, bisag in košar, rokovanje, objemanje, smrad po dimu in strojnem olju, pa vročina prava počitniška vročina. Vse, kar je bilo tu mladega, se je odpravljalo. Nekateri domov, drugi zdoma na kmete, tretji v planine, četrti sam bog ve kam, morda samo do Device Marije v Polju.

Bilo nas je nekaj razboritih osmošolk z liceja, ki smo neucakane rinile v vagon ter s svojo važnostjo in s svojo težnjo po čim večjem uveljavljenju nervalne druge pametne in popolnoma odrasle ljudi. Ko smo zbasale svojo prtljago tja, kamor je spadala, smo se seveda vse naenkrat zakadilo proti oknu in tista Vera S., ki se zdaj kot inženjerka agronomije nekje v Južni Srbiji ukvarja s problemi kmetijstva, je pri oknu ekspresnega vlaka, ki je za par trenutkov obstal na sosednem tiru, prva zagledala našo razrednico, gospo prof. Vido Vrtovčevu.

Seveda smo tudi vse druge stiščale svoje glave čim bolj v ospredje, da nas je opazila tudi ona in nam vsa nasmehana pri-

jazno odzdravljala.

»Dobro se imejte na počitnicah!« nam je zaklicala, me pa v zboru nazaj: »Kam pa vi, gospa profesor?«

»V Prago! V zlato Prago!«

Viš jo, v Prago pojde, smo se pogovarjale potem, ko je bil brzec že davno odpeljal in se je pričel pokimikati tudi že naš vlak. Vsaka izmed nas jo je zavidala za to lepo potovanje, za vse one užitke, ki ji jih bo Praga dala, in končno smo sklenile, da bomo itak same po letih, ko bomo tudi že »nekaj«, potovale ob počitnicah v svet, v Pariz in London in seveda v Prago, da — v Prago na vsak način. Sicer nam bo pa ona povedala jeseni, ko se spet vidimo, kako je bilo v Pragi. O, jeseni jo že spet dobimo v pest, saj je naša razrednica in nas bo peljala k maturi!

To je bilo pred 10 leti!

Zadnjič, pred mesecem pa je na ljubem licejskem poslopiju, ki sniva tam na Blewewisovi cesti v miru in hladu svoj počitniški sen o novem šolskem letu, o mladih študentkah in njih mladih sročih in željah, zaplapolala črna žalna zastava.

Že spet!

Vila se je v vetru, ko je zapustil svoj zavod njega dobri hišni oče, direktor Juv, plapolala je tam, ko je zatisnil svoje vedre oči dr. Ivan Lah, in spet je zdrknila z droga, ko nam je sporočil časopisje, da žaluje licej za svojo marljivo delavko, prof. Vrtovčevu.

Nehote ubujajo ljudje, ki se dolgo niso videli in ki se naenkrat snidejo ob krsti drugega človeka, svoje spomine nanj in na vse, kar je bilo in kako je potem vse pri-

šlo. Prage ni več, one Prage namreč, v katero bi se nam ljubilo potovati z onim sročem, s katerim je potovala tja pred 10 leti naša profesorica, direktorja Juv ni več, dr. Laha ni več, tudi nje ni več, saj smo jo spremile na poti v grob, in pravijo, da kmalu tudi liceja ne bo več, tega liceja, iz katerega smo ponesele svoje velike ideale v svet, kjer so nas dobri učitelji učili spoštovati ono, kar je neumrljivi duh ustvaril, in ljubiti vsu lepoto, ki jo je dala slovenska zemlja. In nehoti nas zgrabi za srce ob slovesu od naše drage profesorice še tragika umirajočega liceja, ki ga hvaležno srce pozabiti ne more, saj je dal narodu cele generacije izobraženih žena, večini teh žena pa temelje njih življenjske existencije in veljave.

Na vse to smo mislile, ko so ji doneli nad grobom otožni zvoki slovenske žalnice: »Večnaja ji pamjat!« Da, večnaja ti pamjat, profesorica Vido Vrtovčeva! Bila si širok, po svetu in njega naravnih in umskih lepotah razgledan človek, razgledana pa tudi po človeških sročih, zlasti po mladih, še vsega človeškega tako željnih sročih. Čutilo smo visoko stopnjo njenih umskih kvalitit, saj je iz pouka, s katerim nas je obdarovala, sijala globina humanistične narobrazbe, ki je bila njena last. Sama pa nam je povedala, da je kot slavistka učenkica in obéduovalka genijalnega učitelja zgodovine slovenskega slovstva, pokojnega dr. Ivana Prijatelja, katerega spise smo v osmi z velikim veseljem študirale, ko nam jih je ona odkrila. Saj to niso bile običajne suboparnosti učne knjige in vendar so in ostanejo pravi vir slovenske učenosti.

Ker sama ni bila ozek človek, nam je znala dajati tudi one smernice, ki so vsem

Obiščite Beograjski jesenski sejem

OD 7. DO 17. SEPTEMBRA 1939.

NAJVEČJA GOSPODARSKA MANIFESTACIJA V JUGOSLAVIJI. NAJPOPOLNEJSI PRIKAZ DOMAČE IN TUJE PROIZVODNJE. RADIORAZSTAVA KNJIŽNI SEJEM

Informacije: Uprava Beograjskega sejma, Beograd Poštni predal 588. — Tel. 28-526, 28-802

Polovična vožnja na vseh železnicah in parnikih

Domače vesti

Zalostna 60letnica Sarajeva. Malo je mest v naši državi, ki bi pretrpela toliko hu.ih nesreč, kakor Sarajevo, ki pa je, kakor danes, tako po vseh hudih kata. strofah ostalo lepo in ponosno. V Sarajevu so pustile kuge, ulice in ceste so razoral hudourniki, večkrat je bil potres, a med največje nesreče, ki so zadele to mesto, spada požar leta 1879, ki je uničil 305 hiš, 434 trgovskih in obrtniških lokalov in 135 drugih objektov v 36 sarajevskih ulicah. To je bilo pred obletnico avstrijske okupacije in, ko se je ogenj razbesnel, tudi avstrijski vojniki, ki niso poznali krajevnih razmer, niso znali in mogli dosti pomagati. Kako je ogenj nastal, ni znano, med ljudstvom pa se je razširil glas, da so njegovi povzročitelji švabi, in najbrž bo res, da je ogenj nastal po zanikrosti v kakem bivališču avstrijskih vojakov.

Dubrovnik brez kruha. V ponedeljek ponoči so stopili v stavko pomočniki v vseh dubrovniških pekarnah. Nekateri pekovski mojstri so si pomagali za prvo silo na ta način, da so se sami s člani svojih rodbin in z nekaterimi vajenci, ki niso odšli iz delavnice s pomočniki vred, lotili dela. A vse, kar so izdelali, ni zaleglo, in je bil Dubrovniku tako rekoč že naslednji dan brez kruha. Mojstri so skušali za svoje odjemalce kruh dobavljati iz Trebinja, a so stavkujoči presegli na cesti blizu Uršule vse krušne transporte. Mojstri so poklicali na pomoč policijo, ki je razganjala stavkujoče pomočnike, ki so ob cesti čakali na pošiljave kruha iz Trebinja. Eno veliko pošiljavo so stavkujoči pomočniki polili s petrolejem. Stavka pekovskih pomočnikov pomeni za Dubrovnik zjod na višku turistične sezone veliko nezgodo. Javnost razumeva težnje pekovskih pomočnikov, ki so izdali svoj proglas, ter pričakuje, da bo po posredovanju oblasti spor v najkrajšem času rešen.

V spomin blagopokojnega gospoda prof. Frančiška Svetiča, umrlega v Kamniku 20. aprila tega leta je poklonil njegov brat, župnik iz Divače din 500 za podporni fond Društva brezposelnih profesor-skih kandidatov. Tvrđka Josipina Košak iz Ljubljane pa je darovala istemu fondu 100 din v spomin na pokojno gospo prof. Vido Vrhovčev. DBPK se obema iskreno zahvaljuje.

Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefova« voda lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ozi. reg. S. št. 50474/35

Cena Božnar še živi. Včeraj smo objavili dopis o krvavem dejanju opitih fantov na žegnanju pri Sv. Ožboltu nad Skofjo Loko, ki so z nožem napadli spečega Ceno Božnarja, sodarskega pomočnika iz Črnega vrha. V dopisu je bilo govora o tem, da je Božnar v ljubljanski bolnišnici rani podlegel. Včeraj pa smo bili opozorjeni, da vest o njegovi smrti ne ustreza resnici. Njegovo stanje je sicer resno, vendar je mnogo upanja, da bo okreval.

Nadležnost muh. Zaradi stalnega vročega vremena je nastopil pravi naval muh, ki jih je največ baš v času sadja. Mnogo ljudi niti ne misli, kako ogabna in nevarna je nadležnost muh. Podgane so podzemeljski muhe, pa nadzemeljski raznašalci epidemij in okuženj. Mnoge žene, ki so sicer pretirane pri snagi, smatrajo, da ni nič hudega, če se muhe, ki plavajo v mleko, očistijo v njem smeti in bacilov, katere

Izredna plavalna šola za reševanje in konec tega tečaja, ki danes konča, priredi javno produkcijo ob 6. zvečer v kopališču Ilirije. Vstopnina je samo 2 dinarja, v interesu vseh kopalcev pa je, da si ogledajo produkcijo, ki bo nazorno pokazala, kako je treba postopati pri podobnih nesrečah. Produkcija bo trajala eno uro ter ji bo priključena kratka produkcija mladinskih počitniških tečajev.

Iz Celja

Maturanti celjske gimnazije iz 1. 1909. se bodo sestali ob tridesetletnici matu-re v soboto 12. t. m. ob 20. v Celjskem domu. Vabljeni so tudi študijski tovariši Slovencev, ki so maturirali na drugih gimnazijah. Ti naj prijavijo udeležbo dr. Franu Klorju, odvetniku v Celju.

Uprava Sokolskega društva v Žalcu se rajtopleje zahvaljuje vsem, ki so s sodelovanjem ali s prispevki in darili pripomogli, da je svečanost otvoritve Sokolskega doma v Žalcu v nedeljo 6. t. m. tako veličastno uspeła.

Umrli je včeraj na Ostrožnem 5 pri Celju 73letna preužitkarica Marjeta Kavčičeva. V bolnišnici so umrli v torek 64letna učiteljica žena Marija Linhartova iz Gradca in 14letni rudarjev sin Ivan Podbevšek iz Hude jame pri Laškem, včeraj pa 47letni preužitkar Mihael Turnšek z Gornjskega.

Muholovec

AEROXON

polovi vse muhe!

Se mnogo posname! Torej zahtevajte izrecno "Aeroxon"

Se ena goljufija prodajalca preproga. Pred dnevi smo poročali o goljufijah, ki jih je izvršil ob priliki Celjskega tedna neki prodajalec preproga v Celju. V soboto je obiskala razstavo Celjskega tedna tudi uradnica Anica N. s Polzele v družbi nekega gospoda. Ko si je mimogrede ogledovala tam razstavljene preproge, ji je začel prodajalec preprogo prigovarjati, da bi kupila preprogo. Uradnica ni imela namena kupiti preprogo. V pogovoru je povedala prodajalcu, da je uradnica s Polzele. Drugi dan se je pripeljal omenjeni prodajalec k njej na Polzele s preprogami. Dejal ji je, da ga je poslal gospod, s katerim si je bila prejšnji večer ogledovala preproge na razstavišču v Celju, z naročilom, da bi kupila preprogo. Uradnica se je dala premetiti in je kupila preprogo za 4.000 din. Pozneje pa je ugotovila, da si je prodajalec vse samo izmislil in da je kupljena preproga vredna samo 800 din. Sleparski prodajalec, ki ima več sličnih goljufij na vesti, je izgnil, izgleda pa, da ga bodo kmalu izsledili.

Zrtev napadalec. V nedeljo je sprl 55letni delavec Franc Blagošček iz Braslovca z nekim opekarniškim delavcem in njegovim bratom. Brata sta ga napadla in ga tako obdelala, da sta mu zlomila levo roko v zapestju. Blagošček se zdravi v celjski bolnišnici.

CIMEAN ZOBNA KREMA

Iz Maribora

50.000 obiskovalcev na Mariborskem tednu. Računati je, da se je doslej udeležilo letošnjih prireditev in razstav Mariborskega tedna 50.000 obiskovalcev. Verjetno je, da se bo to število do zaključka Marib. tedna zelo približalo 100.000.

Glasbene prireditve. Predsnočnim je bil v Mestnem parku velik koncert pomnoženega orkestra vojaške godbe pod vodstvom kapelnika J. Jiranika. Godba je učinkovito izvajala slovanske skladbe. Stevilno občinstvo, ki se je zbralo h koncertu, ni štedilo s toplim priznanjem. Drevi ob 20. pa je v Mestnem parku v okviru prireditev Marib. tedna velik koncert umetniških in narodnih pesmi, na katerem nastopi okoli 200 pevcev pevskih društev Bistrica, Kobanci, Poštni rev, Zarja, Trgpevski zbor, Drava, Nanos, Jadran. Ob zaključku nastopijo združeni zbori Ipavčeve župe pod vodstvom župnega zborovodje Albina Horvata. Od 20.30 do 22. na razstavišču promenadni koncert.

Obrtna nadaljevalna šola opozarja ponovno delodajalce, naj pošljejo svoje vaje in vajenke k vpisu za šolo na mestno poglavarstvo. Vpis bo zaključen 20. t. m. Zamudniki bodo morali nositi zakonite posledice.

Iz mestnega vojaškega urada. Pogoji za sprejem gojencev v letalsko podoficirsko šolo v Novem Sadu in podoficirski eskadron konjske šole v Zemunu so razvidni v pisarni mestnega vojaškega urada na Slomskovem trgu 11, soba št. 4.

Rezultati II. nacionalnega tekmovanja jadranskih letal v okviru VIII. mariborskega tedna so naslednji: Djordjevič, član Akad. Aerokluba iz Beograda, višina 1620 m, 162 točk. Sledi Miklo Škofič iz Maribora, višina 1600 m, 160 točk, tretji Vojko Humeč iz Maribora višina 1125 m,

MOJA BOŠ...

Predstave ob 16., 19., 21. uri KINO UNION, Tel. 22-21 DANES PREMIERA!

Kalvarija težko preizkušene žene v življenju pohem razočaranja, trpljenja in odpuščanja.

V gl. vlogah lepa Dunajčanka LULI HOHENBERG, znameniti pevec JOHN BOLES, znan iz nepozabnega filma »Sonny Boy«.

PREMIERA Očetova pesem V glavni vlogi »8-letni Caruso« prekrasnega filma Bobby Breen in George Houston, slavni baritonist Metropolitan opere. Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. S tem bo tudi naši mladini omogočen obisk tega prekrasnega filma. Kino Sloga, tel. 27-30

112 točk, četrti Votrubec, član AAK iz Beograda, višina 1005 m, 100 točk, Vsi štirje so z doseženimi rezultati izpolnili pogoje za srebrni »C« izpit. Tekmovanja se nadaljujejo. V nedeljo 13. t. m. pa je zaključek tekmovanja z leti ter akrobacijami jadranskih in motornih letal na tezenskem letališču.

Volitve obratnih zaupnikov v mariborskih obratih so prinesle doslej Narodni strokovni zvezi 40 zaupnikov, to je za 100% več kakor lani.

Udeleženci falkskega krvoprelitja v jetniščni. V tukajšnje sodne zapore so prepeljali 23 letnega Franca Zajca, 38 letnega Ivana Prpiča, 20 letnega Nikolo Prpiča, 29 letnega Zvonka Dragičevića in 28 letnega Ivana Vrbanca, ki so osumljeni udeležbe pri nedeljskem pokolu v grajski gostilni na Fal. Franc Zajec priznava sokrivdo, ostali pa jo zanikajo. Ivana Prpiča so soočili z ranjenim Burjo, ki je v Ivanu Prpiču prepoznal napadalca.

Pod konjskimi kopiti. Na Betnavski cesti je pohlodil konj 23 letno železničarjevo hčerko Jožefo Bračko, ki je obležala nezavestna s presekanjo čeljustjo in pretresnimi možgani. Prepeljali so jo v bolnišnico. Njeno stanje je precej resno.

Pohorski godzovi v ognju. Predsnočnim je prišel zaradi nepozabnega vzroka goreti godzoni kompleks posestnika J. Marina iz Vrhovdola. Plameni so zajeli velik del godzov, ki se razprostirajo pod razglednim stolpom. Približno so studenški, pekski in bistriški gasilci, ki so požar omejili in preprečili s tem požarno katastrofo vrh Pohorja. Posestnik Marin je oškodovan za 10.000 dinarjev.

Zet in tast. V bolnišnico so prepeljali posestnika Konrada Rajka iz Sv. Urbana. V družinskem prepiru ga je njegov 20 letni zet Ignac Markež ranil z nožem v desno rame in trebuh. Orožniki so razburjivega zeta aretirali in ga prepeljali v mariborske sodne zapore.

Mestni avtobus v občestnem zarku. Na ozkem ovinku na banovinski cesti pri Selnici ob Dravi bi skoraj nastala usodna prometna nezgoda, ako ne bi bil sofer mestnega avtobusa v zadnjem hipu zavozil v občestni jarek, da se izogne trčenja s tovornim avtomobilom, ki ga je šofiral 22 letni Anton Ravnjak. Pri tem je zavozil tovorni avto s svojim zadnjim delom v mestni avtobus, ki ni mogel zaradi poškodb nadaljevati vožnje. Mestna podjetja so oškodovana za 10.000 din.

Delavstvo KID na izletu v Celju

S posebnim vlakom in godbo se je udeležilo izleta okrog 400 delavcev, nameščencev in njihovih svojcev

Jesenice, 7. avgusta S posebnim vlakom in godbo se je zleta udeležilo okoli 400 oseb. Kranjska industrijska družba na Jesenicah prireja že tretje leto izlete za svoje delavce in nameščence v najlepše kraje Gorenjske. V soboto dne 5. t. m. pa je organizirala izlet delavcev in nameščencev železarske Javornik II v Celje, katerega se je udeležilo okoli 400 nameščencev in delavcev ter njih svojcev, da spoznajo lepote krajev v Posavju in Zasavju ter mesta ob bistri Savinji in da si ogledajo obrate in naprave tovarne Westen d. d., katere se pod istim gospodarjem s KID vedno bolj zraščata in izpopolnjuje in tvori eno največjih železarskih podjetij na vsem Balkanu. Za ta izlet je vozil z Jesenic ob 4. zjutraj posebni vlak. Lokomotiva in vsi vozovi tega vlaka so bili lepo okrašeni z državnimi zastavicami, napis, cvetjem in zelenim ter abemliki KID ter tovarne Westen d. d. v Celju.

Izlet se je vršil pod vodstvom obratovodje tega obrata g. inž. Semlaka in tehničnih uradnikov gg. inž. Pretnarja in Odlaske. Navzoča pa sta bila tudi zastopnika tiska in sicer g. Anton Bernhard za »Tovarniški vestnik« in g. Sušnik Matija za »Jutro« in »Slovenski Narod«.

Pri odhodu vlaka s postaje je delavstva godba na pihala zaigrala koračnico »Z bratskog zagrijaja«, pevec pa so ubrano zapeli več lepih narodnih pesmi. Na ljubljanski postaji je godba zaigrala živahno koračnico, pevec pa so zanosno zapeli narodno pesem »Stoji, stoji Ljubljana, Ljubljana dolga vase ter Adamičevega »Vasovalca« in Aljažev »Triglav moj dome«.

Na vožnji skozi zasavski premogovni revir so delavci neprestano pozdravljali jeseniške tovarše. Po prihodu v Celje se je pod vodstvom g. inž. Semlaka hitro formal dolg spoved, ki je s standardo, veliko državno zastavo in godbo šel skozi mesto in Gaberje pred tovarno Westen, kjer jih je na travniku pozdravil in jim želel dobrodoščil g. inž. Maks A. Westen.

Pod vodstvom g. inž. Krajnerja so urad-

niški tovarne razkazali izletnikom tovarno in njene moderne naprave. Jeseničani so občudovali orjaške stiskalne in rezalne stroje ter ogromne skladišnice izdelane in lepo sortirane posode vseh vrst, barv in oblik. Vse delo se vrši po načelih sodobne tehnike, organizacije in racionalizacije, ki je v vseh obratih do potankosti sprovedena. Delo teče večinoma na trak. Vsak strokovni delavec napravi pri tem svoje po starem reku: »Vsi za enega, eden za vse«, kar ravno v tej tovarni pride najmočneje do izraza. Pri izhodu iz tovarne je vsak udeleženec dobil v spomin ličen lonček.

Po ogledu tovarne so bili vsi izletniki fotografirani. Na kar so z zastavo in godbo na čelu odkorakali skozi najbolj objudeno del mesta. Meščani so s simpatijami motrili in pozdravljali ta neobičajni spoved.

Po obedu, ki se je vršil v gostilni »Pri zelenem travniku« in na vrtu hotela Union so izletniki šli na »Start grad« in na ogled mesta. Zvečer so se skoraj vsi zbrali na vrtu hotela Union, kamor je prišel g. August Westen in njegov nečak g. inž. Maks A. Westen, ki sta se ves čas prijazno razgovarjala z nameščenci in delavci. Med koncertom godbe na pihala in prepevanjem narodnih pesmi in sanjavih popevk, je le prehitro minil čas. Veselo razpoloženo delavstvo je odšlo na postajo, kamor je prišel tudi g. Westen in njegov nečak, ki sta z živahnim mahanjem rok pozdravljala odhajajoče, dokler ni vlak izginil v daljavi.

Izlet je v vsakem pogledu uspel in osegel svoj namen. Delavci z uregov »eroče Save« so posetili svoje tovarše na oregovih bistravah, ki služijo istemu gospodarju in imajo skoraj iste naloge. »eseli in razigrani so se Jeseničani med zvoki harmonik, ceter in kitar vračali na zeleno Gorenjsko in na vožnji tam sredi ljubljanskega polja ubrano zapeli tisto lepo narodno: »Leži, leži ravno polje, po njem pa bela cesta gre«. Izlet delavcev in nameščencev KID v lepo mesto ob zeleni Savinji bo ostal vsem vedno v najlepšem spominu.

Trideset let organizirane konjereje na Murskem polju

Murskopoljska konjereja je sicer starejša od 30 let, saj sega nazaj v 18. stoletje, toda pred 30 leti so se prizadevanja posameznih konjerejev strnila v organizirana dela, ko so si kmečki rejci kasača ustanovili svojo Zadrugo za rejo zrebet. Pod vodstvom našim kmečkim rejcem zelo naklonjenega pl. Romanita in domačina Jožka Rajha je zadruga kupila obširno zemljišče na Cvenu pri Ljutomeru ter tam zgradila prostorne hleve. Leto za letom so se na smotno razdeljenem pašniku pasja zrebeta združnikov in se na čistem zraku utrjevala.

Del hlevov je pozneje vsako leto za nekaj mesecev uporabljala plemenitna postaja. Zjad vodi zadruga zaslužni rejec in vozač Alojz Slavič iz Banovca, ki skrbi tudi za to, da deluje zadruga roko v roki s Kolum jahačev in vozačev. Obe konjerejski organizaciji se v svojem udeleževanju lepo izpopolnjujeta. Zadruga skrbi za pravilno rejo zrebet, kolo pa preizkuša vzrejni material na svojih dirkah in ga uporablja za preizkušnje na večjih dirkališčih, kjer dosegajo ljutomerski konji lepe rekorde in tudi tem primerne cene.

Ljutomerske konjske dirke moramo zaradi tega ocenjevati ne samo s sportnega stališča, ampak tudi z omenjenega gospo-

darskega, ki je za murskopoljske rejce največjega pomena. Nasprotniki rejce kasačev pozabljajo radi na ta moment, ko trde, da je ta reja za kmeta neekonomična.

Murskopoljski konjerejec vzreja kasače ne samo za svoje potrebe, ampak predvsem za prodajo. Razvoj cen za kasače in konje n. pr. težke pasme, kakršnega opazujemo v zadnjih letih, pa rejce v njihovem naziranju še utrjuje, saj je cena kasačev čedalje višja nasproti cenam drugih konj.

Trideset let gospodarskega dela — to je dovolj vzroka za proslavo. Zadruga za rejo zrebet bo svoj jubilej proslavila ob priveditvi Kola jahačev in vozačev, ki bo 13. in 15. t. m. na Cvenu pri Ljutomeru. Velike kasaške in jahalne dirke bodo pokazale, kakšen material so zredili naši murskopoljski konjereji pod okriljem svojih dveh organizacij. Ker bo 15. t. m. na evenskem dirkališču največja kasaška dirka v državi, jugoslovenski kasaški derby, bo takrat tudi hkratu pregled rejjskih uspehov za vso državo. To bo brez dvoma dovolj lepa proslava, ki bo vredna, da se je udeležijo prijatelji konj in konjskega sporta ob blizu in daleč. Zato ne oklevajte in pridite 13. in 15. t. m. na firmo Mursko polje, kjer še živi stara pesem o junaku, ki »konja jaše, s sablo maše«.

Opozorilo prevoznikom

Ljubljana, 9. avgusta

Iz obrtnopravnih ozirov v interesu prometne varnosti in da se prepreči okvare cest in cestnih objektov se prevozniki blaga z motornimi vozili opozarjajo na čl. 50. pravilnika o prevozu potnikov in blaga z motornimi vozili z dne 16. maja 1935. Sl. 1. št. 359/51, ki določa:

»Vozač mora vedno imeti prepis dovolila in, če sta določena tudi vozni red in tarifno pri sebi.

Izrabna nosilnost motornega vozila za prevoz blaga mora biti na vidnem mestu na vozilu samem označena.

Motorna vozila za prevoz blaga imajo lahko skupno maksimalno težo in brzino, ki jo predpisuje uredba o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih.

Nedopustno je torej prevažanje drugih oseb, kakor zgoraj omenjenih, prebreznenjevanje vozil in prekoračenje maksimalno dovoljene brzine.

Prekrški so kaznivi po čl. 60 omenjenega min. pravilnika, odnosno po § 397. ob. z. (25—1500 dinarjev), oziroma po čl. 36. min. uredbe z dne 6. junija 1929, Ur. 1. št. 273/64 (zapor 1—30 dni ali globa 50—1500 dinarjev), kolikor ne spada kaznivo dejanje pod strožje kazenske odredbe.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

NAŠE BRITVICE,

tudi najcenejše bodo tudi Vas popolnoma zadovolje! PARSUMERJA »VENUS«, Tyrševa 9.

Rezervni oficirji, ki si žele nabaviti uniformo, naj se zglase v društveni pisarni Udrženja rezervnih oficirjev in ratnikov v Ljubljani, Kongresni trg 1-11. danes od 17. do 19. oziroma vsak torek in petek od 18.30 do 19.30. Nabavljiva zadruga rezervnih oficirjev z o. z. v Ljubljani.

Zveza kulturnih društev vlijudno vabi članstvo svojih edinic s področja Ljubljane in okolice, da se udeleži sokolskega nastopa kamniškega Sokola, ki bo v Kamniku v nedeljo 13. t. m. združen s proslavo 35 letnice obstoja. Izkažite s številnim obiskom čast pomembnemu jubileju.

Zajec PASAŽA NEBOTIČNIKA

Za zboljšanje zdravstvenih razmer v Sandžaku. Pred 15. leti je tudi Novi Pazarski dobil svoj Dom narodnega zdravja. Kolikvega pomena je ta ustanova, je razvidno ne samo iz podatkov, ki govorijo o zdravniških intervencijah po raztresenih vaseh Sandžaka, marveč tudi iz tega, kar je bilo izvršenega v korist preprostih kmečkih domov. Upravnik zavoda je v mnogih vaseh pregledal vodo in ponekod je ugotovil, da je bilo v enem kubičnem centimetru vode okrog 5.000 bakterij. Vsa ta naselja umajo zdaj zdravo pitno vodo.

Obiščite 8. Mariborski teden

OD 5. DO 13. AVGUSTA 1939. Polovična vožnja na železnicah od 1. do 17. avgusta 1939

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVIIJA Industrija - Trgovina - Obrt - Kmetijstvo Velika tekstilna razstava - Tujskoprometna razstava - Gostinstvo - Vin-ska pokušnja - Razstava narodnih vezenin - Narodopisne razstave - Jubilejna gledališka razstava - Skaut-ska razstava - Razstava malih živali - Stevilne specialne razstave - Koncertne in gledališke prireditve - Sportne prireditve Veselični park na razstavišču št. 1. 5.—6. avgusta FESTIVAL slovenskih narodnih običajev. Obiščite Mariborski ožok — najlepše kopališče v Jugoslaviji! Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjaki Obiščite vinorodne Slovenske gorice! Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico! Mariborski teden je najlepša prilžnost za obisk našo severno mej!

To in ono iz Češke

Svarilo Narodne zajednice češki javnosti — Težaven položaj češkega učiteljstva Pismo pisatelja Josefa Čapeka na naslov Slovakov

V Nemčiji je doslej na delu okoli 55.000 delavcev iz Češke in Moravske. V zadnjem času je odšlo na delo v Gornjo Avstrijo kakih 15.000 oseb iz Moravske. V zvezi s tem je poročevalce »Moravskih novine« potel linskega župana Wolkerstorferja ter se zanimal za usodo svojih rojakov posebno glede vprašanja njihove narodnosti. Župan mesta Linza se je zelo pohvalno izrazil o pridonosti in sposobnosti čeških delavcev in poudaril, da bivanje čeških delavcev v rajhu ni slučajno. V smislu ukaza Hitlerjevega hoče tudi mesto Linz pokazati, da socialne ureditve služijo brez razlike Nemcem in Čehom. »Mi hočemo«, je rekel župan, »da bi češki narod videl, da ga ščitimo. Ni se treba bati, da bi kdo hotel Čehe ponemčiti. Nič ne nima pravice češkemu človeku odrekati njegove narodnosti. Ni naš namen Čehe predelavati v Nemce.«

Odbor Narodne zajednice je izdal novo svarilo češki javnosti, naj v vsakem primeru ohrani hladno kri in jake živce ter se ne da zavesti h kakršnim koli činom, ki bi se dali tolmačiti kot sovražni izpadi proti Nemcem. »Venkov« na vodni strani obravnava to okrožnico in naštevava vse one primere, ko se je zaradi incidentov poslabšal politični položaj češkega naroda v deželah protektorata. List se posebno bavi z dvema najnovejšima incidentoma, ki gotovo ne bosta ostala brez nevarnih posledic. V železniških delavnicah v Nymburku je prišlo v dveh primerih do žalitve Nemcem in narodno-socialistična stranka je takoj poslala iz Prage posebno komisijo, ki naj preišče dogodke. Na postaji v Salski je nekdo ozmerjal neko Nemko in so dotičnega takoj zaprli. Taki primeri danes niso več malenkostnega značaja, marveč imajo za posledico ostre kazni. Škodojuga pa ne samo dotičniku, ki je kriv izgrede, marveč češki stvari sploh. Narodna zajednica zato nujno svari Čehe, naj opuste vsako slično reakcijo.

Češki prosvetni minister dr. Kapras je govoril v odseku za javne nameščence pri stranki narodnega edinstva o težkem položaju češkega učiteljstva in je navedel nekaj zanimivih številk. Opozoril je med drugim, da se je vprašanje namestitve čeških učiteljev zaradi državnih sprememb zelo zapletlo spričo dotoka čeških učiteljev s sudetskoga ozemlja in iz Slovaške. Od 1880 čeških učiteljev na Slovaškem jih je vlada po odredbi iz leta 1938 prevzela 884. Slovaška država pa je odpustila okoli 760 učiteljev češke narodnosti, od katerih se jih je doslej javilo pri prosvetnem ministrstvu protektorata 688. Od teh jih živi sedaj na Češkem 280, na Moravskem pa 408. Po 15. marcu na Slovaškem odpustili učitelji se postopoma sprejemajo na češke šole v protektoratu. Doslej jih je bilo nastavljenih na Češkem 132, na Moravskem pa 505. Na Slovaškem je ostalo le še 246

čeških učiteljev. Iz bivše Podkarpatske Rusije je morala vlada protektorata prevzeti 865 čeških učiteljev. V Podkarpatski Rusiji jih je ostalo le še okoli 150. Ako bo država hotela vse te brezposelne učitelje namestiti, bo morala predčasno upokojiti mnogo učiteljev, odnosno odpustiti iz službe zlasti poročene učiteljice.

Poljski listi posvečajo v zadnjem času veliko pozornost položaju Čehov, ki so prišli na Poljsko po 15. marcu. Posamezniki se javljajo s pobudami za organizacijo čim uspešnejše pomoči češkim bratom, ki so brez sredstev. V Katovicah je bil ustanovljen v ta namen poseben mestni odbor, pod čigar okriljem je 3. t. m. vršila velika kulturna prireditve, na kateri so nastopili sami češki umetniki. Čisti dohodek te prireditve je namenjen Čehom, ki žive na Poljskem in so brez sredstev.

Znani češki pisatelj Josef Čapek je v »Lidovih Novinah« nedavno objavil zelo simpatično pismo na naslov Slovakov, v katerem ocenjuje hibe dosedanjega odnosa med Čehi in Slovaki ter z objektivnostjo presoja posamezne pojave, ki so dovedli do usodne odločitve. V istem listu mu je prošlo soboto odgovoril slovaški publicist Ivan Janovčik, ki se zahvaljuje Čapku za tople besede in pravi med drugim: »Slovaški dobro vedo, da bi se brez Čehov ne bili osvojevali in da so na vseh akcijah, podvzetih v ta namen, imeli ravno Čehi največji delež. Vedo tudi to, da bi brez Čehov ne bilo niti današnje slovaške države. Se pred avtonomijo je pisatelj Tido Gašpar dejal, da na Slovaškem samo vol ni avtonomist, danes pa lahko rečemo, da samo tako živinca ne prizna naše trditve o velikem pomenu Čehov v zgodovinskem razvoju Slovakov v zadnjih letih prav do ločitve.«

Josef Čapek je omenjal, da čeških hib le ni bilo mnogo in da niso bile hude. Na to mu Janovčik odvrta, da je Slovake predvsem odbijala neka vulgarnost češke inteligence, nekaka družabna neobrušenost, ki je nanjo opozarjal že Masaryk. Hujših hib Slovak ne navaja. Pač pa poudarja veliko lahkomišelnost Slovakov in njih popolno nerazumevanje za drobno vsakdanje delo ter izvestno nestvarnost pojmovanja politike in življenjskega boja. Odločno pa Janovčik ugovarja nazoru Čapkovega, da evangelijsko-katoliški antagonizem ni osnova današnjemu položaju na Slovaškem. »Če bi za vami še kdo ponavljal kaj takega, mu recite, da slovaški prilik prav nič ne poznate. Samo zelo oddaljeni opazovalci ne vidijo, da v tem boju med dvema veroizpovedima ne gre za cerkvene ali dogmatične razlike, marveč za svetovni nazor, za politiko, za javno življenje, za tradicionalno slovaštvo in za razumevanje usode naroda ter za izbrabjanje politične moči.« V ostalem pravi Janovčik, »je treba bratskega razumevanja vsaj zdaj, ko Čehi in Slovaki skupaj žive pod isto streho, ločeni samo s tanko steno.«

stanju vode. Prve vaje naglih motornih čolnov dunavske mornarice bodo že to jesen.

Nova programska točka v nemškem radiu

»Völkischer Beobachter« poroča, da bodo odslej oddajale nemške radijske postaje dvakrat tedensko posebno uru političnega kabareta pod značko »pobjalec muh in mušic«. Namen teh oddaj je, da »pomagajo osmešiti brezuspešno delo naših nergačev, zabavljačev in poklicnih strahopetnečev.« Prva oddaja je bila v sredo zvečer. Posvečena je bila tistim »nezrelim in nerazodnim nemškim ljudem«, ki napenjajo usesa med oddajanjem nemških vesti po raznih inozemskih radijskih oddajnih postajah in ki jim je najljubše opravilo ponavljati citate iz raznih inozemskih listov. Pozabili tudi niso na »marelarja Chamberlaina, ki premišlja svojo vizijo o okolitvi Nemčije medtem ko mu prepeva Zarah Leander povpevčico: Na dežju stojim in čakam na tebe...«

Povečano nadzorstvo nad tujci v Belgiji

Belgijska vlada je na svoji poslednji seji sklenila med drugim, da se mora nadzorstvo nad tujci povečati. V ta namen je izdala več ukrepov in med drugim odredila nov popis tujcev. Oni, ki bi ob tej priliki dali pristojnim belgijskim organom napačne informacije, ali, ki bi jih sicer oblasti zalotile na kakih nerodnostih, bodo strogo kaznovani.

Nov zakon o državljanstvu na Madžarskem

Madžarski notranji minister Keresztes Fischer je predložil zakonodajnemu odboru vladne stranke predlog o spremembi madžarskega zakona o državljanstvu iz leta 1879. Po novem osnutku bo sleherni Madžar, ki prebiva nepretrgoma 10 let v inozemstvu, izgubil madžarsko državljanstvo, ako v tem času vsaj tri mesece ne prebije na Madžarskem. Madžarsko državljanstvo bodo v bodoče izgubili tudi vse osebe, ki si pridobijo drugo državljanstvo,

ter osebe, ki prebivajo v inozemstvu ali so bile od sodišča obsojene zaradi kakršne koli zločina. Odločitev o podelitvi in odvzemu madžarskega državljanstva bo pripadala ključno notranjemu ministru.

Fotografija v službi vojske

Turin, 6. avgusta. AA. Ena izmed najmodernejših služb pri italijanskih vojni manevrih je prenosni fotografski oddelek. To je v resnici motorizirana tovarna, ki ta koj razvija posnetke, ki so jih pripeljal piloti s sovražnega zemljišča. Izdelane zemljepladne karte se tako izročajo poveljni kom. Med tem ko je bilo popreje več tednov potrebno, da se posnetki iz letal izdela in prenesejo na karte, se z modernimi aparati vse to sedaj izvede v teku enega samega dne.

Konec

„vaticanskih cigaret“

»Corriere della Sera« poroča iz Vatikana, da je vaticanska država v zadnjem času izdala nekaj upravnih ukrepov, ki se tičejo predvsem nadaljnega poslovanja tako zvane vaticanske provianture. Ta bo v bodoče služila samo vaticanskim državljanom, skupno le kakim 500 osebam.

Po lateranskem sporazumu z dne 11. februarja 1929 je bila ustanovljena posebna vaticanska zaloga (annona), ki je smela prodajati vse močote predmete, in to ne le vaticanskim državljanom, temveč tudi ostalim vaticanskim nameščencem ter članom raznih verskih zavodov, ki so bili navedeni v posebnem dodatku navedenega sporazuma. Cene so bile zelo nizke, ker blago ni bilo obremenjeno s carinami in trošarinami. Tako so na primer tobačni proizvodi veljali komaj polovico tega, kakor veljajo izven vaticanskih zidov. S tem seveda niso bili zadovoljni rimski trgovci. Zato se je sedaj Vatikan odločil za spremembo trgovskega režima. Vaticanska zaloga bo smela odslej prodajati na primer tobačne izdelke samo vaticanskim državljanom, in tudi to po precej višji ceni, tako da ne bo več velike razlike med cenami vaticanskih in italijanskih cigaret. Enako je urejena tudi prodaja drugih predmetov.

Ciganska nadloga tepe Dolenjsko Več ciganskih tolp krade in vlamija po vaseh

Litija, 5. avgusta. Za poletje so si izbrali cigani naše kraje, da tu kradejo in vlamijajo. Nadleguje nas več ciganskih tolp, ki so došle s Hrvaškega. Družine so se razdelile na manjše edince. Ena je sitnarila po Moravski dolini, druga je rokavnjačila v krajih med Zalogom in Kresnicami, tretja se je zatekla v naš okoliš, a tudi po Temeniški dolini in ostali Dolenjski se klatijo neki cigani. Cigani imajo prav posebni popotni načrt. Preko dneva počivajo kje v senči, če pa morajo vendarje na pot, potujejo na vozovih same ženske z otroki, medtem ko možaki hodijo po stranskih poteh, najrajši po gozdovih. Tam so varnejši pred zasledovalci kakor v dolini in na glavnih cestah. V Kresniškem vrhu so cigani vlomili v več hiš. Kmetje so v lomilce zasledovali in so ugotovili, da je odšel zvečer prenočevati eden izmed črnuharjev na neki kozolec. Sredi noči so kmetje navallili nanj in ga hoteli zvezati, da bi ga oddali v sodne zapore. Črni kolovodja pa je bil tako močan in drzen, da se je izmuznil iz objema šestih kmečkih fantov in pobegnil v gozd. Kmetje so ga natančno opisali in je verjetno, da ga bodo orožniki zdaj le iztaknili. Sredi noči je prišla neka ciganska skupina tudi v Litijo. Z vozom so se ustavili v skrivališču pod Slančevu lipo. Dolgoprstniki so morali biti zelo spretni, saj so v

kratkem času izvršili kar dva vloma. Posetili so dve hiši v bližini mostu. Pri prvi hiši so imeli zaradi poletne sopenice odprto okno. Nočni posetniki so se splazili v hišo in so odnesli med drugim tudi srebrno uro. Drugi poset je veljal sosednji gostilni. Tam imajo na oknih železne križe. Domača služkinja je čula, ko je sredi noči zaženketalo okno. Prišla je na okno svoje sobe. Menila je, da je nočni potnik, ki ga je videla v svitu sredi noči, le po nesreči zadel ob cestno okno in ga razbil. Gotovo je imel nočni gost za pomagala kakega otroka, ki se je splazil skozi razbito okno kar med železjem v hišo. Tam je nabral nekaj malenkosti. V omari je našel tudi manjšo množico cigaret. Cigani so se bržkone ustrašili nadaljnje stikanja po Litiji. Nekaj časa nato je eden izmed Litijanov, ki je šel sredi noči domov, opazil ciganske popotnike pri mostu, ko so se pripravljali na odhod. Dolgoprstna tolpa je šla preko Bogenšperka na Dolenjsko. Upajamo, da bodo kmalu v rokah pravice. Seveda pa je cigan le cigan. Ko odesi kazen, bo spet kradel. Prav za prav silno zanimivo je, da se pri nas na pristojnih mestih nihče ne zgame za rešitev ciganskega vprašanja. Z dobro voljo bi se ciganskemu potikanju lahko enkrat za vselej napravil konec.

Novi prostori za gledališko opremo

Drama in opera sta dobili nove prostore. Stavba je sicer le dvorišna, vendar bo veljala približno poldrugi milijon dinarjev.

Ljubiteljem gledališke umetnosti smo že javili, da bo dramsko in operno gledališče dobilo do jeseni na dvorišču hiše Bleiweisova cesta 13 udobnejše prostore za slikanje in napravo kulis. Dosedajni neprimeri stari baraki ob koncu Knaflijeve ulice kakor tudi prostore nekdanjega tivolskega kina sta morali upravitelj obeh gledališč izprazniti, saj že davno več ne ustrezajo namenu. Z novimi prostori pa bo našemu gledališču kolikor toliko ustrezno.

Gradnjo precej velikega poslopja je bilo prevzelo stavbeno podjetje Tomazič. Glavni prostori v pritličju so že uporabni. Razporeditev prostorov kaže že zdaj veliko smotrnost in udobnost. Poslopje je skrito na dvorišču in lega je zelo ugodna, saj so novi prostori za raznovrstno gledališko opremo pri rokah približno med sredino obeh gledališč.

Pročelje novega poslopja za slikarno in za skladišče kulis meri po dolgem 36 metrov. Stavba dosega prav za prav višino dvonadstropne hiše. H glavnemu poslojju je prizidano še stransko z nekoliko stanovanjskimi in upravnimi prostori, kjer bo tudi krojaška delavnica. Stransko krilo je dvonadstropno, glavno pa je enonadstropno. Nadstropna višina glavnega poslopja je v višini prekomerna, kar je potrebno zaradi morebitnih visokih kulis. Pritličje bo imelo sedemmetrsko višino. Sprednja stran v pritličju je razdeljena na dva večja prostora, in sicer je prvi prostor namenjen za nakladanje in za razkladanje kulis, ki jih lahko pripeljejo kar naravnost na ta prostor. Drugi, malo večji prostor bo služil za skladišče kulis. Računljivi so v tremi hodniki med stebri in nočnici, ki so vsi betonirani. Pod stropom na bodo izpeljane gasiline in razne signalne naprave in

vodovodne cevi. Zelo dobro je poskrbljeno za primer požara.

Veliko skladišče v izmeri 120 kvadratnih metrov bo nastanjeno v pritličju pod stranskim poslopjem. Največji prostor v prvem nadstropju je določen za slikarno, ki zavzema površine skoro 250 kvadratnih metrov. Ta bo že pravcota dvorana. V načrtu je dalje, da bodo mogli s posebnim dvigalom v vsakem primeru spuščati ali dvigati kulise iz pritličja v slikarno in bo zaradi tega zelo visoka. Ta prostor bo segal v višino tja do same strehe, odkoder bo izoliran s posebnim izolacijskim materialom domačega izdelka iz stisnjenih lesenih vlaken. Istotako bodo izolirana tudi tla. In vsa ta izolacija bo stala kar sedemdeset jurjev. Pod slikarno bodo v tleh položene cevi po katerih bo krožila topla voda, kar je potrebno pri kulisah zaradi hitrejšega sušenja raznih barv.

Gledališka garderoba bo imela prostora okrog 250 kvadratnih metrov in bo razdeljena tako rekoč na dve nadstropji z betonskim stropom, tedaj precej varna pred ognjem. Poskrbljeno je tudi za mizarско delavnico, ki bo obsegala 80 kvadratnih metrov. Doselej mizarji niso imeli svojega pravega prostora. Iz mizariske delavnice bodo posebne cevi sproti spuščale v kletno kurilnico razne odpadke od lesa, ki so seveda v primeru ognja zelo nevarni in vnetljivi material. Manjših prostorov v tej obsejni stavbi bo še več. V stranskem delu pa bo imel še eno dvosobno stanovanje tudi skladiščnik gledališke opreme.

Stroški za vso stavbo so preračunani skoro na poldrugi milijon dinarjev. Ta znesek bo prispevala dravska banovina kot kompetentni nadzorstveni faktor nad obojema gledališčema. Novih prostorov se najbolj veseli gledališki mojstri, ki so doslej vršili svoje napore posle ob nedostatnih razmerah več kakor dvajset let.

Prijetne letovanje v okolici Brežic

Letošnji vroči poletni dnevi, privabljajo izredno veliko letoviščarjev in izletnikov vzdolž reke Save od Jesenice na Dolenjskem ob banovinski meji pa godi preko Brežic do Krškega in še dalje. Lepi kraj, romantične doline ob vnožju Gorjancev na ju. govzihodu, razne zgodovinske zanimivosti in znamenitosti pa topla Sava in Krka — vse to vabi naše brate z juga na oddih posebno ob nedeljah. Tako postaja okolica Brežic sleherni leto bolj obiskana.

Eno prvih postajališč mnogih Zagrebčanov je vasica Bregana ob banovinski meji. Tu se udobno počutijo in okrepčajo na vrtu gostilničarja g. Peplca Kalina. Ob Breganici, ki je letošnjo pomlad grozno puščala po plodni Posavini in povzročila ljudem večmilijonsko škodo, se lahko povzpnejo malo višje v Gorjance. Takoj ob vstopu v Gorjance je znan hrib, ki po svoji obliki dobil ime »Strossmayerjeva glavca« odkoder se krasen razgled po vsem Posavju do Zageba. Romantična dolinica Breganice tja

do Severovija in dalje po dobro speljani estri preko Stoždrage (znana izletna točka Brežičanov, Samoborčanov in Zagrebčanov) — Gorjance nudi krasen užitek avtomobilistom in motociklistom. Tudi ribiči se vsak čas ustvaljajo ob potoku in čakajo a svoj plen dobrih postrvi...

Malo višje ob Savi ležijo Jesenice na Dolenjskem. Ob Savi je podjetni Setinčev Tom je poskrbel obiskovalcem kabine, nekaj ujakih sob in za prijetno razvedrilo na vrtu ob sumehih valovih Save... Z obeh strani se tu ustavljajo izletniki. Uradniki bližnjih tovarn, domačini, letoviščarji in izletniki — vsakdo se prijetno počuti na brežičih Save. Od tu je najbližja pot do znamenitega gradu Mokrice, saj si v desetih minutah pod staro utrbo na nizkem griču. Mokrice so eden najlepših gradov, najbolj ohranjenih in ena starih priš srednjega veka. Debelo zidovje, dvizni most, Gub. čeva ječa, krasen naravni park z izbranimi drevmi, borovi in smrekovi gozdički naokoli, malo jezerce pod gradom — vse to nudi pravi oddih za mnoge, ki so stili mestnega prahu in vročine. Tu se zbirajo družice študentov in študentk s kitarami, harmoniko in polnim košem dobre volje ter poživljeni zapuščajo senčnati raj košatih mokriških platan, cipres in žlahtnih bukev... Včasih tega ni bilo; razvijajoči se tujski promet na dolnjem Posavju je marsikomu odkril krasne koške naše zemlje in nepokvarjeno naravo okrog Jesenice na Dolenjskem. Izmajdijvi Zagrebčani prihajajo sem s čolni, to se pravi: čolne peljejo z vlakom do Brežic ali Krškega, potem pa veslajo po reki navzdol, se kopajo in prepevajo...

V neposredni bližini Brežic nudijo bolnim na revni, iščaju itd. udobno letovišče Cateške toplice, radiotermaalno kopališče z vročo vodo do 54° C, kjer je sleherni sezono polno gostov. Tik ob mostu ob državni cesti Brežice — Zagreb je urejeno kopališče na »Griču« ob sotočju Krke in Save. Tu je g. Uršič uredil vse potrebno, da dobe tujski vso udobnost. Gostilna, lepe tujske sobe, vrt s kostonji, urejene kabine, topla voda zelene Krke, v ozadju smrekovi in listnati gozdovi, ki nudijo pravi užitek kopalcem na sprehodih — vse to vedu številni letoviščarji in izletniki ob blizu in daleč. Če greš ob nedeljah k jutranjemu vaku na postajo, srečuješ mnogo zagrebških izletnikov, oprtanih z nahrbtniki, žogami, odejami, trnki za ribolov, ki je bogat v obeh rekah.

Mnogi, ki se pripeljejo sem z avtomobilom, motociklom ali avtobusom, napravijo mimo, grede še kratke izlete do Mokric, v Cateške toplice, na Bizeljsko, nekateri v »dolno gradov« in v razne druge smeri, saj je povsod lepo na dobrem Posavju. Na razpolago je tudi avtobus poštna uprave iz Brežic v Kostanjevico in Novo mesto ter na. zaj, pa na Bizeljsko prav tako. Malo manjša kopališče više ob Krki nudi prav tako prijetno razvedrilo v topli vodi.

Bližnja in daljna okolica Brežic privablja sleherni poletno sezono vedno več obiskovalcev ki iščejo idilčnih zatocišč, oddiha in mira. Kajpada je tudi dobra bizeljska kapljica mnogim prijetna vaba za nedeljski popoldan, da ne pozabim omeniti tudi dolenjskega cvička... Ko bo urejena in zmoderizirana državna cesta Bregana — Brežice — Novo mesto bo v tem koščku našega lepega Posavja še bolj po. življenjski promet. Upamo, da se bo to zgodilo v bližnji bodočnosti.

Sokol

Obmejno sokolsko društvo Cerknica priredi dne 13. t. m. javni letni nastop. Sporedi: ob pol 4. sprevid, ob 4. javna telovadba s sodelovanjem vojaštva, po telovadbi narodna veselica s plesom in prosto zabavo v vseh prostorih sokolskega doma. Sodeluje gasilska godba iz Cerknice. Zdravo.

R A D I O

Četrtek, 10. avgusta
Ljubljana, 12: Vesela glasba (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Plošče. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Deset minut zabave. — 19:40: Nac. ura: Predavanje min. za telesno vzgojo. — 20: Plošče. — 20:10: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 20:30: Koncert godbe 40. pp. Triglavskega. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Narodne pesmi poje kvartet sester Stritar.
Beograd 18:20: Orkester. — 19:06: Ruske pesmi. — 20: Humor. — 21:10: Narodna glasba. — 21:40: Plošče in pesni. — Zagreb 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21: Godba na pihala. — 22:20: Ples. — Praga 20: Orkestralni koncert. — 20:45: Zvočna igra. — 22:10: Plošče. — 23: Češka glasba. — Varšava 21: Violinske skladbe. — 21:30: Zvočna igra. — 22: Plošče. — 23:15: Poljska glasba. — Sofija 17:30: Lahka in narodna glasba. — 19:15: Simf. koncert. — 20:50: Pester glasbeni spored. — 21:40: Ples. — Dunaj 12: Mali orkester. — 16: Vesela muzika. — 18:10: Zbrovsko petje. — 19: Solisti. — 20:15: Zvočna igra. — 21:15: Plošče. — 22:30: Lahka godba. — Berlin 19:15: Violina in klavir. — 22:30: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — München 20:15: Operetni večer. — 22:35: Prijjubljene uverture. — 23: Komorni koncert. — Pariz 19:50: Plošče. — 20: Operetne arije. — 20:30: Zvočna igra. — 22:42: Plošče.

»Sedaj stojite že pol ure ob telefonu, ne da bi rekli ene same besede!«
»Tih! Govorim s svojo ženo!«

Ruska mornarica v Baltičkem morju

V primeri z razprostranim nemškim oporiščem na obalah Baltičkega morja je strateško-pomorski položaj Rusije v tem predelu Evrope zelo slab. V ruskih rokah je samo ozek pas pri Kronstadtu, pa še ta v skrajnem delu Finskega zaliva, od koder je manevriranje z vojnimi ladjami zelo otežkočeno, ako se kaka druga veselila polasti malih baltičkih držav, nekdanjih ruskih vzhodnomorskih pokrajin. Prav tako je ruski interes, da se tuja veselila ne polasti strateško zelo važnih Alandskih otokov.

Ako se hoče Rusija v Baltičkem morju uveljaviti, potrebuje močno vojno brodoge. Tega se povojna Rusija, ki stalno veča svojo mornarico z novimi edincami tudi v Baltičkem morju, v polni meri zaveda. Ze danes se lahko neče, kakor ugotavlja na primer švicarski list »National Zeitung«, da Rusija s svojim današnjim vzhodnomorskim brodogom lahko povzroči resne težkoe veselili, ki bi se tu skušala vgnediti. Rusija ima tu dve večji bojni ladji po 24.000 ton, ki sta bili predlanski modernizirani in opremljeni s topovi kalibra 120 mm, v gradnji pa je že tretja bojna ladja s tonažo 35.000 ton in s topovi kalibra 406 mm, a četrta bojna ladja v programu no-

vih gradenj. K dvem križarkam s tonažo po 8500 ton se bosta še letos pridružili dve modernnejšega tipa, opremljeni s topovi 180 mm. Poleg treh torpednih križark po 2900 ton so že dovršene še tri nove, katerih histrost presega 35 vozlov. Brodoge rušilcev obsega 10 edinic po 1300 ton, ki so bile pred kratkim modernizirane in razvijajo hitrost do 40 vozlov na uro. Razen tega ima Rusija v Vzhodnem morju tudi 7 torpednih čolnov po 700 ton, ki so vsi najnovejše konstrukcije.

Posebnegea pomena pa je tudi v Baltičkem morju rusko podmorniško brodoge. Mnogi pomorski strokovnjaki smatrajo rusko podmorniško brodoge za najmočnejše na svetu. Samo v Baltičkem morju ima Rusija stalno na razpolago 80 do 90 podmornic najnovejšega tipa. To podmorniško brodoge ima dve nalogi. Omogočiti ostalim bojnim ladjam izhod iz Kronstadta skozi Finski zaliv ter preprečiti Nemčiji dovažanje rude iz Skandinavije. Razen v Kronstadtu pa ima Rusija del svojega baltičkega brodoge tudi v Murmansku ob Severnem Ledenu morju, de katerega ima zvezo preko Stalinovega kanala. V Murmansku je baje stalno na razpolago še 20 do 30 podmornic in nekaj pomožnih ladj.

Pokoravati se Bogu

Narodnosocialistična revija »Nationale Rundschau« objavlja članek o Bogu, v katerem pravi med drugim: »Obstoji samo en Bog, ki je bil vaš od vsega početka in ki ga je v naših dušah zopet vzbudil narodni socializem. Mi verujemo vanj ter mu najboljše služimo s tem, da se pokoravamo volji in ukazom našega voditelja Adolfa Hitlerja. Pokoravati se Bogu, se pravi pokoravati se njegovih volji, ki se izraža preko Adolfa Hitlerja.«

Dunaj — vojna luka

Poročali smo že pred časom da je Nemčija takoj po priključitvi Avstrije sklenila spremeniti Dunaj v svojo največjo rečno vojno luko. Sedaj poroča dunajski »Völkischer Beobachter«, da se pred letom za četa dela v zalivu Kuchelau v smeri proti Klosterneuburgu bližajo koncu in da se bodo v tem važnem oporišču nemške rečne vojne mornarice že prav kmalu pojavile prve edince nemške rečne mornarice. Z izgraditvijo te vojne luke ima sedaj bivša Avstrija tri vojne luke v Linzu, ob jezeru Atter, kjer se v glavnem vežbajo mornarji rečne mornarice, ter sedaj še na Dunaju. V luki je zgrajena velika vojašnica, v kateri pa za sedaj še ne bo stalne garnizije, temveč bo služila samo mornarjem iz Linza, kadar bodo prišli na vaje na Dunaj. Dok, ki je zgrajen v luki, je osem metrov visok ter točno 100 metrov dolg. Ob njem se bodo ustavljale ladje tako zvane »dunavske mornarice«. Zaradi uporabnosti luke je bilo treba strugo Dunava v zalivu Kuchelau poglobiti za 4,5 m, tako da je sedaj luka dostopna za največje edince rečne mornarice tudi pri najnižjem

Kdo je maršal Vorošilov

Poročali smo že, da je kot vodja ruske vojaške delegacije, ki bo ta teden vodila vojaška pogajanja z angleško in francosko vojaško misijo, imenovan maršal Vorošilov, ruski vojni komisar (minister) in član političnega odbora komunistične stranke. Vorošilov je bil rojen 4. februarja 1881 v kraju Vrhovno v jekaterinoslavski oblasti. Njegovi starši niso bili premožni in je svojo mladost preživel v zelo skromnih razmerah. Ze zgodaj je moral na delo in si je služil kruh najprej kot rudar, nato kot pastir in končno kot mehanik. Ze kot 15-letni fant se je pridružil revolucionarni stranki, 10 let nato pa je na kongresu v Stockholmu spoznal Lenina. Ko je izbruhnila revolucija, je bil skupaj s Feliksom Džerdžinskim eden izmed organizatorjev Čeke v Leningradu. V bojih proti belogardistom je bil imenovan za poveljnika bojišča pri Caricinu. Leta 1925 je prevzel vojni komirijant, ki ga vodi še danes. Za maršala ga je Stalin imenoval leta 1934. Vorošilov spada v krog najvišjih Stalinovih prijateljev in sodelavcev. Bil je dvakrat odlikovan z »Leninovim redom«, trikrat pa z »redom rdeče zastave«. Njegovo ime so si nadela štiri mesta, po njem pa se imenujejo tudi številna upravna okrožja ter nešteta podjetja.

Pri pogajanjih z angleškimi in francoskimi vojaškimi dostojanstveniki mu bodo pomagali šef ruskega generalnega štaba general Boris Zapožnikov, bivši polkovnik caristične vojske, ki pa se je pridružil boljševo komi od revolucije, admiral Kuznekov, ki je od aprila letošnjega leta minister ruske mornarice, ter šef ruskega letalskega štaba general Loktjonov.

Veliki angleški pomorski manevri

V Angliji so se v ponedeljek začeli največji pomorski manevri v zadnjih dvajsetih letih. Za dobo dveh mesecev je mobiliziranih nad 12 tisoč rezervnih mornarjev in mornarica je dobila čez noč prirastek 48 rezervnih vojnih ladij. Na sliki: rezervisti korakajo pod zastavo

Dve novi repatici

Letošnje leto nam je doslej naklonilo devet novih kometov

Dne 28. julija je zvezdoslovec Rigollet v Parizu odkril nov repatico osmega razreda, ki je osma repatica, kar so jih letos odkrili, in ki je dobila zato označbo 1939 h. Nekoliko dni prej, dne 24. julija je Kaminsky odkril drugo repatico, a ker je njegova brzotjavka dospela v centralo za astronomsko sporočila pozneje, je dobila ta repatica označbo 1939 i. Po svetlobnosti spada komet Kamynskega v 7. razred. Rigolletova repatica bo sredi tega meseca dospela do ozvezdja Velikega voza, v tem času se bo že oddaljevala od sonca in zemlje. Opaziti jo je samo z močnimi daljnogledi, a še to težko, ker nima značilnega repa.

Repatica Kamynskega pa ta čas za nas ni več vidna, ker se je premikala proti južnemu nebu. Izmed devetih repatic, ki so jih odkrili letos, je bila za pristočno oko vidna le repatica Jurlov-Ahmarov-Hassel ali 1939 d, in še ta le za kratek čas. Zgoraj imenovani repatici in repatica Kozik-Peltier se dajo za silo opazovati z navadnim daljnogledom, ostalih pet so ugotovili le s pomočjo fotografije in zelo močnimi daljnogledi. Vsako leto odkrijejo normalno 4 do 8 novih repatic. Da so jih letos odkrili več, gre lahko na račun res večjega števila repatic ali pa tudi natančnejšega opazovanja neba z modernjšimi opazovalnimi in iskalnimi pripomočki.

Veliki manevri na Angleškem

Teritorialna vojska v pripravljenosti — 130 rezervnih vojnih ladij nanovo opremljenih

Velika Britanija je nedavno doživela kretanje vojaških oddelkov, kakor tega ne pomni izlepa angleška država. Na tabore, odnosno na nočne vežbe je odpotovalo 50 tisoč mož teritorialne vojske. Ti manevri bodo trajali štirinajst dni. Vojske so se odpejale na manevre ponoči tako, da ni niti najmanj trpel promet. Zdaj imajo Angleži pod orožjem 135 mož teritorialne vojske. To je nekakšne vrste začetek poskusne mobilizacije.

Tudi mornarica je pozvala pod orožje 25 tisoč častnikov in mornarjev, in sicer poleg 2500 rezervistov, ki so pod zastavo že kakšne tri mesece. Celokupna rezerva vojnih ladij, ki znaša 130 brodov, je nanovo opremljena. Kralj Jurij bo prihodnje dni pregledal rezervno mornarico, nato pa bodo ladje izplavale na manevre, ki bodo trajali mesec dni. Po 1. 1924. se je zdaj prvič zgodilo, da je bila angleška mornarica opremljena za tako velike vojne vežbe.

Bodočnost pripada demokraciji

Bivši prezident ČSR dr. Beneš je te dni predaval v Cambridgeu o politiki kakor znanosti in o problemu vodstva. Mnogo ljudi ni dobilo prostora v predavalnici in so morali namestiti zvočnike, ki so prenašali Benešev govor na prosto.

Beneš je poudaril, da je gost v Angliji in se zato ne sme vmešavati v aktualna vprašanja. Nato je dejal, da je treba podvreči kritiki prakso, procedure, sredstva in metode evropske demokracije. Demokratiški politiki pogrešajo po sodbi dr. Beneša vere v lastna načela, trpe pa tudi na pomanjkanju smelosti in potrebnega znanja. Namesto da bi svoje teorije pretvarjali v dejanja, o njih samo filozofirajo. Navzlic temu veruje dr. Beneš, da bo na koncu zmaga demokracija.

Nova transkontinentalna železnica

Pojavil se je načrt nove transkontinentalne železnice, ki bi vezala Berlin in Tokio. Guverner družbe za razvoj Severne Kitajske je namreč izdelal projekt železniške zveze, ki naj bi šla čez Lančou-Kami-Kašgar-Kabul v Iran, od tam v Bagdad in od tam naprej proti Berlinu. Načrt predvideva železniško progo, ki bo merila v dolžino 16 tisoč km. Treba bo zgraditi 7200 km popolnoma nove proge, in sicer od Patoua do Bagdada.

Razstava v spomin češkega pisatelja

V začetku septembra bodo v Pragi otvorili spominsko razstavo lani umrlega pisatelja Karla Čapka. Razstava ima namen podati pregled čez življenje in delo daleč preko mej svoje domovine znanega književnika.

Mož, ki vznemirja Nemce

Bivši častnik angleške mornarice King Hall, ki je postal v zadnjem času zelo znan zaradi svoje publicistične propagande v nemškem svetu

Rusija

odvzema odlikovanja

V Moskvi so kaznovali 160 oseb na ta način, da so jim odvzeli odlikovanja. Nosilci odlikovanj, pravi dotično poročilo, so se pokazali nevedne časti, ki jim jo je svojčas izkazala država. Pri odvzemu teh odlikovanj gre večinoma za osebe, ki so izločene že kakšni dve leti iz javnega življenja.

S tenišča k filmu

Trikratna zmagovalka v teniških tekmah v Wimbledonu Alice Marble je sklenila pogodbo s filmsko družbo, ki je pristala na izrecen pogoj teniške zmagovalke, da je ne sme uporabiti v nobenem filmu na belem polju.

Bolgarski pedagogi v Nemčiji

V Bayreuthu je dopotovala skupina bolgarskih učiteljev in učiteljic, ki bodo preživeli počitnice na pedagoških tečajih v Nemčiji.

Izvor časninarske race

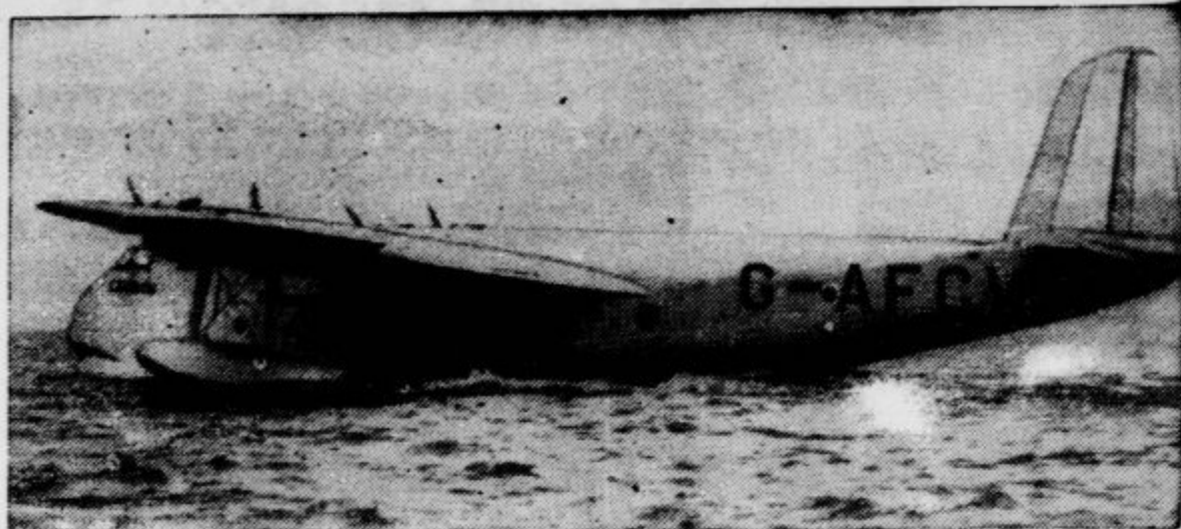
Izmišljotina belgijskega novinarja, ki je hotel spraviti ljudi k pameti

V času kislih kumaric, ko se vse na smrt dolgočasi, ali v dobi političnega mrtvila, ko si ljudje naravnost želijo senzacij in spremembe, so tisti trenutki, ko se v raznih listih, posebno tistih, ki žive od senzacij, začnejo pojavljati najbolj neverjetna in najčudovitejša poročila. Bralec, ki je že malo izkušen, govoriti tedaj o »časninarskih racah« in jih sprejema temu primerno. Toda odkod ta naziv »časninarske race«? Ali gre za kakšen simbol, za kakšen strokovni izraz? Nikakor ne. Ob rojstvu te besede je v resnici kumovala rasa, čeprav se to čudno sliši.

Bilo je pred kakšnimi štiridesetimi leti. V Bruslju je sedel novinar, ki se je v dobi kislih kumaric sam jezil nad vsakdanjimi, neverjetnimi, pogostoma otročje-umnimi vestmi. Po njegovi sodbi bi moral tisk rabiti resnejšim namenom. Da bi svojim lahkomišelnim poklicnim tovarišem dal lekcijo ter nekaj storil za dobro stvar, je sklenil, da bo izumil zgodbo, ki naj bi vse postavila v senco, pozneje pa bi vse pojasnil in bi umel v boju zoper lažljivo novinarstvo ljudi, ki bi se smejali, na svoji strani.

Izmišlil si je torej kurjo farmo, kateri je po njegovem poročilu v miru živelo

Letalska pošta preko Atlantika

Hidroplan »Caribou« je nedavno otvoril letalsko pošto med Southamptonom in New Yorkom. Ta zveza se pozneje pretvori v redni prekomorski potniški promet

Rekordi na tisočinko sekunde

Da morejo brzine natančno izmeriti, so potrebne posebne priprave

Kdor se je kdaj udeležil kakšnega plavalnega, kolesarskega ali drugega tekmovalja, pozna težave z določitvijo časov. Pogostoma je skoraj nemogoče določiti pravilni čas. Tem težja je stvar seveda z letali, ki opravijo v eni sekundi veliko pot in ki jim časa ni mogoče izmeriti iz neposredne bližine. Znanost je sčasoma izdelala pripravke, ki premagujejo tudi takšne težave. Mednarodna komisija za letalske rekorde je zato lahko brez nadaljnega sprejela sklep, da bo priznavala samo takšne rekorde, pri katerih je bilo merjenje časa na stotinko sekunde točno. Tehnika pa razpolaga s pripomočki, ki določajo čas celo desetkrat natančneje. Takšna priprava sestoji pred vsem iz dveh filmskih smelnih aparatov, ki sta zvezana z zapisovalnimi pripravami za čas. S temi pripomočki ne bodo samo dosnetkov letala, temveč tudi fotografske

posmetke časovnega poteka. Na zapisovalnem traku teče lomljena črta, pri kateri predstavlja 500 rogljic čas ene sekunde. Merilci časa nimajo torej nobenega drugega dela, nego da na razvitem filmu poiščejo tisto sličico, pri kateri letalo baš skozi cilj. S to sličico se sklada bližnji rogljič, katerega časovno vrednost ugotovijo torej enostavno s štetjem. Dirkalna proga sestoji iz dveh zabetoniranih visokih drogov, ki sta natančno 3000 m drug od drugega. Obe filmski kameri postavijo tako, da merita naravnost na enega izmed drogov. Ker sme letalo po mednarodnih določilih leteti kvečjemu v višini 75 m, je precej preprosto posneti prelet startnega in ciljnega droga. Ker nasporni vetrovi na končni uspeh ne smejo vplivati, mora letalo progo preleteti štirikrat, povprečje daje potem brzino letala.

Lokomotiva razbila potniški avtobus

Sredi največjega prometa je tovorni vlak, ki je vozil s polno brzino skozi Potsdam, zagrabil poln avtobus potsdamske občine, ga vlek 300 m s seboj in ga popolnoma razbil. Izpod razbitin so potegnili več mrtvih in številne ranjene. Avtobus je prečkal železniški tir kratko potem, ko je šel mimo neki drugi vlak in so se zapornice dvignile. V istem trenutku je privozil iz nasprotne smeri tovorni vlak in zgrabil motorno vozilo. Od vseh strani je prihitala pomoč, ki je pa mogla izpod razbitin dvigniti le kakšnih deset težko poškodovanih potnikov iz avtobusa in isto toliko mrtvecev.

Nemški voditelji v Rumuniji obsojeni

Rumunsko vojno sodišče v Temešvaru je obsodilo voditelja nemške delavske fronte Ewala Fraenhofferja in njegovega sodelavca, organizatorskega vodjo Stossa na mesec dni ječe in na 500 lejev globe, odnosno na dva meseca zopora in takisto 500 lejev denarne kazni. Obsodba je posledica hišne preiskave, ki jo je izvršila rumunska policija pri imenovanih voditeljih rumunskih Nemcev v septembru 1937.

Brezposelni črkostavci

Iz Prage poročajo, da je od 15. marca letos prenehalo izhajati okoli 3 tisoč čeških listov. Danes je zaposlenih samo še 65 odstotkov črkostavcev, ki so delali v čeških tiskarnah pred priključitvijo Češke in Moravske k Nemčiji.

57 usmrtitev v Španiji

Madridski listi poročajo, da je bilo te dni usmrčenih 57 Špancev, med njimi tudi več oseb ženskega spola. Obsojenci so bili justificirani zaradi svoječasne umora madridskega policijskega šefa Gavalдона.

Daladier na dopustu

Francoski min. predsednik Daladier preživlja svoj letošnji dopust ob Sredozemskem morju, in sicer v St. Raphaelu med Marseilleom in Nico. Tam križari s svojo jahto po morju.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Bitka v podzemlju

V neki postaji pariške podzemeljske železnice se je vršila te dni divja bitka med dvema vlomilcema in dvema policistoma. Zločinca sta bila dopolndne vdrila v neko draguljarno, pobila brez vsake besede lastnika s samokresi na tla in nagrabila v naglici vse dragocenosti, ki sta jih mogla doseči. Ko sta draguljarno zapustila, se je lastnik osvestil in planil z glasnimi klici na pomoč za razbojnikoma. Ta sta pobegnila v najbližjo postajo podzemeljske železnice, a že sta jima bila dva policista za petami. Razbojnika sta se hitro zabarikadirala za vhodnimi vrati na peron in začela divje streljati na zasledovalce. Policista sta isto tako uporabila orožje in sta enega izmed zločincev zadela v trebuh. Navzlic temu je obema uspelo, da sta skozi pisarniške prostore pobegnila in ju sedaj zamaže iščejo.

Močnejša od vlade

Japonska poslanika v Berlinu in Rimu Ošima in šivatori pritiskata na vlado v Tokiu, naj sklene vojaško zvezo z Italijo in Nemčijo

A NEKDOTA

»Preveč delate,« je dejal nekoč zdravnik igralcu in komiku Nestroyu, »treba je, da se odpočijete in si preskrbite za spremembo.«

Komik se je zasmejal: »V zadnjih tednih sem igral dvanajst različnih vlog, spoznal sem se pri tem z neštetiimi ženskami in v zadnjem letu sem se nič manj nego petkrat zaročil. In to se vam vedno ne zdi dovolj spremembe?«

VSAK DAN ENA

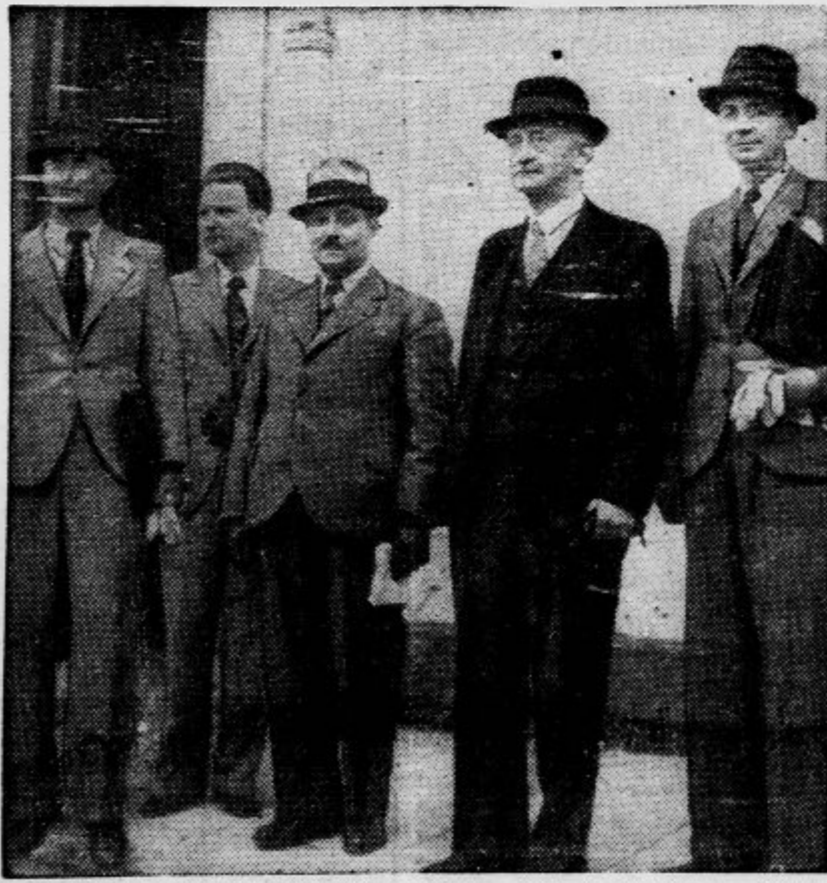
»Naučil se je trka z vrvo v Indiji« (Everybody's Weekly)

Povratak iz Moskve

William Strang, svetovalec angleške vlade v pogajanjih z Rusijo, se je vrnil iz Rusije z letalom v London

Francosko vojaško odposlanstvo v Moskvo

Od leve proti desni: korvetni kapitan Willoume, letalski stotnik Soviche, general Vašin in general Doumenc, vodja delegacije, čisto na desni poveljnik Cresp

Kulturni pregled

Literarni razgovor v Plovidiu

Vičo Ivanov

Vprašanje kulturne centralizacije in de-centralizacije je na Bolgarskem dokaj živo. Zlasti je opaziti tekmovalnost in malce zdravega ljubo-sumja med Plovidvom in Sofijo. Prestolnica Sofija je po svetovni vojni pritegnila nase toliko izobraženstva in si ustanovila toliko raznih kulturnih naprav, da se čuti Plovidv nekam zapostavljenega in je že obupal, da bi mogel kdaj dohiti srečnejšo tekmovalko, ki ima za seboj vse osrednje oblasti. Letos aprila je sofijski tednik »Literaturne glas« posvetil Plovidvu posebno številko in uredništvo je v uvodniku poudarilo načelo, da je »centralizacija« kulturnega življenja okrog Sofije že nevarna in sicer za samo Sofijo, ki bi izgubila svoje kulturnotvorne ambicije, če ne bo imela tekmeča, ni pa zdrava tudi za plodno in delavno provinco, ki bo počasi izgubila voljo do dela in začela v preveč podrejeni položaj nasproti Sofiji.

Iz te številke »Literaturne glas« pomenam, da je Plovidv pred osvoboditvijo in še dolgo po osvoboditvi kulturno prekašal Sofijo in imel značaj nekakšnih bolgarskih Aten v času, ko je bila sedanja prestolnica samo še velika vas, kakor pravi v svojem preglednem članku pisatelj Hr. Borina. V tednjem prestolnici Vzhodne Rumelije sta bila ustanovljena prva bolgarska Narodna biblioteka in muzej, čijih obline in bogate zbirke so pozneje delno prešle v sofijsko Narodno knjižnico in muzej. Tu je bilo središče bolgarskega novinstva in revialne književnosti; plovidovski dnevniki, ki so danes dokaj skromni, so dolgo časa uspešno reprezentirali napredek, idejno in etično višino bolgarske žurnalistike. V Plovidvu sta nekaj časa delovala pisatelja Ivan Vazov in K. Veličkov, urednika revije »Nauka« in pozneje »Zora« in združje, vala okrog sebe znaten krog pisateljev. V rumeljski prestolnici se je rodilo in zraslo bolgarsko gledališče, odtod so prihajali in delno se prihajajo številni nadarjeni dramski umetniki. Slovenski javnosti je dobro znano Plovidvsko pevsko društvo, ki ga je pomagal ustanoviti naš rojak, prof. Anton Bezenšek in ki slovi danes kot najboljši bolgarski pevski zbor. Tu je bila v devdesetih letih prva bolgarska slikarska razstava (Mitov, Čeh Mrkvička) in še do danes je Plovidv ohranil znatno vlogo v bolgarski likovni umetnosti. Velik pomen je imel Plovidv za razvoj bolgarskega šolstva: glede tega zavzema še danes vpliven položaj in združuje mnoge šole, izmed katerih je posebno znamenito učiteljske, čigar tradicije segajo še v dobo pred osvoboditvijo. K razmahu današnjega kulturnega življenja v Plovidvu je mnogo pripomogla ustanovitev Zveze kulturnih društev v Plovidvu, ki ima svoj dom, imenovano »Dom za izkustva in prosvjeta« in v njem udoben salon za umetnostne razstave, kakor tudi veliko dvorano za predavanja in koncerte. Umetnostne razstave so v Sofiji kaj pogost pojav in zanje valda živahno zanimanje. V Plovidvu deluje tudi ena največjih bolgarskih založb in knjigarn Hr. G. Danov, tu živi več pisateljev, med njimi Vičo Ivanov, Hr. Borina, Jordan Kovacev, Hr. G. Kazandžiev, Ilija Enčev.

Ob ris tega slikovitega mesta sem skušal očrtati v svoji popotni reportaži (Jutro, 14. julija t. l.) danes naj zaključim serijo člankov iz Bolgarije in o Bolgariji z oblikom pri plovidvskem književniku Viču Ivanovu. G. Ivanov je knjižničar Narodne biblioteka, in ko sem prispel k njemu, je ležal na njegovi mizi zvezek revije »Dom in svet«, v kateri je Alojzij Bolhar poročal o njegovi knjigi o Meštrovici. Ta knjiga (Ivan Meštrovic in njegovo izkustvo) je izšla lani v izdaji »Bilgotki jugoslavjanskog društvo Plovidve«. Je to prva bolgarska publikacija o reprezentantu jugoslovenskega kiparstva. Vičo Ivanov je spisal uvodno študijo, ki vsebuje vpogled v razvoj jugoslov. umetnosti, življenjske Meštrovici in opis njegove umetniške rasti od prvih začetkov do danes, kakor tudi komentar k 41 kipom, čijih slike so reproducirane v drugem delu knjige. Bolgarski pisec ima visoko mnenje o Meštrovici, ki mu je »edinstven predstavitelj balkansko-slovenske umetnostne misli«. Njegova knjiga je lep donesek k že obilnim meštrovicičarjem, ki so imela prizadevanja bibliografskega in nepozabnem kulturnem uredniku »Prager Presse« A. St. Mágru, žal da reprodukcijska tehnika ni ravno na višku. Že prej je izdal G. Ivanov trdno dokumentirano in dobro ilustrirano študijo »Puškin v svojata grafika« (1937). Bolgarski meštrovicolog je tudi razgledan esejist in publicist. Spisal je in izdal v posebni knjigi študijo »Pjeto K. Javorov kao čovjek i poet« (s predgovorom sofijskega slavista prof. Mihajla Amandova), dalje monografijo »Nešo Bončev, prvič bolgarski kritik« (s slikami in faksimili) in zbirko literarnih medajlonov in profilov »Ideji i ličnosti«. V slednji je zbranih 38 njegovih sestavkov, med katerimi so članki o Vasilu Levskem, Hristu Botevu, T. G. Vlahovu, A. Straš. mirovu, Todoru Trajanovu, Elinu Pelinu, Dimčo Debeljanovu, N. Rajnovu, Marcelu Proustu, V. Huguju, Rabindranatu Tagoru, Tolstouju, Molnarju I. dr. Izmed njegovih pripovednih knjig naj omenim zbirko črtic »Kak živjati nekde« in »Dve povesti«. G. Ivanov je seveda govoril predvsem o Plovidvu, o njegovih kulturnih tradicijah, o njegovem sedanjem pomenu v splošnem

bolgarskem prizadevanju po močni nacionalni in ljudski kulturi. Pripovedoval je zlasti o pomenu Plovidva za bolgarsko slikarstvo, o delovanju Zaharija Zografa, o ustanovitvi samokovske šole; kazal mi je njegovo originalno pismo, po katerem je G. Ivanov odkril dotlej nejasno rojstvo leto Zaharija. Okoli teh imen in letnic se je sukalo prebujenje bolgarskega naroda, njegov duhovni odpor zoper Grke in prvi fizični upori zoper turško gospostvo; v vsem tem so se bliskali daljni ognji francoske revolucije in videl se je vpliv dubrovniških trgovcev, ki niso posedovali samo blaga, marveč tudi duhovno hrano. Ruski vplivi in posebej še vpliv bolgarske narodne, hajduške pesmi so ojačevali narodno zavest in pripravljali ljudstvo za končni obračun z večstoletnim otomanskim suženjstvom.

V Plovidvu nismo samo ponosni z našo kulturno tradicijo — je dejal G. Vičo Ivanov — marveč hočemo, da bi bilo naše mesto, ki je po velikosti in pomenu drugo v Bolgariji, regionalno središče novega kulturnega razmaha. Izvedeli ste že, kaj je pomenil Plovidv za bolgarsko kulturo pred zedinjenjem južne in severne Bolgarije. Že v svitu našega prepoveda je bil središče borbe zoper helenizem, v Vzhodni Rumeliji pa mu je bila dana vloga organizatorične. Ga središča celotne bolgarske kulture. Umetniki plovidvskega gledališča so položili umetniške temelje sofijskemu gledališču. Bili so to časi pionirskega kulturnega dela, ki pa je pokazalo nagle in velike uspehe. Kdor razmislija o vlogi gledališča v narodnem življenju, naj prečita zgodovino plovidvskega teatra, ki je bil neposreden deležnik v boju za osvoboditve, saj je ljudstvo pripravljalo čustveno na upor. Glede likovne umetnosti ga menda ni mesta v Bolgariji, ki bi lahko toliko pokazalo kakor Plovidv; dejal bi, da so ta izredni razmah umetnostne kulture v Plovidvu povzročili posebni psihogeografski činitelji. Epična trakijska ravan je s svojim posebnim ritmom in svojo staro kulturo navdahnila Ivanu Vazovu njegovo epepoje »Ne zabravljate tu so delovali odlični poetje in pisatelji Konstantin Veličkov, Stojan Mihajlovič, Petko Karavelov in drugi, v najnovejšem času pa Nikolaj Rajnov, ki je bil tu glavni bibliotekar Narodne knjižnice, literarni kritik Ivan Radoslavov I. dr. Nepozabni zgodaj umrl Dimčo Debeljanov je tu študiral gimnazijo in posvetil našemu mestu pesem »Plovidve«, ki je izpoved prvih muk in razočaranj na življenjski poti, sprščajoči se v čustvu osamelosti in v občudovanju plovidvskega pejzaža in mestnega lika.

O svojem zanimanju za Meštrovici mi je dejal G. Ivanov, da je pred dobrimi tremi leti stopil v pisemne stike z zagrebškimi umetnikom in je potlej prvi v Bolgariji opozoril na njegovo delo. Ilustrirana študija, ki jo je izdala »Bilgotki jugoslov. društvo«, je viden sad zanimanja, ki se pojavlja v Bolgariji, ne le za Meštrovici, marveč sploh za kulturo slovanskih sosedov od Caribroda do Ljubljane.

Zapiski

BOLGARSKA PISATELJICA J. BOJADŽIEVA V LJUBLJANI

V Ljubljano je prispela gđ. Jordana Bojadžieva, profesorica in književnica iz Sofije. Ugledna gostja je izdala doslej dve knjigi prevodov iz srbskohrvatske književnosti, obe v »Bilgotki jugoslavjanskim pisatelji, ki jo je prišel na njeno pobudo izdati največji sofijski založnik T. F. Čipev. Kot prva knjiga nove biblioteka je izšel zbornik mladinske proze »Darovito dete«, ki mu je spisal predgovor pisatelj in prevajalec iz bolgarsčine v srbsčino Siniša Panović. V tem okusno izdanem in ilustriranim zborniku so prevodi iz spisov Petra S. Petrovića, Andre Frančevića, De. sanke Maksimović, Vlastimira Petkovića, Jelene Bilbiće, Gvide Tartaglia, Milice Jančević, Siniše Panovića, Branka Sućevića, Selene Dukić, Živojina Vukadinovića, Milana Santića, Božidarja Kovačevića. Druga knjiga prevodov gđ. Bojadžieve obsega sedem izbranih novel enega najboljših proznih pisateljev iz Bosne Iva Andrića (sedanjega poslanika Jugoslavije v Berlinu). Predgovor tej knjigi, ki šteje 180 str., je napisal dr. Nikola Mirković.

Gđ. Bojadžieva, ki izborno pozna srbskohrvatski jezik, je dopotovala v Ljubljano z namenom, da se na hitro roko sezna tudi s slovensko književnostjo. Posebej jo zanimajo mladinske knjige in je večeraj v teku dopoldneva obiskala Mladinsko matiko, kjer jo je pisatelj in urednik »Našega roda« G. J. Ribičić seznanil z organizacijo in publikacijami te največje slovenske mladinske založbe.

Ugledni gostji želimo, da bi nabrala med nami kar najugodnejše vtiske.

»Slovenski narod svojemu pisatelju«. Pod tem naslovom je priobčil »Moravskoslezsky denik« v številki z dne 5. t. m. čl. nek dr. V. Mě r k e, ki seznanja češko javnost z odkritjem spomenika pisatelju dr. Ivanu Lahu. Pisec navaja vzpodbudno odlo-mek iz govora E. Gangla in piše ob koncu: »Prof. dr. P. Karlin in njegova pomočnica, prof. M. Subic in insp. Luznar, so izvršili s postavitvijo spomenika ne samo plemenito delo za svojega tovariša, marveč — in to je poglavito — so dali priliko in možnost, da je sam narod izrekel in izrazil svoje spoštovanje do pisatelja, ki je vse življenje živel, trpel in nesebično delal za svoj narod.

Francoski pisatelj Jean Giraudoux je bil pred dnevi imenovan za nekakega propagandnega ministra francoske vlade s službenim nazivom »haut-commissaire à l'information«. Današnji mednarodni položaj in vloga propagande v politiki drugih držav sta prisilila tudi pariško vlado, da je ustanovila oblast, ki bo osredotočila vso znanje in notranjo propagando in nadzerala v tem pogledu ne samo tisk, marveč predvsem tudi radio, ki je danes morda najmočnejši propagandni činitelj. Za Francoske je značilno, da se pri vsem tem skrbno izogiblje besede propagandna in da hoče, jo samo informirati, ne pa vsiljevati svetu tuzov in stremiljenj vlade. Še pred ustanovitvijo informacijskega komisariata so si bili v vladnih krogih edini, da gre to mesto pisatelju. Navajali so predvsem ime Jules Romains, Pierre Mortier in Geor-

ges Duhamel. Imenovanje Jeana Giraudouxa je presenetljivo francosko javnost, vendar pa v pozitivnem smislu, zakaj nihče ne odreka temu pisatelju visokih kvalitete za novo odgovorno mesto. Giraudoux je po André Billyju »eden izmed mojstrov moderne fantazije, avtentičen stvarjalec estetskih vrednot.« Svoje vojne spomine je zbral v knjigi »Lectures pour une ombre« in »Adorable Clio«, še prej pa je prišel na glas zlasti v knjigi »L'École des indifférents«. Nadaljnji njegovi značilni spisi so: »Simon le Pathétique«, »Suzanne et le Pacifique«, »Juliette au Pays des hommes«, »Ondine«, »Bella«, »Siegfried et le Limousin« I. dr. — Naljuduje je hotelo, da je izšla ob istem času, ko je bil Giraudoux imenovan za informacijskega komisarja, nova knjiga njegovih člankov o franco. sikh javnih vprašanjih z značilnim naslovom »Plein Pouvoir« (Polnomočja). Ne-zavisno od svoje nove funkcije, za katero pri pisanju teh člankov ni še vedel, razpravlja Giraudoux o vprašanih francoske. ga poslanstva v sedanjem svetu. O odnosu pisateljev do javnih vprašanj dobro pripominja: »Ne živimo več v dobi, ko sta mogla govornik in pisatelj lagodno izbirati svoje sižeje. Danes si sižeji sami izbrajo

govorniška in pisateljska. Ali bolje: siže, zakaj ni jih več kakor en sam.« Kakšen je ta prvi? Narod, domovina! Resnični in pravi problem Francije, piše Giraudoux, ne zavisi toliko od mednarodnih dogodkov, ko likor se samo osvetljuje v njihovi luči. Že stoletja živi Francija v prepričanju, da je eden izmed narodov, ki usmerjajo človeštvo, predvsem kajpak na intelektualnem in moralnem področju, kjer Francija brani svobodo in skuša dvigniti »človeku človeški razum.« Če hoče Francija ohraniti svoje prvenstvo, mora ostati »narod prvega reda«, a to pomeni, da more tudi vsak francoski državljani biti prvovrsten državljani. Giraudoux naznačuje v svoji novi knjigi pota in sredstva za to nujno izpo. polnitev francoskega narodno-državnega občutja, ki bo slej ko prej ostalo zvesto starim svobodoljubnim in humanitarnim idealom.

Nova knjiga o francoski poeziji. Pri založbi Nouvelle Revue Française je izšla knjiga Thierryja-Maulniera »Introduction à la Poesie française, ki jo označuje — po sodbi prvih kritik — izredno dober uvod in skrbno izbrana antologija primerov iz francoskega pesništva v drugem delu knjige.

SPORT

15 let soboškega kluba Mure

Agilni prekmurski sportni klub v Murski Soboti bo v nedeljo 13. t. m. slavil 15 let obstoja

Murska Sobotica, v avgustu Vprav o proslavi 20letnice priključitve Slovenske krajine k Jugoslaviji bo praznoval tudi Sportni klub Mura 15letnico svojega delovanja z velikim sportnim dnevom in bogatim sporedom tekem v vseh sportnih disciplinah. Jubilej SK Mure je za Mursko Sobotico prav pomembna prireditve, saj klub ni bil zgolj pionir sporta v Prekmurju, ampak je s svojimi uspehi napravil veliko propagando za Prekmurje in ga znatno približal naši skupnosti.

Prvi pogoji za ustanovitev sportnega kluba so bili podani takoj po zasedbi Prekmurja po jugoslovenski vojski 12. avgusta 1919. Mladina se je prva oprijela sporta kot zdravega pojava sodobnosti. Klub pa je bil ustanovljen šele leta 1924 in si je našel naziv SK Mura. V začetku je štel samo 90 članov, z novimi uspehi pa je številno članstvo je stalno rasto in je doseglo danes že številko 350.

SK Mura goji lahko atletiko, nogomet, tenis, table tenis, zimski sport, plavanje, kolesarstvo, sabljanje in šah ter je vključen v raznih sportnih zvezah. Malokateri podeželski sportni klub si je v tridih borbah na sportnem polju pridobil toliko trofejev, priznanj in odlikovanj.

Slava Murine hazene

Največji sloves je prinesla Muri njena hazena. V dobi, ko je bil ta sport v Jugoslaviji na vrhuncu, je bila Mura eden najmočnejših klubov v državi. Hazenašice SK Mure so odigrale 80 tekem, pri katerih so dosegle 62 zmag, 6krat so igrala neodločeno in samo 12krat izgubile. Razmerje golov znaša 788:333 v korist Mure. Soboške hazenašice so porazile prvaka Italije, dosegle lep uspeh proti prvaku Češkoslovaške ter igrala neodločeno proti reprezentanci Zagreba. Škoda, da v splošni dekandenci hazenskega sporta v državi tudi Mura ne goji več te lepe sportne panoge, ki ji je prinesla največ slave. Več soboških hazenašic je bilo tudi v državni reprezentanci na tekmah za evropsko prvenstvo v Londonu.

Uspehi v table tenisu

Med najbolj delovnimi sekcijami je bila že od nekdaj tableteniška sekcija. Njeni igralci so se povsod lepo uveljavili in dosegli več pomembnih zmag. Dosegli so 17 prvenstev dravske banovine, 7 državnih prvenstev, več prvenstev Zagreba in savske banovine. Prvo oficelno državno prvenstvo v table tenisu je bilo leta 1930 v Murski Soboti in od takrat so člani SK Mure večkrat nastopali kot državni reprezentanti v Baden-Badenu, Parizu, Pragi in drugod na tekmah za evropsko prvenstvo. Načelnik sekcije Janez Nemeč je bil na tekmah v Pragi vodja naše državne reprezentance.

Nogometna sekcija je bila od ustanovitve hrbtnica kluba.

Od 1. 1924 do 1938 je odigrala 250 tekem. Zmagala je 128krat, neodločeno je igrala

Produkcija plavalne šole

Drevi ob 18. v kopališču Ilirije

Prva jugoslovenska plavalna šola bo pokazala danes sadove svojega dela: mladino naučiti plavanja, plavalce priučiti v reševanju utopljenec. Oboje bo pokazala plavalna šola prav nazorno s svojo produkcijo. Mladinski počitniški tečaj bo najprej pokazal delo z mladino na suhem, smotne telesne vaje za plavanje, nato prehod do iger in navajanje otroka na vodo ter končno plavanje. Sposobnejši bodo pokazali svoje znanje tudi v 50metrskem tekmovalju.

Nato nastopijo udeleženci reševalnega tečaja. To so predvsem otrošniki iz raznih krajev naše banovine, policijski stražniki iz Ljubljane, poklicni gasilci in sportniki. Tečaj je obiskovalo 30 udeležencev. Pokazali bodo najprej različne vrste plavanja, ki jih mora znati vsak reševalec, nato pomoč samemu sebi, kadar primje plavalca krč, pomoč utrujenemu, nadalje razne oprostine, reševalne in transportne prijeme utopljenec, prikazane v vodi in na kopnem, reševanje utopljenca v obleki, slaganje med plavanjem v vodi in slično. Nato bodo posamezne skupine pokazale vse štiri vrste umetnega dihanja in naloge za oživljanje utopljenca.

Vstopnica k zanimivi produkciji je samo 2 din in vabimo vse sportnike in plavalce sploh, da se je udeležijo. Produkcija bo trajala vsega eno uro.

V nekaj vrstah

V soboto bo v Zagrebu sestanek predstavnikov Hrvatske sportne slege s slovenskimi delegati, na katerem se bo razpravljalo o nadaljnjem delu za reorganizacijo našega nogometnega sporta mimo

33krat, izgubila pa je 89 tekem. Razmerje golov je 877:562 v korist kluba. Do leta 1936 je SK Mura igral v II. razredu mariborskega nogometnega okrožja, zadnja tri leta pa igra prav vidno vlogo v podsaveznem I. razredu in bo brez dvoma letos resen kandidat za eno prvih treh mest v podsaveznem prvenstvu mariborske skupine.

Ne samo Murska Sobotica, ampak vse Prekmurje je lahko ponosno na izredno delo, ki so ga ustvarili poztvovalni in idealni delavci SK Mure, ko so si zgradili lastno igrišče, ki je brez dvoma eno najlepših v naši državi. Leži sredi soboške fazanerije, od vseh strani obdano z 20 m visokimi drevesi, daleč v stran od vsakega prometa. Stadion nosi po najvišjem dovoljenju ime »Stadion Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«. Odprt je bil 23. junija 1936 pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. Na Murinem sportnem stadionu je krasno nogometno igrišče 105x70 m, ki je pokrito z angleško travo, obkrožuje ga pa tekališče za lahko atletiko. Arhitektonsko zelo lepo zidana tribuna je tudi s praktične strani dobro konstruirana. V stadionu je tudi lepo teniško igrišče, poleg stadiona pa krasno kopališče z dvema bazenom, tako da so vsa soboška sportna igrišča in naprave koncentrirane na krasnem prostoru v zdravem gozdnem zraku.

Uspešno delovanje SK Mure je našlo priznanje tudi na najvišjem mestu. Klubu je bilo na svečani seji dne 1. decembra 1937 izročeno visoko odlikovanje: Pohvala uprave kraljevega fonda. To redko priznanje je tem častnejše, ker ga imata med vsemi klubi v banovini samo ljubljanska Ilirija in Mura.

Teniška sekcija v zadnjem času spet lepo napreduje. Pred kratkim je odigrala prijateljsko tekmo v Varaždinu, revanš pa bo v Murski Soboti.

Plavalci so pričeli z rednim treningom v 33 m dolgem bazenu in so že v juniju v prijateljskem dvoboju z MPK pokazali prav lep napredek z razveseljivimi začetnimi rezultati. V kratkem se bodo spet pomerili z mariborskimi tovariši.

Table-teniška sekcija je od 15letnik kluba spet oživela in pričela z resnim delom. Na internem turnirju je izšel kot zmogovalec nekdanji drž. prvak Janez Nemeč.

Šahovska sekcija je bila ustanovljena v jesen. Šteje 30 članov, ki so se pomerili na turnirju, iz katerega sta izšla kot zmogovalca prof. Segula in notar Jezovšek.

Lahko atletiko goji klub že več let. Priredila je več lahkoatletičkih mitingov in godnih tekov, na katerih so klubovi člani dosegli lepe rezultate. Posebno skrb pa posveča sekcija vzgoji mladine, ki nas bo gotovo kmalu presenetila z uspehi.

Ob 15letnici delovanja, ki jo bo SK Mura praznoval v nedeljo 13. avgusta, klub lahko s ponosom gleda na svoje delovanje. Uspehi, ki jih je dosegel v tej kratki dobi, bodo članom vzpodbuda k novemu delu na sportnem polju.

Na zadnji seji zagrebškega atletskega podsaveza so ponovno pretresali vprašanje odgoditve atletskega troboja med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano ter sprejeli nekoliko skromnejši proračun — kar bi šlo na račun nagrad za tekmovalce, dalje na račun reklame po ulicah itd. — tako da bodo vsi stroški znašali nekaj nad 30.000 din. S temi pogoji in če dobi podsavez 15.000 din državne podpore, je pripravljen izvesti ta troboj teden dni kasneje, kakor je bil določen, torej od 18. do 20. t. m. Za našo atletiko bo to tekmovalstvo gotovo velike koristi, pa naj tamkaj osvoji prvo mesto Beograd ali Zagreb ali Ljubljana.

V Beogradu bodo v soboto in nedeljo veslaške tekme za nacionalno in državno prvenstvo v stadionu pri Adi Ciganilji. Za to tekmovalstvo je pripravljeno rekordno število naših veslačev, med njimi vsi najboljši iz Primorja. Veslaški savez je glede na izkustva iz prejšnjih prireditev napravil vse, da se bodo tekme razvijale v zadovoljstvo tekmovalcev, pa tudi gledajočega občinstva.

Boris Smerdu, juniorski teniški državni prvak in bivši član ljubljanske Ilirije, gostuje te dni na večjem mednarodnem turnirju na Madžarskem. S svojim rojakom in klubskim tovarišem Lanom je Smerdu v singlu prišel do finala, v katerem je po lepi igri zmagal v dveh setih 6:3, 6:3 in tako osvojil prvo mesto. Naši igralci bodo še nekaj dni gostje na Madžarskem.

Z enim svojih vidnejših plavalcev, Franjom Dvojakom, je Zagrebški plavalni

klub nedavno v Samoboru sabetil nov plavalni rekord na progi 400 m prano. Dvojak je v 25metrskem bazenu preplaval to progo v času 6:27.8 s tem izboljšal zadnji najboljši čas Laškara na tej progi od 6:35 za nad 7 sekund.

Razpis

propagandne plavalne tekme na Dravi, ki jo prireja Mariborski plavalni klub, član Jugoslovenskega plavalnega saveza, v nedeljo, dne 13. avgusta 1939 ob 10. na progi Mariborski otok — kopališče Kristijan. Pravico do starta imajo vsi verificirani in neverificirani člani klubov JPS. Glede na propagandni namen prireditve lahko startajo tudi plavalci, ki niso včlanjeni v klubih JPS in plavalci, ki sploh niso člani kakega kluba.

Start bo točno ob 10. pri mostu na Mariborski otok ter se morajo prijavljeni plavalci ob 9.45 javiti vodji plavalne tekme. Proga vodi po reki Dravi od mosta na Mariborski otok — brv — državni most na cilj pri Kristijanovem kopališču na levem bregu Drave. Dolžina proge je 3000 m. — Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JPS. Vsi tekmovalci plavajo na lastno odgovornost. Pred tekmo bo zdravniški pregled vseh tekmovalcev. Prireditelj MPS bo pripravil zadostno število čolnov in izvežbena osebja, da se prepreči event. nesreče. — Pismene prijave je treba oddati najkasneje do sobote dne 12. t. m. do 12. na naslov: Mariborski plavalni klub, Maribor, Trg svobode — grad. Prijavi je priložiti dan 5. Poznejše prijave se ne bodo upštevale. Zrebanje bo pred startom. Nagrade: zmogovalec prejme častno plaketo, drugo in tretjeplasiirani pa častne kolajne. Prireditelj si pridržuje pravico odkloniti prijavo z navedbo vzroka odklonitve. Tekmovalje bo ob vsakem vremenu.

Razpis

motociklistične gorske dirke Velika Loka—Catež

Prireditelj Moto-Hermes, Ljubljana. Proga 6520 m, start Velika Loka pri kolodvoru, Catež gostilna Urbančić cilij. Start je stoječ in v intervalu 2 minut z užganimi motorji. Dirka se za klubsko gorsko prvenstvo in so kot konkurenti dopuščeni člani Moto-Hermesa. Vozači drugih klubov lahko vozijo izven konkurence, a se s tem avtomatično podvržejo ostalim točkam tega razpisa. Tekmuje se po spornem pravilniku FICM in po nacionalnem spornem pravilniku SMJK. Motorna vozila morajo ustrezati internacionalnemu pravilniku FICM. Opremljeni morajo biti z dvema medsebojno neodvisnima, sigurno in hitro delujočima zavorama.

Razpored: a) motorna kolesa do 100 ccm; b) turni motorji do 250 ccm; c) turni motorji do 1000 ccm; d) sportni motorji do 350 ccm; e) sportni motorji do 600 ccm. Kategorija, za katero se prijavijo manj kot trije vozači, odpade. Start šibkejših motorjev v naslednji višji kategoriji je dovoljen samo enkrat. Ocena se izvrši na podlagi prevoženega časa v posameznih kategorijah.

Prijave se sprejemajo najkasneje do 17. avgusta t. l. v tajništvo kluba, Dvočakova 3, tel. 24-07. Darila: Najboljši vozač kluba prejme častno darilo, ostali zmogovalci drugih kategorij pa prejmejo plakete in praktična darila. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo po dirki v gostilni Urbančić. Pregled vozil bo na dan dirke točno ob 14. uri.

Prireditelj dirke Moto-Hermes v Ljubljani odklanja vsako odgovornost za poškodbo oseb ali imetja, ki bi se med treningom oz. dirko pripetila. Tekmovalec vozi na lastno odgovornost ter je osebno odgovoren za ev. poškodbe oseb oz. njih imetja lastne ali tretje osebe, kar potrdi s podpisom in oddajo prijavnice. Tekmovalci se morajo brezpogojno pokoriti vodstvu dirke. Pritožbe se morajo predložiti 20 minut po izvršitvi dotične točke vodstvu dirke. Proti razsodbi vodstva in razsodišču ni priziva. Tekmovalci so obvezni sidentiti za trening in dirko primerno zavarovanje, in sicer nezgodno in jamstveno. V primeru slabega vremena se dirka preloži na nedoločen čas. Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe razpisa.

Razpis

medklubskega atletskega mitinga na Jesenicah

ASK Gorenje razpisuje za nedeljo dne 20. avgusta t. l. ob 8. medklubski lahkoatletski miting na igrišču ASK »Gorenje« na Jesenicah z naslednjim sporedom: Juniorski: skok v višino, tek na 100 m, met krogla, met kopja, skok v daljino, met diska, skok ob palici, tek na 1000 m, seniorski: skok v višino, troskok, skok ob palici; meti: krogla, kopje, disk; teki: 100 m, 1000 m, štafeta 4x100 m.

Tekališče ima dva nedvignjena zavoja in je posuto z ugaski. Pravico nastopa imajo vsi člani klubov, ki so včlanjeni v JAS. Tekmuje se po pravilih in pravilniku JAS. Vsak tekmuje na lastno odgovornost. Vsak prvoplasirani prejme priznanico. Vodstvo prireditelja si pridržuje pravico morebitne spremembe razpisa.

SK Svoboda, Ljubljana. Zaradi nedeljskega gostovanja na Jesenicah bo v petek obvezen članski sestanek vseh nogometarjev v Delavski zbornici ob 19.30. V pošteb bodo prišli samo oni, ki bodo prisotni na sestanku ali pa opravili odsotnost. — Ker se prične prvenstveno tekmovalstvo 27. t. m., se prično redni treningi zopet ob sredah in petkih. Oni igralci, ki so izven Ljubljane in se do tega časa ne mislijo vrniti, naj to pismeno sporoče upravi kluba.

SK Jadrans obvešča svoje članstvo, da bodo redni treningi vsako sredo in petek od 16. dalje. Obiskovanje treningov je dolžnost!

SK Ljubljana. Danes obvezen trening vseh aktivnih nogometarjev. Važno zaradi nedeljskega gostovanja v Zagrebu in Murski Soboti.

Ob vsaki priliki — se spomnite

da se »Jutro« Mal ogled v Sloveniji naj upešnejša, naj- omejeje in najhitroje povzroča valovanje do stišnje vsak vrst, se predajo in nakup vsak stvari, za spremljanje, lo- skala, podjetja, kapital, š- aktivne in za vse druge

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopis in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Tri plesarske in slik. pomočnike

Pisarniško praktikantko

Posredovalnica Ogrinc

Sposobno frizerko

Prikojevalca

Polir ali tehnik

Brivski pomočnik

Kurjača

Perfektno kuharico

Čevljarkega pomočnika

Frizerko

Izrjen knjigovodja

Perfektno kuharico

Zanesljivo gospodinjno

Službe išče

Gospodična

G. T. Rotman

S Pegazom — okrog sveta

121

Tam so obsedeli, visoko in na suhem, le mleka ni bilo. Na srečo so imeli v čutari še malce mrzle kave. Na nekaj pa gospod Vrtačnik ni bil popazil: »Pegaz« je ležal s trebuhom ravno na odprtini dimnika. Kakor veste, ima plin lastnost, da se razširi, ako ga segreje... in kmetica je pravkar kurila v peč...

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Uradnik dolgotrajno bančno prakso išče primerno zaposlitev. — Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Zaposlitev«. 18684-2

Vajenci (ke)

Za vajenca ki se je že učil 1 in pol leta v trgovini mesanega blaga, želim najti mesto za nadaljnje učenje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22515-44

Vajenko za modistovski salon — sprejme Sinkovec Justič, Cigaletova 3. 22517-44

Pouk

Instrukcije iz matematike, fizike, kemije, išče akademik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi za hranov«. 22521-4

Potniki

Zastopnika za masit išče večja tvrška iz dunavske banovine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mast«. 22523-5

Zastopnike

prvovrstnega in vajenca Kongresni trg 16, Ljubljana. 22544-1

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - J. J. WOLFOVA, LJUBLJANA

Pridelki

Kislo zelje, repa in cele glave za samo, novo, prvovrstno dobavljiva po brezkonzumni ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Povšetova ul. 47 tel. 25-91. 280-33

Sadje

Koroške brusnice (Preiselbeeren) dobro izbrane, raspoložljive po št. ali hrzovozno od 6 kg naprej po dnevnici eni Henrik Zechner, Ljubljana, Koroško. 18669-34

Prodam

Parkete in parketne odpadke ugodno proda Ivan Šiška, tovarna parketov, Metelkova ul. 4, telefon 22-44. 249-6

Kupim

Šolski inventar Za zasebno dvorazredno trgovsko šolo združbe trgovcev v Murski Soboti potrebujemo kompletne šolske inventar in sicer šolske klopi, šolske tabele, katedre, pohištvo za ravnateljsko pisarno in učiteljsko zbornico. Prospekte in ponudbe na: Upravo združenja trgovcev v Murski Soboti. 22512-7

Wertheim blagajno železno, dobro ohranjeno, manjšo, kupitno. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blagajna«. 22518-7

Les

Bukove hlode prima od 20 cm premera naprej kupim po najboljši dnevni cen. Gumzej, Celje. 22399-15

Pohištvo

Orehovo spalnico kompletno, s tremi omarami, lepo in dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22519-12

Pohištvo

novi in že nabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v obrambo, sprejememo posebni oddelek v komisijko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je s tem oddeleku vedno dovolj. Vse reklame preskrbimo sami. Sporučite nam ga dopisno ali ustno. Prev. voz pohištva preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa 12. 17-12

Auto, moto

DKW motor star, kupim, v račun dam novo harmoniko in novo kolo, Trafika, Tyrševa 37b. 22536-10

Motor z 2 prikolicama

(dobavna in osebna) prvovrstna znamka. Cena 4.800 din. Na ogled vsak dan do 9. zjutraj in 5-7 zvečer. Cizeri, Stari trg 26, II. nadstropje. 22538-10

Majhen avto

brez karoserije tudi za dobavni avto, dobro ohranjen, cena 3800 din. Na ogled vsak dan do 9. zjutraj in 5-7 zvečer. Cizeri, Stari trg 26-II. 22539-10

DKW Meister

limuzino v brezhibnem stanju, malo voženo, OPEL P 4 limuzino, voženo samo 15.000 km, kot novo. HARLEY DAVIDSON, motocikel s prikolicom, dobro ohranjen, za din 6.500. CHEVROLET in WANDERER limuzini, model 1936, pripravljene za taksi, ugodno prodajam. DWK zastopstvo, — J. LOVSE, Tyrševa 35. 22481-10

Kapital

Hranilno knjižico Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Denar«. 22434-16

NAZNANILO OTVORITVE

Novo preurejena gostilna pri Stadjionu, nasproti železničarskih hiš

„Pri Fonu“

Tyrševa cesta št. 84 nudi topli, mrzla jedila, toči pristna štajerska in dolenska vina. Ima hladen senčnat vrt in lep prostor za ballnanje. — Se priporoča

gostilna FON

Otvoritev v petek 11. avgusta 1939.

BADEN-BADEN

Zdravilišče v Schwarzwaldtu proti reumi, gihtu in katarju

INTERNACIONALNE KONJSKE DIRKE

20. — 27. avgusta 1939.

CASINO: Rolette, Trente-et-Quarante, Baccara, Klondyke

Direktni vlaki Wien—München—Paris preko Baden-Oos.

Informacije daje: Njemački Saobračajni Ured, Zagreb, Zrinski trg 18, telefon br. 81-70.

Osnovana leta 1907.

Banka in hranilnica
D. D.
KRAPINSKE TOPLICE
podruž. v Zagrebu, Račkoga ul. 8, I. nadstr. — Sprejema vloge na tedenske hranilne obroke po zelo ugodnih obrestih v zvezi z brezplačnim zavarovanjem

DAJE POSOJILA
državnim in samoupravnim uradnikom in uslužbencem, oficirjem, orožnikom, železničarjem, upokojencem, zasebnikom itd. — Za pojasnila obrnite se na zavod.

Posojila

različna, preskrbljen hitro in brez kakšga predplačila

Rudolf Zore Ljubljana, Gledališka 12 Znamka 3 din. 22533-16

Hranilne knjižice

rednotne papirje kupujemo stalno po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu

Rudolf Zore Ljubljana, Gledališka 12. 22534-16

Kdo posodi

din 1.000 za dva meseca? Vrnem zanesljivo in plačam lepe obresti. Ponudbe po »inteligent« na ogl. odd. Jutra. 22543-16

Lokali

Zagrebsko mešč. gostilno na najprometnejšem ogli, v neposredni bližini Jelačićevega trga in glavne tržnice, posebno obiskana, popolnoma urejena s dvema lokaloma, kuhinjo, hladno pivnico, s letnim vrtnom in s stanovanjem pri gostilni, prodajam s dolgotrajno namensko pogodbo in celokupnim inventarjem in opremo. Cena 65.000 din. Poslovalnica Pavle. Kovič, Zagreb, Ilca 144. 22462-19

Posest

Večje število parcel kompleksov, parcel, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil ma naprodaj gradbeno strokov. izobražen posredovalec

KUNAVER LUDVIK Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpologo. 125-36

Vinogradno

lepo, v Halozah, krasna hiša, takoj ugodno prodam. Ponudbe na podruž. Jutra v Ptuj pod »Zaradi družinskih razmer«. 18638-20

posestvo

lepo, v Halozah, krasna hiša, takoj ugodno prodam. Ponudbe na podruž. Jutra v Ptuj pod »Zaradi družinskih razmer«. 18638-20

»SERIRAJ V „JUTRU“!

»SERIRAJ V „JUTRU“!

Stanovanje

Dvosob. stanovanje komfortno, moderno, s kabinetom, oddam takoj. 550 din. Šišenska 59. 22541-21

Stanovanja

Stanovanje 2 sob s pritlikinami, išče za takoj ali najkasneje 1. novembra v centru Ing. V. Rovšek, »Dorotheum« Miklošičeva 12. 22467-21a

Sobo odda

Dve osebi sprejemam v lepo solčno sobo, s souporabo kopalnice, na željo vsa okrbna. Bletweisova c. 48, IV. desno (dvigalo). 22537-23

Sobe išče

Prazno sobo s strogo separiranim vodom, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zg. Šiška ali bližina«. 22525-23a

Elegantno sobo

opremljeno ali garsonjeto, — strogo separiran vohod, uporaba kopalnice, po možnosti centralna kurjava, — išče v centru boljša gospodična. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »15. avgusta«. 22547-23a

Dijaške sobe

1-2 dijakinji iz boljših hiš, sprejme prof. družina v najboljšo oskrbo. Blizina gimnazije, klavir, kopalnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vzgojca«. 22469-22

Živali

Nemško dogo pelco, belo črno, dobro čuvajko, 7 mesecev staro proda Albin Vreček, — Ljubljana VII., Celovška cesta 30. 22545-27

Dražbe

Na javni dražbi dne 11. avgusta t. l. ob 2. uri popoldne se bo prodajalo v javnem skladišču trdke Špedicije Turk odd. 23. Masarykova c. 9 preko 3.000 kozarcev za vkuhanje sadja in sočiva. Izključna cena teh kozarcev bo polovica cenilne vredno stl. 22532-32

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Sverlofikalnica

INSERIRAJ V „JUTRU“!

OKASA tablete
Pri sporni slabosti lahko poskusite

OKASA TABLETE
za moške

100 komadov din 220.— proti povzetju.

Zastopnik: Lekarna Mr. Rožman Miroslav. Beograd — Terazije 5. Ogl. 5 3 1846-35

Kako sem odstranila svoje gube

ko se odrekli kozmetični specialisti in takozvani »odstranjevalci gub«.

ENOSTAVNA DOMAČA NEGA USTVARJA CUDA

Za noč sem uporabljala kremo, po mešano z Biocelom, ki ga pridobivajo iz jedra globokih kožnih celic mladih živali. Ta je kakor Biocel v Vaši lastni koži. Ta v resnici magična substanca ohranja Vašo kožo čvrsto, svežo in mlado. Odkril jo je slaven profesor dunajskega vseučilišča. Zdal je pomeneča. Zdal je pomeneča. Uporabljajte to hrano za kožo z Biocelom zvečer. Zjutraj uporabljajte belo kremo Tokalon. Ona hrani kožo, zožuje razširjene pore in je ob enem najboljša podlaga za puder in šminke.

V vsakem primeru je zanjem uspeh, če uporabljate ti dve kremi, ali pa Vam povrnemo dvakratno kupno ceno.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA
KNAJPEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVNE PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

BLAGO ZA POHIŠTVO SEVER, LJUBLJANA, MARJIN TRG

vedno. najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri

Razglas!

S Pravilnikom o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za onemoglost in starost z dne 31. III. 1938 se je ustanovil posebni podporni sklad za onemoglost in starost, iz katerega naj bi dobivale onemoglostne oziroma starostne podpore one osebe, ki zaradi odlaganja izvedbe zavarovanja za onemoglost, starost in smrt doslej niso mogle pridobiti pravice do onemoglostne oziroma starostne rente.

Ker je omenjeni Pravilnik določil, daje prijavitni rok za one, ki so izpolnili zahtevane pogoje do 1. septembra 1937, samo do 1. julija 1938 in je bilo mnogo prosilcev odbitih radi prepozno vloženih prijav, zato je Minister za socialno politiko in narodno zdravje ta prijavitni rok s spremembami in dopolnitvami omenjenega Pravilnika podaljšal

do 1. septembra 1939.

Bolniška blagajna TBPD v Ljubljani poziva s tem vse one, ki so 1. septembra 1937 izpolnili vse pogoje, ki jih zahteva gornji Pravilnik, pa so bili poslednjič pri njej prijavitni v zavarovanje za bolezen vsaj štiri tedne, da takoj zahtevajo od Bolniške blagajne predpisani obrazec prijave za onemoglostno oziroma starostno podporo, jo točno izpolnijo in do 1. septembra t. l. vrnejo skupno s potrebnimi listinami.

Bolniška blagajna TBPD v Ljubljani.

ZAHVALA

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja, za poklonjeno krasno cvetje, v srce segajoče petje in obilno spremstvo na zadnji poti našega ljubljanskega očeta in opapana, gospoda

Ludovika Černeta
zlatarja

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

LJUBLJANA, 9. avgusta 1939.

Globoko žalujoči

Dobava naprave za index

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu bo izvršil v ponedeljek 28. avgusta 1939 ob 11. uri v svojih uradnih prostorih v Zagrebu, Mihanovičeva ul. 3, III. nadstropje prvo javno ofertno licitacijo za dobavo naprave za index za svojo centralno kartoteko.

Po predpisih taksirane ponudbe se naj izročijo najkasneje na dan licitacije do 11. ure pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, Mihanovičeva ul. 3, III, soba št. 305 v zapečatenem omotu z označbo: Ponudba za dobavo naprave za index na št. 34.348-1939.

Brzjavne, zakasnele, naknadne in nepredpisno sestavljene ponudbe se ne bodo upoštevale. Kavelja se mora položiti v smislu »Običnih pogojev licitacij«, ki se obenem s »Tehničnimi pogoji« dobe brezplačno pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, Mihanovičeva ul. 3, III, št. sobe 305. Štev. 34.348-1939 od 31. julija 1939.

OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU.

Dobava jeklenega pohištva

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo izvršil v torek, dne 29. avgusta 1939 ob 11. uri v svojih uradnih prostorih v Zagrebu, Mihanovičeva ul. 3, III. nadstr. prvo javno pisarno ofertno licitacijo za nabavo pohištva za svojo centralno kartoteko, in to: jeklenih omar za kartoteko; jeklenih pisalnih in delovnih miz in stolov ter ostalega potrebnega pohištva.

Po predpisih taksirane ponudbe se naj predajo pri podpisnem uradu v Mihanovičevi ulici št. 3, III, soba št. 305 najkasneje na dan licitacije do 11. ure dopoldne v zapečatenem omotu z označbo: »Ponudba na št. 32601-39 za nabavo pohištva za centralno kartoteko. Kavelja se mora položiti v smislu »Običnih pogojev licitacij«. Brzjavne, zakasnele in nepredpisno sestavljene kakor tudi naknadne ponudbe se ne bodo upoštevale.

»Obični pogoji licitacij« in »Tehnični pogoji« se lahko dobijo brezplačno pri podpisnem uradu v sobi št. 305. Štev. 32601-39 od 31. julija 1939.

Iz pisarne OSREDNJEGA URADA ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

NESTLE MOKA

JE NAJBOLJŠA HRANA ZA OTROKE ZA DOBO POLETNE VROČINE

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1939.

ZACETER 27. AVGUSTA: 60% POPUSTA NA NEMSKIH ŽELEZNICAH ZNATNI POUŠTI V DRUGIH DRŽAVAH VSA POJASNILA DAJEJO: ZVANICNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA — BEOGRAD KNEZ MIHAJLOVA 33/L

IN CASTNI ZASTOPNIKI: ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, TYRŠEVA 33. TEL. 27-62 JOSIP BEZJAK — MARIBOR, GOSPOSKA UL. 25. TEL. 20-97

